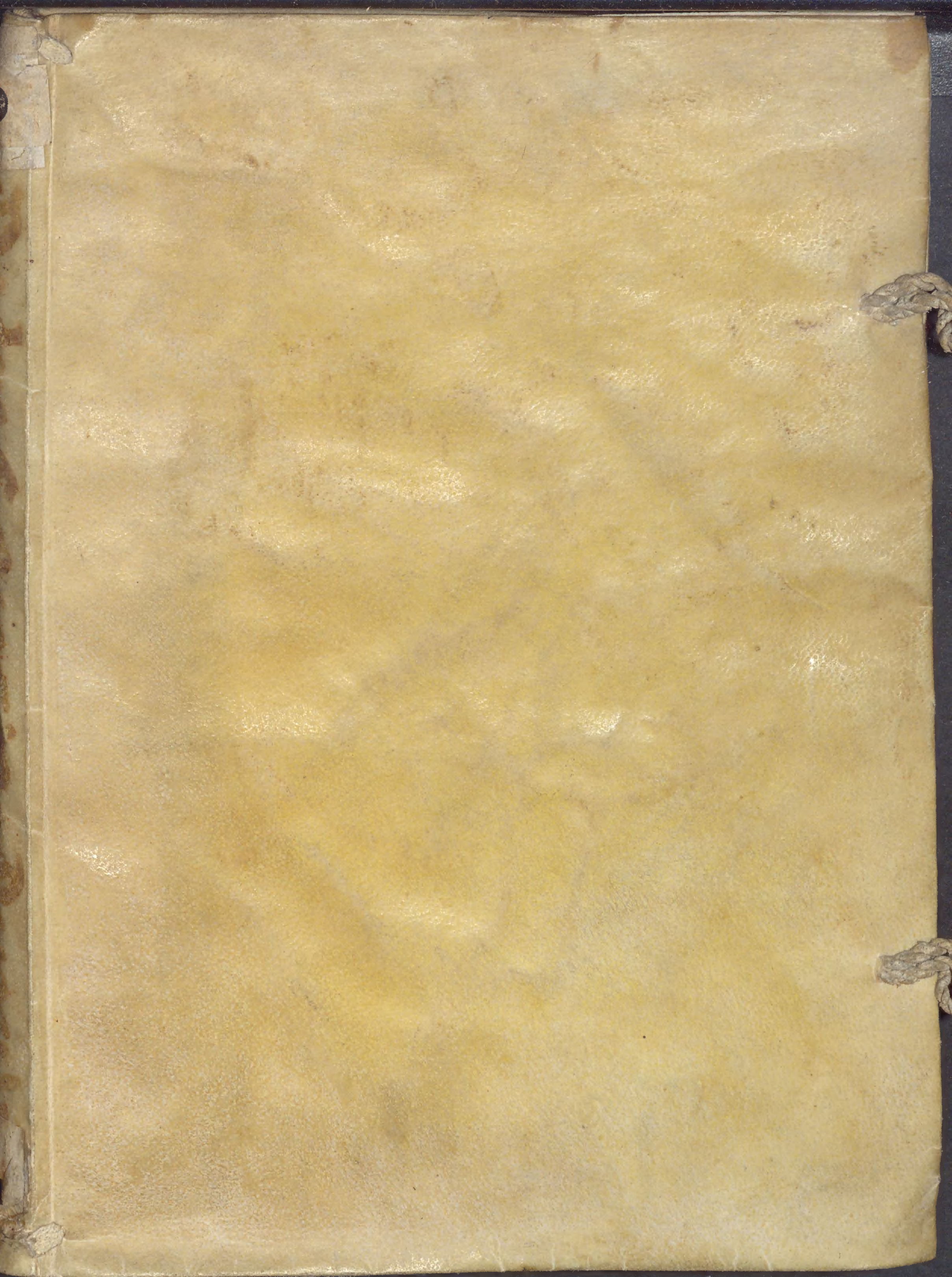

Copien la portada:

M. S. 4.º pergamino, completo, foliado hasta el 91. bien tratado.

R = el Padre Egues de Auxilijs

Est. 2. Ms.
Tab. B

Materia de Auxilijs Diuinę gratię

P. R. A. P.

Balthasarem de Egues

Hispalensem Societatis Iesu

Et in almo D.i Hermenegildi Collegio

Primario cathedrę

Moderatore meritissimo

Anno Redemptionis nostrę

1669

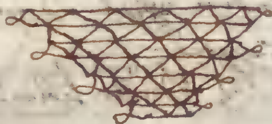
Prælocutio

Ad auditores perillustres.

Aggredimur explanare omnes gravissimarum, et difficillimarum quæstionum de gratia actuali supernali, sive de divinis et supernalibus auxiliis, difficultates, in quibus non solum cum Pelagianis infestissimis divinæ gratiæ hostibus, cum Semipelagianis germinibus, et reliquiis Pelagianorum partim oppugnatoribus partim eiusdem gratiæ propugnatoribus, cum Lutheranis et Calvinistis eiusdem furfuris assertoribus divinæ gratiæ adeo hanc extollentibus, ut liberum arbitrium e medio tollant; verum etiam cum Catholicis piissimis, et sapientissimis DD. conferttim ex Domicana familia ingenii vires, et manus sunt conferendæ.

Inter quos, nostros scilicet Jesuitas DD. quondam adeo exarsit scholasticus disputationis fervor; hinc Molina, Valentia, Suarez, Vazquez et alii: illinc Yanez, Calezudo, Alvarez et alii decertantes, ut hi illis Pelagianismi, sive ut minimum semipelagianismi notam inferrent: illi vero istis tamquam Lutheri, et Calvini fautores detraherent. Sed tandem coram summo Pontifice Papa causa semel et iterum discussa, utrique parti concessum est cum licere oppositum non impugnare; propriam quæ defendere, nec enim in sensu suo abundare.

Materia adeo grandis, quæ ingenia parva non sustinent strictis huius libri, cuius principalis scopus, et finis est gratiam Dei ita extollere, ut liberum arbitrium non tollat; liberum arbitrium ita defendere ut in minimo divinam gratiam non offendat, prius tamen quam ad summa difficultatum capita accedamus, operæ pretium erit, non nulla de gratia in communi disserere, sine quibus ea quæ illa aprehendere non poterant.

D.° 1.ª

De Gratia in comuni Et multiplici eius differentia

Q.° 1.ª

Quid sit Gratia habitualis?

§.° 1.ª

Gratiam in universalissimo conceptu exponitur.

1 Dicendum gratiam in universalissimo conceptu, proprio tamen et non metaphorico sumptam, esse bonum subiecto gratuito liberaliter collatum. Dicitur bonum quia gratia debet esse conveniens subiecto, alioquin gratia non esset in subiecto; sic enim honores et divitiae in humanis gratiae sunt, quia convenientes subiectis quibus conferuntur; econtra vero dedecus et paupertas gratiae non sunt, quia non convenientes subiectis quibus infliguntur, sed mala et disconvenientes sunt.

2 Dicitur subiecto gratuito, quia non quodcumque bonum cuicumque collatum gratia est in illo; sic enim frumentum in agris, lux in aere, et idem est de reliquis bonis quae conferuntur subiectis [illegible], quae gratiae non sunt in subiectis [illegible] aliunde illis non debentur. Huius [illegible] ultima et [illegible] alia non est [illegible] gratiae applicatio gratiae, nec placuisse imponentibus vocum gratiae extendere usque ad [illegible] ea bona quae conferuntur [illegible].

3 Dicitur liberaliter collatum, hoc est

nulla ad collatorem cogente obligatione: si enim aliqua cogat, bonum gratia non est, sed merces, solutio, vel premium; sic enim si Princeps strenue se in bello gerenti honores et divitias conferat huiusmodi bona, gratia non sunt, sed premium, eo quod non liberaliter sed ex iustitia dentur; et si mutuo acceptas pecunias solvat, tales pecuniae non gratia, sed solutio sunt debiti ex iustitia emanantis; et si pro laboribus et operibus impensis in suorum obsequium conferat, non sunt gratia, sed merces, et idem est de qualibet parte ipsa a cuius bonis nos gratia aufert quacumque obligatione tollens nos liberis et dominiis omnis gratis gestum.

4 Nota 1o infert non solum subiectum cui bonum confertur, verum etiam boni collatorem debere esse intellectualem ut beneficium praecise gratia; gratia enim debet esse bonum liberaliter collatum, ut vidimus; sed solum subiectum intellectuale potest liberaliter conferre: liberalitas enim virtus est moralis, cuius capax solum est subiectum intellectuale ergo collator debet esse intellectualis. Etc.

5 Item eo ipso quod collator non solum intellectualis, sed etiam liberum debere esse. Virtus enim moralis, qualis est liberalitas, non solum exigit subiectum intellectuale, sed etiam liberum: nullus enim dicitur bonus moralitate, et idem est ac virtutibus, nisi ab operibus bonis, quas libere exercet: ergo cum gratia debeat esse bonum liberaliter collatum non solum intellectualis, verum etiam liber debet esse eius collator: confirmatur: quia et plura bona nobis profluunt ab extrinsecis, et elementis, ea inter gratias non recensemus, non alia de causa, nisi quia non libere neque cum cognitione ea profluunt; et si plena cognitione et libere profluerent, facile ea gratia diceremus: ergo de ratione gratiae est quod collator liber sit.

6 Secundo infertur gratiam dicere duplicem ordinem ad collatorem intellectualem et liberum, alterum ad subiectum intellectuale et liberum cui confertur. Probatur: quia id duplicem

dicit rem, q. est dupla desidr, et quolibet eorum collato, idest si auferretur, haec gratia desineret, scilicet rem ad collatorem liberum, et rem ad subjectum idoneum, ut constat ex dictis, ex quibus etiam constat, collato isto bono, gratia non esse quin possit auferri: ergo gratia dicit duplicem istam rem. Confirmatur: quod de ratione gratiae est, quod sit beneficium: nullum enim donum importat alicui, nisi dum eidem benefacit; sed beneficium dicit duplicem praedictam rem; est enim beneficium res donatario grata, gratis quae donata, ubi habes gratis quae donata importat rem ad donatorem liberum, cujus proprium est gratis donare, et hic grata donatario rem ad subjectum idoneum, cui tu eam apprehendere res quae est grata: ergo gratia dicit duplicem rem praedictam.

Inst. 3º: denominatio quae est extrinseca rei, quae gratia est. Probatur: quod eadem res in se considerata, sit similiter conferatur, gratia denominatur, sic si conferret merita, ponamus si conferes labores et opera, merces, ut patet in pecuniis et honoribus; sed res quae confertur ex hoc vel illo titulo, hoc vel illo fine conferri extrinsecum est: eadem enim est pecunia in se, idem in se honor, quomodolibet conferatur: ergo denominatio est extrinseca rei quae gratia est. Confirmatur: quod eadem est in se res, sive conferatur subjecto idoneo, aut non idoneo, sive porrigatur homini sive bruto; sed res collata subjecto idoneo gratia est; non vero collata non idoneo: ergo rei quae gratia est extrinseca est denominatio. Quae confirmatio etiam instauratur ex parte collatoris, quia si idoneus sit, et liber, res collata gratia est; secus vero si idoneus, aut liber non sit.

§. 2ª Solutio difficultatis magis exponitur gratiae conceptus

46 Prima est; quod plura, quae mala sunt, gratia quaedam sunt, ut mors, quae malorum maximum est; sed nihilominus gratia est, et ut talis agnoscitur ab Augustino ex illo Scripturae: raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus: ubi maturam potestatis mortis tam speciale gratiam agnoscit

[illegible] tenet mundo mare, nec [illegible]
esse morte, morte expectata ut [illegible] mala est, et [illegible]
[illegible] non est pena sed pena peccati. Est ergo gratia [illegible]
[illegible] peccati, et [illegible]
[illegible]
[illegible] mortis [illegible]
[illegible]

[illegible] simpliciter collata [illegible]
[illegible] est
[illegible]
[illegible] aliquid [illegible] dona naturae (gratiam) [illegible]
[illegible] Pelagius [illegible]: ergo naturale bonum simpliciter [illegible]
[illegible]: quia semel dato dona simpliciter naturae esse [illegible]
gratia, [illegible] mentem Pelagii, [illegible] ad obtinendam salutem
[illegible] sufficere [illegible] verum est, [illegible]
[illegible]
[illegible] se libenter [illegible]
[illegible] creationis [illegible]
[illegible] error [illegible] hunc possit [illegible] gratia naturae [illegible]
[illegible]

[illegible] tenet mundo mare, nec [illegible] dona
naturae esse gratiae; [illegible]
[illegible] gratia Dei est [illegible]
[illegible]
[illegible] Dei immortalitas, [illegible] immortalitas [illegible]
[illegible] dona naturae esse [illegible] Dei beneficia ac
[illegible]
gratia [illegible] dona naturae
[illegible]
[illegible] hoc [illegible] dona [illegible]
[illegible] bonum [illegible]

tent fore [illegible] simpliciter gratiam, adhuc enim est verendum quod catho-
lica contra Pelagium.

11. Nec dicas quod omnes de quo dicitur [illegible]
[illegible] necessitate quia constituendi aliquam aliam donum omnium [illegible]
[illegible], neque hec omnia simpliciter gratiam [illegible] supernaturalem
creaturis, sive naturalem quam [illegible] omnes [illegible] contra
quod Pelagius admittebat, [illegible] Hieronimus [illegible] Augustinus
[illegible] sexta synodo, aliam salutarium salutaris, sive spiritua-
lis, [illegible] Pelagius
[illegible] admittant [illegible] gratiam [illegible]
coens male [illegible] simpliciter [illegible] salutaris [illegible]
[illegible]

12. [illegible] aliquam [illegible]
testimonia possit fraudulenter eludere Pelagius necessitate gratiam
salutarem, et supernaturalem [illegible] referendo [illegible]
[illegible] gratiam [illegible]
[illegible] de operibus salutaribus [illegible]
[illegible] potestatis facere [illegible] gratiam [illegible]
[illegible] opere salutare, et in ordine [illegible] potestatis [illegible]
re [illegible] falsum est, si [illegible] possent [illegible] Pelagius
ex sola gratia [illegible] ex se independens est a [illegible],
et ab ea gratia [illegible] necessitate gratiae.

13. [illegible] est de [illegible] gratia [illegible]
[illegible] gratuito [illegible] argumentum enim gratiae
[illegible] supernaturalis est simpliciter gratia, [illegible] gra-
[illegible] merita [illegible]
[illegible] gratiam [illegible] gratia
interno [illegible], verum [illegible] gratia [illegible]
omnis [illegible] merita [illegible] Apost.
[illegible] Epist. ad [illegible] contra [illegible]

14. Potest vero 2º ex S.to Augustino, S.to Thoma et
aliis disquendo naturae: quia e de ratione gratiae q liberaliter alicui conferatur
tam fit q radicaliter Deo, saltem fit 2 radicaliter no. Ergo, aut
gratiae et si conferatur propter merita radicaliter tamen oio gratis confer-
tur, quoniam 1a gratia tam actualis q habitualis quae sunt prima ois meriti
nº cadunt sub merito. Ad hoc vero q e dicendo naturae, et dis-
quendo naturae confert propter merita fit Deo radicaliter no.
et ratio est; q ut inquit S.tus Thomas lect 2 in praedicta Apost
Epistola q e iustitia quae ad Deum, qui praedit a voluntate e gratia
quae ad radicem merendi, ideoque vita aeterna e gratia
quia sa gratia quae radix e meriti et vitae aeternae omnino
gratis confertur.

15. Restat nando naturae: cuius ponendo disquo: aug-
tus gratiae e gratia simpliciter qua naturae, et opponitur vitiis quas gratis
omnibus pie elicere Deo. vel habitum supernaturalem, et opponitur quas
eorum vitiis nº pie elicere no. Ad hoc eadem mo disquo na-
turae; visio Dei e gratia vel naturae, ipsius quae vitii, vel habitum,
et virtus supernaturalis no. sunt enim visio Dei et gratia supernatis
sunt vel naturae eius q virtus, nº vo vel luminis quae, et habitum
supernaturalis simpliciter eadem gratia, et visio gratiae sit vel naturae, nº vo vel
donorum et meritorum spiritualium, et haereditas vel gratiae habitualis
quae filiatio e, eadem gratia e vel naturae nº quomodolibet, verum
etiam gratia consumata.

§º 3.ª Gratia supernaturalis exponitur.

16. Dicendum gratia supernalem, et theologicam
de qua Ecclesia et SS. PP. contra Pelagium esse bonum a Deo liberaliter
collatum substantiae intellectuali creatae in ordine ad suam visionem supernalem
oes vires et exigentias totius naturae. Dicitur bonum liberaliter collatum
quoniam cum gratia supernalis sit simpliciter gratia, et ex se omnium
gratiarum perfectissima, necesse est esse bonum sive bonum liberaliter.

Dicitur a Deo tum quia cum definiamus gratiam theologicam, sive donum hoc non potest esse nisi a Deo, tum etiam quia cum gratia sit supra vires totius naturae, gratia quae potentiae superdonatur non potest esse nisi a Deo, ut caa partam.

17 Dicitur substantiae intellectuali creatae id est Angelo et homini 1° quia hae solae substantiae veniunt in quaestionem, cum sermo est de substantia intellectuali, cum solae istae vel naturali evidenti, vel etiam revelatione supernaturali cognoscantur; aliae vero conferentium spirituales sint omnino dubiae, et forte impossibiles: 2° quia harum solarum meminit Augustinus dum gratiam supernaturalem in natura separavit, ait enim 3° de Civitate cap. : quae in Scriptura sacra dicuntur de charitate, gratia et gloria, quae sunt spiritualia dona non immerito de Angelis vera esse quae de hominibus. Ubi clare cum sola substantia Angelica, et humana gratiam conferri, et non cum alia posse.

18. Dicitur insuper substantiae istae, cui gratia confertur, debere esse creatae, tum quia Deo nihil gratis et liberaliter potest conferri, quod exegit ad gratiam simpliciter: tum quia omnia sunt propria Dei, subjacentque illius dominio, ideo quod non potest cum proprie quicquam ei conferri sive donari; tum quia omnia debentur Deo titulo creationis, ideo quod liberaliter nihil potest ei conferri sed quidquid honoris illi confertur, saltem titulo creationis eidem debetur.

19 Immo nec personae divinae possunt ad invicem gratiam aliquam sibi conferre; creata enim omnia sunt propria unius personae quam alterius, nec tres sub in creaturis sunt dominantes quam una sola; quia in divinis personis omnia sunt communia praeter relationes. Nihil ergo creatum una persona potest alteri conferre consequenter quae neque una alteri posset gratiam conferre. Quod si de personis increatis loquamur nulla est gratia inter aliquas personas, quidquid enim habent naturaliter habent, ita ut impossibile sit id non habere, et Pater ita naturam communicat Filio, et uterque Spiritui Sancto ut impossibile sit non communicare; nihil ergo ex liberalitate, sed ex necessitate ad intra communicant; nulla quae inter eos potest esse gratia.

20 Dicitur in ordine ad finem sive Deum visionem; quia exprimimus gratiam supernaturalem non qualecumque sed theologicam, de qua Scriptura

gratia est SS. qbus mentio frequens est quae conveniens ipse et ex se in vita eterna, immo ipsi alia agnoscunt; ideo quod virtus creata collata homi aut alia quaelibet spiritualis qualitas collata homi ut gratia esset, immo et simpliciter supernaturalis nisi saltem ex se ordinaret ad Dei visionem non esset gratia theologica, ea scilicet de qua loquuntur scripturae et concilia et SS; dum gratiam Dei eius quod nostris et vires emendant. Neque intentio nostra de hoc exponeret, aut tamen natura libri huius in questionem veniret.

21. Dein superans omnes vires, quod intelligendum est de viribus non solo activis sed etiam passivis, sicut enim creatura ut superet omnes vires activas naturae, quod passivas non superant, cum educantur naturaliter ex natura celesti supernaturales non sunt. Gratia autem quam exponimus simpliciter supernaturalis est; immo intelligendum etiam de viribus receptivis, sicut enim anima licet quoad vires excedat omnes vires activas, et passivas naturae, utpote producta per creationem, quia tamen non superat vires receptivas naturae, utpote naturaliter recepta in materia, simpliciter supernaturalis non est.

22. Immo nec omnes has vires superare satis est ad supernaturalitatem simpliciter, quam habet gratia: eas enim omnes superat materia prima, cum irreceptibilis sit in omni subiecto, nec possit causari naturaliter et efficienter ullis naturae viribus utpote per creationem solam producibilis, et tamen est simpliciter supernaturaliter: ulterius ergo requiritur ad supernaturalitatem simpliciter esse supra exigentiam totius naturae quod ut in notum de hoc importaret.

23. Ad quid est esse supra exigentiam totius naturae? Dein quod res nulla intra collectionem naturae contenta egeat ea re, quae est dein simpliciter supernaturalis, neque ut sit, neque ut bene sit, hoc est ut sine violentia sit; ideo quia quod aqua ut possit esse absolute sine frigiditate; quia tamen sine ea non potest bene esse sed violenter, ideo quod ipsa, in frigiditate se restituit et ex hoc solo capite quamvis alia deessent, frigiditas non est simpliciter supernaturalis quia ut non est supra exigentiam aquae contentae intra collectionem naturae; at gratia simpliciter

supnalis, et idem est de quolibet dono supnali, nec supnalitas talis est ut sine ea exsente tota natura, et possit esse absque et bene esse, hoc est absque illa violentia.

24 Si quaeras quae natura, supra cujus vires et meritos elevatur ens supnale, sive gratia in ordine simpliciter supnalis? Dici responsionem esse difficilem, propter multiplicem et aequivocam naturae acceptionem, circa quam plura dedimus in libro de visione, cap. que respondetur, naturam esse collectionem rerum a Deo creatarum in prima mundi conditione et quarum eiusdem speciei, nec evidenter cognoscibilium viribus substantiae intellectualis existentis in tali collectione.

25. Unde duo inferimus. Primum quod quid creatum est a Deo in prima mundi conditione, et insuper evidenter cognoscitur sive ab Angelo, sive ab hoc existentis in collectione naturae esse ens simpliciter naturale; etenim cognitione evidente hominis plura naturalia lateant, ut compositio atomi, ... et determinatio ... et ..., ea tamen perspicua et evidentia sunt Angelo, hic exigitur enim naturali per se sit potius supponi quam stare in natura de Angelis, cum sint super meritos totius naturae, cujus solus evidens cognitio debetur Angelo, non est unde Angeli propriis viribus possint pervenire in gratiam, et donorum supnalium evidentem cognitionem.

§. 4. Occurrit objectionibus Adversariorum.

26 Prima est quia donum supnale collatum substantiae intellectuali a quacumque intellectuali substantia gratia est, et insuper gratia supnalis; Dicitur non est specialiter collata a Deo; supponimus enim conferri ab alia substantia, etiam creata: ergo frustra ponitur in definitione facta illa a Deo. Dici distinguendo maiorem: donum supnale tale gratia est non theologica in scriptura cognitione, doctissimis nec Patribus: Dico: gratia est theologica scilicet Doctoribus cognita: nego. Hanc definimus, quae gratia est, et speciale Dei beneficium, ideo quod oportuit speciale ejus auctorem in definitione exprimere.

Dico ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] definitio [illegible]

[illegible] fieri possit, [illegible] quale [illegible]

[illegible] Negatur [illegible] definitio [illegible]

[illegible] quales [illegible]

[illegible] definitio [illegible]

nostra

2 [illegible] secundum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] iustia est potius et stipendii.

[illegible] videre et in visione

[illegible]

[illegible] vel

[illegible]

[illegible] extrinseca [illegible]

[illegible] extrinseca [illegible] definitionis [illegible]

[illegible] cognitio [illegible] extrinseca [illegible]

definitionis [illegible] cognitio [illegible]

trinseca definitionis [illegible] extrinseca [illegible] definitionis, [illegible] de intrinsecis et quidditatis.

3 tertio [illegible]

de qua absolute extra subiectum [illegible] gratia est; et non est quae similiter collata fuit, [illegible] extra omne subiectum, quae talis similiter collatae non est de ratione gratiae [illegible] definitione [illegible] At quae sit una [illegible] similiter talibus [illegible] [illegible] [illegible] duo [illegible] et liberè collatio non est de ratione gratiae [illegible] [illegible] [illegible], quae gratia est, [illegible] [illegible] [illegible] doctrina.

31 Respondeo [illegible] tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extra subiectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bene audirent [illegible] theologi qui absolute dicerent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cadere sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tolerabilius esset.

32 [illegible] [illegible] [illegible]: verba in definitione [illegible] [illegible] de [illegible] subiecti logici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] definitione dicendo [illegible] [illegible] albedo [illegible] [illegible] definitione dicunt [illegible] albedo [illegible] [illegible] subiectum logicum [illegible] [illegible] sub denominatione [illegible] [illegible] albedo [illegible] [illegible] [illegible] ad albedinem [illegible] subiectum logicum, sive [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] definitionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] definitione [illegible] [illegible] in substantia etiam definita per [illegible] accidentis.

33 [illegible] [illegible] [illegible] sit de [illegible] subiecti logici

sive supponitur. Et eo dicitur causa est, quae potuit esse, mereri
quae recipit scientia, tunc verba in definitione non dicunt temporis. Quae
tum, ut vidimus causata, quae absolute dicitur causa, non constituit
per talem solum necessariam per talem receptionem, ideo sola
et receptio non est de esse talis loquentis dictam propositionem:
actualis aut liberalis collatio ex de esse gratiae, quae est talis.
quam definitionem per nostram definitionem satis constat ex dictis.

34. Secundo est: quod visio dei gratiae, immo gratiae
perfectissima, et consummata, sed non confertur in ordine ad visionem: nihil
enim confertur in ordine ad se: ergo falsus dicitur gratiam conferri in ordine ad
visionem dei. Confirmatur: quia quod nullum ordinem dicit ad aliquid, non confertur in or-
dine ad illud, sed visio nullum dicit ordinem ad visionem; nam enim
ordo, relatio, et nexus, quorum terminus est ad aliud realiter distinctum:
ergo visio non confertur in ordine ad visionem.

35. Respondetur concedendo maiorem, et negando minorem,
res enim potest conferri in ordine ad se: in definitione enim ordine ad se,
idem est, ac propter se: et sicut res propter se potest amari,
ita in ordine ad se potest conferri: deus ergo reliqua dona super-
naturalia confert in ordine ad visionem, sive propter visionem, visionem
autem propter se ipsam, sive in ordine ad se, quod commune est omnibus
mediis, et finibus; media enim amantur in ordine ad finem, sive
propter finem, finis autem amatur propter se, sive in ordine ad se.

36. Ad confirmationem distinguo maiorem, et minorem cum sub-
stantia distinguo: nam ordo est relatio vel physica vel metaphysica, concedo
relatione physica, nego. Relatio, ordo, et nexus physicus sunt ad terminum
realiter distinctum, non vero ordo, relatio, vel nexus metaphysicus, hic enim
est eiusdem ad se ipsum; sicut enim relatio identitatis est eiusdem ad se, et
non sui ad terminum realiter distinctum. Idem est de relatione connexionis metaphysicae
vg animalis cum animali rationali, quae est connexio metaphysica eiusdem
secum ipso vel relatio eiusdem ad se ipsum.

37. Necessitas ergo habitus existendi extra, sive quidem est,

implicitè subsistentiae exeundi sive pro connexione abstrahens a physica et methaphysica, quae connexio physica est si subiectum et terminus realiter distinguantur, quae si realiter non distinguantur, connexio est methaphysica. Similiter incognoscibilitas subiecti sive pro relatione eius, sive ordo abstrahens a physico et methaphysico; quia si subiectum realiter a termino distinguatur relatio eius sive ordo physicus est, quia si realiter non distinguatur a termino ordo methaphysicus est. Visio ergo Dei methaphysice in ordine ad se, ad se dicit ordinem, et semper ipse connectitur.

§° 2ª Quotuplex dividatur gratia?

38. Gratia multipliciter dividitur 1° in gratiam creationis et salvationis, de qua divisione egimus supra sect. 2ª disputat. 1ª. 2° in naturalem et supernaturalem, de qua ibidem sect. 3ª et 4ª, ubi est notandum gratiam creationis esse naturalem, salvationis supernaturalem. 3° in gratiam increatam et creatam et sic de aliis de quibus per sectiones sequentes.

§° 1ª Divisio gratiae in increatam et creatam.

39. Gratia creata est bonum creatum a Deo liberaliter collatum subiecto intellectuali creato ut gratia habitualis et auxilia supernaturalia. Gratia increata est bonum increatum a Deo liberaliter collatum subiecto intellectuali creato, ut Verbum Divinum collatum humanitati Christi Domini per unionem hypostaticam, Deus ipse collatus per visionem suam in aeternum possidendus.

40. Sed contra obiicies 1°, quia bonum liberaliter collatum transfertur a dominio collatoris sive datoris in dominium donatarii sive illius cui confertur; sed nullum dominium Dei potest transferri a dominio Dei in dominium creaturae, ergo quia Deus non habet dominium boni divini sive increati, cum hoc sit ipse Deus, ergo quia creatura non potest habere dominium boni increati, alioquin haberet dominium Dei: ergo repugnat gratia increata.

41. Rtr neando marg: qd ld verificetr in aliquib gratiis in pluribq falsificatur, vt pt in gratiis adhuc creatis, & humanis; eleemosina enim Franciscanis collata gratia e, nec taen eius dominium transferttr in Franciscanos incapaces talis dominii. Ulterius l. cibus l. vestis, aut domus gratis cessa ad placitum revocabilis cedentis gratia est; nec taen transferttr dominium huius rei a cedente in eum cui ceditr. Caracther insuper baptismi, confirmationis, & ordinis, gratia est, & singulare beneficium collatum baptizato, confirmato, l. ordinato, nec taen transferttr eius dominium illi, cum de eo nullus possit disponere, nec a se abiicere; non ergo requiritr ad rem huiusmoi dominii translatio.

42 2° Obiicies: qd gratia distinguitr realiter a collatore rei, dicit enim vim ad illum, exigit ee actuale & liberum, vt sup. dicebamus; cum nihil horum exigat gratia; sd nihil increatum distinguitr realiter a Deo, quidquid enim increatum est Deus est: ergo nihil increatum pt ee gratia. Cfr: qd omne gratia est effectus liberalitatis e enim bonum liberaliter collatum; sd nihil increatum pt ee tale; tum qd non pt ee effectus; tum qd tantopere cum naturam non pt a liberalitate efficitus, que operatr ingenter, & absque ulla necessitate, & obligatione: ergo repugnat gratia increata, & distinctio gratiae intellectualis, & increatum impossibilis est & inepta.

43 Rtr dcendo maiorem & distinguendo minorem: nihil increatum distinguitr realiter a Deo ratione sui, nihil increatum vt collatum crearis non: quo ad solationem, & sub qua denominatione agendi, gratia est, vg Verbum divinum ratione se indistinctum a Deo, et Deus ipse, vt unitum humanitati, sic quo eidem gratis collatum realiter distinguitr a Deo, et gratia Dei est Deus insuper ipse vt possessus per visionem distinguitr realiter a se ipso ratione sui, est quo gratia consummata beatis. Et distinguitr minor: nihil increatum tale pt ee sub se ratione sui, concedit, vt crearis collatum, nam Deus enim vt collatum beatis per visionem possidendum effectus e, & insuper effectus ingens liberalitatis, & idem est de

Verbo divino ut collato humanitati per unionem hypostaticam.

§ 2.ª Divisio gratiæ in internam et externam

44 Gratia externa est bonum a Deo liberaliter collatum creaturæ intellectuali, non quidem ex se afficiens, id est quod in se non unitur: ut incarnatio Verbi divini, passio Domini nostri Jesu Christi, sacramentorum institutio, Evangelii prædicatio et similia, quæ nobis in se non uniuntur, propterea quod sunt nobis gratiæ externæ. Gratia interna est bonum a Deo liberaliter collatum creaturæ intellectuali, tamen quod in se afficiens, id est quod in se unitur, sive ut aliis placet, in se efficaciter, ut gratia habitualis, virtutes, et dona supernaturalia, quæ in se uniuntur animæ, et eidem inhærent.

45 Ubi notandum distinctionem non tantum esse gratiæ supernaturalis, ut patet in exemplis superius positis, sed etiam esse gratiæ naturalis; inter gratias enim naturales quædam ex se afficiunt hominem, ut honores et divitiæ, quædam in se, ut bona indoles, bonum ingenium, quæ gratiæ ab homine dici deberent, cum tamen homo hic creatus sit absolute indebitus, ideo sunt gratia saltem in radice, quod sufficere ad denominationem gratiæ ita docetur ex S. Augustino et S. Thoma.

46 Est enim gratia interna naturalis, quod homini in mentem veniat naturalis cogitatio de bono opere naturali, ut de parentibus honorandis, de pauperum sublevanda miseria, et sic de aliis. Sed gratia externa est quod a Deo constituatur in circumstantiis temporis et loci, in quibus ab eodem prohibitis et bene operandum naturaliter, et quod in eis non absolute oppugnetur a dæmone, vel non ita fortiter, quin oppugnationem sive tentationem fugiat.

47 Sed contra dices: quod gratia externa, sive naturalis sive supernaturalis sit non est proprie gratia; ea enim admittebat Pelagius, qui expresse fatebatur prædicationem Evangelii, exempla et miracula Christi esse gratiam, cum tamen adhuc a Patribus et Conciliis ut hæreticus et gratiæ Dei inimicus damnaretur: ergo frustra gratia

Dei dividit in extrinq et intrinq. Resp. neando ans; ad cuius probatios, dico, eo qm dedisse Pelagiu, nego vo in decisioe gre extrince fuisse hereticu. tg gre Dei inimicu. fuit go hereticus in eo, qd pter gra extrinq Dei aliq intrq et supnale negabat etia ee nariq ad Dei legg observandq, et merendq de codig no, sue q ide e, sive opportet vita aeterna.

48. Notandu deinde hanc disoe ee adqta, tradit enim p extrema otrona loge, qualiasi inv. cu et extrnq; hoc enim e, q e aliquomoo intra subtu, sue sh stte, sue p amoe; illa vo, q nullomoo e intra subtu neq p stte, neq p amoe; sed disio tradita p extrema otrone op posita est adqta; ut pt in disioe alis in vale et invale. go ffa.

49. Eadq enim roe e adqta disio gre in creatq et increatq; qa creatu et increatu eandq oppositioq otronq loge observant; ideo que disio enti in increatu et creatu e adequata sit disio denomias in intrinq et extrinq; q etia roe disio gre in nale et supnale e adqta, cu que hec disio eadq sit cu disioe in gra creois, et salvatois sequat oes gre disioes, de qb hucusque egimus ee adquatas.

50. Sed otradices; qa repugnat multiplex disio adequata eidq rei, de roe enim disioq adqte e ita dividere ut ipsa dvdat et pter ipsq nulla alia dvdat, si enim alia dividat nulla e adqta; sed ex utraq una sit disio adequata sit si duq caq unu eiu cacnt, ug idq, et hinc gle vrsioe Dei neutra caa e adquata, sed ex utraq sit una adequata: go repugnat oes disioes pdictas ee adquatas, te go una erit adequata, vel nulla.

51. Resp. neando ans: id est disquo ans: repugnat multiplex disio adqta rei adequatioe disioq omitto; adquatioe dividentiu, no: id est adqt sit an repugnet diuisio,

que ex pte dissoes adqta dicatr, et sub admittat alia, l. complures
divisiones nihilominus n. repugnant plures dissoes, quarum quaelibet
sit aequet tras omnes participantes roe disso, et oes comprehendantr
sub alterutro ex trorum dividentium, ut pt in ente, cujus dissio est
adequata in ens p se et ens in alio, n. alia roe, nisi qr
quot quot tri participant roe entis sub alterutro ex trorum divi-
dentium comprehenduntr in qualibt harum dissionum.

52 Admissi autm repugnare duplex dissionem adequa-
tam adquoe dissionis; qa sub admittitur n. repugnare duplex causa
adqta adquoe sufficientiae, et repugnet adqta adquoe exclusionis, se
admitti duplex dissio adqta adquoe divisionis sufficientis, licet
repugnet adequata adquoe dissionis exclusivis; dicitur go dissiones
adequate adquoe sufficientis n. vo exclusivae, l. si hoc n. pla-
cet adqte adquoe trorum dividentium, ut diceblmus. Exemplum
sumimus et ibi n. urget contra duplicem cam adequatam, non
enim excluduntur ab hoc dru qa quaelibt in consortio alterius
concurrat, sed qa neutrum se solo sufficit virtus virtutem producere,
re, qa si utrumque sufficeret, et sufficienter produceret utrumque,
eet caa adqta adquoe sufficientiae.

ff. 3a. Dissio gre in gratis datam, et in gratiam gratum facientem.

53 Gratia gratum faciens e gra l. e p se
ordinata ad sanctificandum, et deo gratum reddendo subiectum
cui ipsa inest. vg gra habitualis, ejus habitus, nec n. auxilia
actualia, qa hoc ad ipsas disponit, l. augmentum ipsarum me-
retr. Gra gratis data e gra l. et p se ordinata ad sanctifi-
candum, et deo gratum reddendum subjectum aliud ab eo cui ipsa
inest. ut sapientia, et scientia supernalis, q. l. e p se ordinat
deo et confert ad aliorum instructionem, et doctrinam, ut ad fidem convertantur, l. in ea perficiantur.

1

94 Ubi notanda parita illa l° et p se, quoniam

gdanio et p accens gratia gratis faciens p se cferti in utilitate

et sanctitas subti dicti ad eo in quo ipsa e, vg cu exemplis pre

tatis ung, aliq sumit occasiones filia faciendi, tunc eniq gra

gratis faciens ung p accens, et gdanio cferto, et cedit in alterius

utilitat, sive uissog, l, eius augmentis; similiter dum ung p sapientia

l fais supernale aliu in fide instruit instructio p accens,

et gdanio disponit uissog instruendis et educit ad eiusdem augmen-

tis.

95 Hinc l° infr male nase l phre qdg per gra habitua

les ee gra gratis facientes eo q ea so subtij sanctificet, reddat

que Deo fr gratis; male enig, q vertamur in q. de voce

in qua standis e dmus loquendi modo, et ipsi familiaris

simus priq e; so fere ocs theologi auxilia supernalia p se l° ordi-

nata ad utilit, sanctitas seu uissog subti cui insunt gra gra-

tis facientes dicunt, utreas dilueni patebit go gra gratis

faciens ea omnia cphendit. Quod pt ex dicto Mile-

vitano, q eis cp 3° gra habitale gra gratis facientes dixisset,

cp 4° dixit, sub eade gra gratis faciente cphendenda au-

xilia, que ad fidei veritas cognoscendas, et Dei diligen

dis spectant. ffgo huiusmoi auxilia gra gratis faciens.

96 So dra dices: sola gra habitualis san-

ficat subtij, et Deo fr gratis reddit: auxilia no so efectuis,

dispositive go sola habitualis e gra gratis faciens. Sed deen-

do ans, et distinguendo coens: gra so habitualis e p ppria et

stricte, cedo. late, no. stricte sola gra habitualis est

gratis faciens q ea sola subtij reddit fr gratis, late vero

q, pprie, etiq auxilia gra, ff gra gratis faciens; q

hec late accepta gnat qdg p l° et p se ordinatur ad Deo

gratis reddendis subtij, cui inest, qua ratione predicta

auxilia ordinant.

57 2º infertur male P. Vazquez negasse gratia [...] auxilium gratiae sufficientis, quae se tenet ex parte actus et volitis ea gratia gratum faciente; male, inquam, quia versamur in quaestione de gratiae vocis gratia gratum faciens, in qua sensu standum omnino usurpatori. Sed communiter theologi usurpant gratiam gratum facientem pro gratia habituali, ut constat ex dictis: ergo ea comprehenditur sub gratia gratum faciente, et non sola auxilium gratiae sufficientis.

58. Confirmatur 1º: quia scholastici Molinistani etiam gratiam habitualem dicunt gratiam gratum facientem: ergo haec non comprehendit sola auxilia gratiae sufficientis. Confirmatur 2º: quia habitualis gratia formaliter et stricte subiectum cui inest, sanctificat: ergo est formaliter gratia gratum faciens, non minus quam formaliter est albedo, quae subiectum facit album. Confirmatur 3º: quia gratia habitualis per se ordinatur ad sanctificandum subiectum cui inest, sed amplius non requiritur ad gratiam gratum facientem, ut constat ex eius definitione, quae in terminis est, equivalentibus traditur receptis communiter a theologis: ergo gratia gratum faciens non solum auxilium actuale, et volitis comprehendit, sed etiam gratiam habitualem.

Et sic contra est P. Vazquez: quia gratia in ea significatione usurpanda est, et non in alia, in qua Augustinus et PP. contra Pelagium usurpabant gratiam; sed Augustinus et PP. contra Pelagium non usurpabant gratiam gratum facientem in gratiae gratiae habitualis; non enim hanc negabat Pelagius, sed solum auxilia gratiae sufficientis: ergo gratia gratum faciens solum gerat haec auxilia.

60. Respondetur 1º: nando maior: gratia enim usurpanda est in ea gratiae in qua PP. non solum contra Pelagium, sed etiam cum Pelagio illi usurpabant, ideo quia gratia cum Pelagio usurpatur a PP. pro ut gerat beneficium creationis; sive ergo naverit sive non Pelagius gratiam habitualem, ea est formaliter gratia gratum faciens, ut constat ex nostris probationibus; quia si eam concedebat Pelagius errabat adhuc in fide, quatenus praeter eam negabat necessitatem gratiae sufficientis ad salutem, quae necessitas ut Augustinus contra eum probat ex scriptura:

61 [illegible] Pelagij fuerit [illegible] sufficere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fet ō latentis

§ 4 Sexta gratia data [illegible] diversitate [illegible]

62 [illegible] [illegible] 1a. ad Cor. 12 [illegible] 1a [illegible] sapientiæ 2a sermo scientiæ 3a fides 4a gratia sanitatum 5a operatio virtutum 6a prophetia 7a discretio spirituum. 8a genera linguarum 9a interpretatio sermonum [illegible] explanans [illegible] theologiam, immo et Sacram [illegible] [illegible] explanans [illegible]

63 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet [illegible] [illegible] [illegible] simplicitate [illegible] [illegible] sermo [illegible] [illegible] mysteria [illegible] [illegible] mysteria [illegible] explanando mysteria [illegible] [illegible] [illegible]

64 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] authoritate [illegible] [illegible]

fidei, et non hesitante existimatione, quod ea sunt a Deo fa-
cienda; de qua Matth. 17, si habueritis fidem sicut granum
sinapis, dicetis monti huic transi hinc, et ibit, et nihil im-
possibile erit vobis: quae explicatur a S. Hieronymo, Chrysostomo, et
aliis [illegible] omnibus [illegible], et [illegible].
Gratia sanitatum est divinitus data facultas morbos cu-
randi, etiam sine ulla fide, quidem et fiducia.
65 Operatio virtutum est divinitus data
facultas patrandi miracula a sanitate morborum
distincta, et maiora; ut vivificandi corpora, eadem
penetrandi, suscitandi mortuos, et similia. Prophetia
est divinitus data facultas cognoscendi futura, eaque
de praedicendi, qualem habuerunt Prophetae maiores
et minores in Veteri Testamento, Joannes Evangelis-
ta, et alii in Novo.
66 Discretio spirituum est divinitus
data facultas penetrandi intentiones cordis, et discer-
nendi quae origine [illegible] sunt a Deo vel a daemone.
Genus linguarum est divinitus data facultas loquendi diver-
sis linguis, qualis data fuit Apostolis in die Pen-
tecostes. Interpretatio sermonum est divinitus data facultas
exponendi sensus qui ab aliis prolata sunt quoad
[illegible] difficilia et abstrusa in fide, quemadmodum si quis
[illegible] exponeret [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible].
67 [illegible] gratias [illegible] est
[illegible] gratis datas [illegible] gratum faciens et [illegible] gratia
gratis data, gratis enim data est de [illegible]
[illegible] theologi [illegible] appropriant
specialem [illegible] qualis [illegible] gratum faciendi
habitualis, quae principalis est inter gratias gratum facientes,

quare dicto lex absque dubio quidem offerri posset in gratia gratis faciente, et non gratis faciente, quia ne dicto esset de specie, et vocis generalis equivocas non pareret.

6. 2º sciendum est divisas gratias esse aliquas supernales, id enim denotat particula illa divinas in singulis descriptas, hoc est quae sunt a Deo, non quomodolibet, sed sub ratione naturae operantis. Unde videtur has gratias posse dupliciter a Deo offerri, primo per modum habitus permanentis, qualis est gratia sanctificans, et habitus supernaturales annexi conferuntur. 2º per modum dispositionis transeuntis, qualiter auxilia actualia a Deo conferuntur, quo autem pacto gratias has offerri Deus constituerit incertum; vero tamen simile videtur his in quibus dona speciarant eorum actibus offerri per modum habitus permanentis; his vero in quibus effectus raro apparent offerri per modum dispositionis vel transeuntis.

6. 3º sciendum est gratiam gratis facientem esse ex se, et ex genere suo nobiliorem gratia gratis data; illa enim ex se, et ex genere suo est perfectior alio sub eodem genere contentis speciebus, perfectior [illegible] sub genere alio; sic enim illud est perfectius ex se et ex genere suo non vivum, et vivens non vivente est sub illo, et vivente [illegible] perfectius non vivo, et non convenit sub genere gratiae gratis facientis, gratia habitualis sanctificans perfectior est gratia gratis data; ut pote cum nos physice vel moralis participes sanctae filios Dei, quod perfectio non attingunt gratiae omnes gratis datae, nec sub communi [illegible] ex se, et ex genere suo gratia gratis faciens perfectior est gratia gratis data.

70 Sane est gratia gratis datas quasi extendit ad omnes suas species posse esse in peccatoribus ut Prophetiam et operationem virtutum. Probatur de aliis vero [illegible] ex Matt. 7. ubi Christus Dominus inquit: multi dicent mihi in illa die Domine Domine nonne in nomine tuo prophetavimus, et demonia ejecimus, et in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis quia numquam novi vos; discedite a me qui operamini ini-

quitate. Ubi aperte constat gratias gratis datas in peccatoribus, et iniquis existere; at gratia gratum faciens, atque ad gratiam habitualem, et illis habitus, fide et spe exceptis, nunquam in peccatoribus reperiuntur. Est talis enim quae peccatorem transfert in non peccatorem, iustum et amicum Dei, ut patet a nobis est libro de gratia habituali.

71 Quarto sciendum differentias gratiae gratis datae in nobis species explicatas non esse adaequatas; possunt enim fieri aliae gratiae gratis datae praeter gratias iis explicatas. 1° gratia ministrationis, scilicet divinitus data facultas recte ministrandi sacramenta. 2° gratia gubernationis, scilicet divinitus data facultas bene regendi subditos.

72 Quas facultates ex constat esse posse, recontineantur intra numerum gratiarum gratis datarum, sive quae abunde in primis gratis datae, deinde quae sunt 1° ordinatae ad aliorum utilitatem, sequitur eas esse gratias gratis datas. Merito quaerit Suarez, alii quae nostri dixerunt distinctiones spiritus non esse adaequatas, nec Apostolum voluisse gratias omnes gratis datas quae sunt utilitatis, recensere, sed solum aliquas quas ei opportebat revelare. Reclamant, et sentiunt theologi, gratiam gratis datam solum importare manifestationem actus fidei, at ministrationem importare authoritatem exercendi actus aliquos circa alios; ergo gratia ministrationis est gratia gratis data nullam importans authoritatem.

73 Sed contra est 1° quia gratiae gratis datae non solum dicunt actus manifestationis fidei. Sed etiam authoritatem exercendi actus illos, quia enim habet gratiam prophetandi eo ipso est minister deputatus ad prophetandum, quod est habere authoritatem exercendi tales actus, et idem est de operatione virtutum, et donum sanctitatis; qui has enim gratias deputandi ministri actus eorundem, quod est habere authoritatem

talis tamen exercendi, quae authoritas ministrationis non extrahit ex a gratia gratis data.

74. Contra dices: quod authoritas exercendi actus hoc importat potestatem illos exercendi valide, non vero iurisdictionem, aut superioritatem super subditos circa exercitium: sic enim gratia ministrationis, quae authoritatem confert Episcopis, ut eius possint conferre ordinem sacrum valide, licet tunc exerceatur in subditos; item gratia ministrationis quae competit omnibus hominibus, ut eius possint conferre baptismum valide exercetur absque ulla superioritate, ideoque valet baptismus a quocunque ministratus.

75. Item valet Matrimonium ministratum a quocunque fidele non impedito impedimento dirimenti, sed quicunque qui habent gratias gratis datas habent potestatem exercendi eadem tamen quae et authoritate quae hic non extrahit per ministros a gratia gratis data. Contra dico quod per constitutionem exercetur absque ulla superioritate, quae enim restringunt superiorem equalem et inferiorem, et [illegible] [illegible] exercetur [illegible] [illegible] [illegible], quam quae ille sit quae haec gratia erit gratia gratis data, eius sine ulla authoritate data sit in [illegible] [illegible], cum quae aliunde non sit ulla ex natura, dictio [illegible] non erit adequata.

§. 5. Gratia gratum faciens dividitur in actualem et habitualem

76. Diximus gratiam gratum facientem esse donum diuinitus collatum, ac se ordinatum ad sanctificandum et [illegible] gratis reddendo subiectum, cui inest; cui quae [illegible] [illegible] [illegible], et in ordine ad hunc finem duo [illegible] genera dona [illegible] Deus, aliud permanens, et ex natura sua

diu durans in subiecto, qualis est gratia habitualis et supernaturalis habitus eiusdem, et aliud cito transiens, et quasi fluens, qualia sunt auxilia actualia, quibus Deus nobis auxiliatur, ut ad ipsam, sive sanctificantem disponamus, et crescamus in ea, hinc est hanc gratiam dividimus in habitualem et actualem. Gratia habitualis est beneficium divinitus collatum quo substantia spiritualis permanenter redditur sancta et Deo grata. Dicitur beneficium quia gratia confert opera facta cum virtute, et non virtutis naturae divinitus collatum, quia cum sit supra totam naturam, a nullo praeter Deum potest conferri: quo substantia spiritualis redditur sancta, munda scilicet et immunis a peccatis et Deo grata, quia per gratiam spiritualis Deus complacet in eius subiecto, ut in filio herede et amico.

77. Additur permanenter, quia definimus gratiam habitualem consideratam prout permanens est, et instar habitus naturalis non cito transit, sed diu durat et permanet, quod quidem sit de alia gratia sanctificanti posita, quae habitualis non sit de qua non disputamus, ubi notanda differentia, quod habitualis gratia quae per excellentiam dicitur talis, differt ab eius supernaturalibus habitibus, qui item per permanentiam etiam dicuntur gratia habitualis, quia illa per modum est et naturae redditur subiectum sanctum et Deo gratum, hi vero per modum proprietatis et sanctae integritatis, unde eius effectus et integrus est.

78. Gratia actualis est beneficium cito transiens a Deo liberaliter donatum creaturae rationali quo ipsa corroboratur ad actus salutares, sive, quod idem est, conducentes ad vitam aeternam; dicitur beneficium liberaliter collatum, quia gratia actualis vera gratia. Dicitur a Deo et non donatum, quia hoc et deinde supernaturalitatem supponit, cum tamen non sit naturae certum auxilium gratia actualis debere, cum supponit supernaturalia sed cito transiens quia sic sit diu permanens, non ad gratiam actualem sed ad habitualem saltem reductive spectabit.

79 Dixi speciale beneficij corroborari narrationem actualem
qd hæc se sola impotens elicere actus conducentes in vitam æternam
qualis sunt qui disponunt ad iustificationem, et augmentum eius merentis, per comparationem
tantum redditur potens illos elicere. Dixi etiam hanc corroborationem
esse in ordine ad actus salutares; quia hic supponimus de gratia habituali
eos respicientis, non vero de gratia, quæ respicit actus non salutares de
qua sermo obiter, et quatenus conducit ad cognitionem alterius gratiæ in isto
primo libro tractamus.

80 Sanctificans est gratia habitualis et tantum se differre
in eo quod illa sit sanctificet, vel se sit exhibendo subiecto: hæc vero
sanctificet efficienter, vel conducendo actus, quibus subiectum disponitur ad sanctitatem,
et per quos merendo augetur sanctitatis. 2o differunt quod illa permanens
est, sicut quæ efficit permanentes, et esse sanctos, filios et amicos
Dei; hæc vero cito transit, sicut quæ efficit cito transeuntes voluntatis
volitiones, quæ disponunt, et conducunt ad iustificationem, et illius augmentum.

81 Sed contra dices: quod gratia habitualis et
actualis specie differunt; sed re velle durare permanenter, et
alterum cito transire non est duorum distinctio specifica, sicut patet
in homine, qui infans moritur, et in sene qui diu vixit
quorum primus cito transit, secundus vero diu permanet: ergo
per hæc non differunt gratia actualis et habitualis, vel saltem
distinctio hæc tanquam essentialis in earum definitionibus non est ex-
plicanda.

82 Respondeo 1o: quod non repugnat gratiam sanctificans cito
transiens; sed hæc erit gratia habitualis; hæc enim tantum sit san-
tificat: ergo per dicta non est distinctio unius gratiæ ab alia. Respondeo
2o: quod non repugnat qualitas permanens, quæ tantum effective
concurrat ad sanctitatem producendo scilicet actus salutares; sed ad-
huc erit gratia actualis; huius enim proprium est specifice modus concur-
rendi: ergo permanentia et non permanentia parum conducit ad distinctionem

grã talis ab habitu?

43 Rn. dicendo maior, et distinguendo minorem: ex eius durare diu adaequatum sit rebus competit per accensum, quo rei conveniat esse non convenit autem rebus per accensum quo res sunt indifferentes ad utrumque esse; ut sunt infans et senex, quorum uterque indifferens est ad durandum permanenter et cito transeunter, et ille per accens cito transiit, et moritur in infancia, iste vero per accens durat diu, et senectutem expectat, ideoque talis duratio differens non infert diversitatem speciei.

44 At quod sic durare rebus conveniat, quod res una non possit nisi ex suis intrinsecis diu durare, altera non nisi cito transire, talis duratio differens arguit diversitatem speciei, ut patet in motu et tempore ex una parte et in mora seu aeternitate ex altera quae specie differunt, quarum haec non possunt ex suis intrinsecis nisi cito transire, haec vero non possunt nisi diu permanere: gratia ergo talis ex se et ex suis intrinsecis non potest nisi cito transire, habitualis vero non nisi diu permanere, ideo ex hoc capite specie differunt.

45 Ad 2um dist. omitto maior, et nego minorem; implicat enim esse gratiam habitualem et cito transire, est enim de ratione illius quod habitualis est, non cito transire, cum habitus sit qualitas difficile mobilis a subiecto. Nec obstat solam gratiam habitualem sanctificare, quod id verum est in praesenti providentia; non in alia in qua supposita gratia cito transiens etiam sanctificans.

46. Ad 3um dist. nego maior; eo enim ipso quod se essentialiter ordinat ad actus salutares permanenter habens permanentis, ista ea gratia est habitualis, non illa quae per

excelletr. diri talis a sanitate q. probat ij omnj nature, pro ea quae late diri talis, eo, quod spectat ad integret pro dicta sanitate, ut patet in habitib. supernalib., qui gratia existentes sunt, et sic efficienter concurrunt, reducuntur ad gratiam habitualem; gratia quoque talis proprie est non quomodolibet efficiens salutares, sed utcumque ita illis se here ut principium cum transiens et non durans permanens.

§º 3.ª Quotupliciter dividatur gratia talis

87. Dividitur multipliciter, 1º in excitantem et adjuvantem. 2º in operantem et cooperantem. 3º in praevenientem, concomitantem, et subsequentem, quibus addere dicitur gratia talis in gratiam sanitatis et medicinalem, caute tamen, quia sub speciosis verbis latet haeresis Baiana et Janseniana nuper damnata a Gregorio 13. Innocentio 10, et Alex. VI.

§º 1.ª Gratia excitans et adjuvans explicatur.

88. Primam expressit Apostolus ad Ephes. 5º: surge qui dormis, et illuminabit te Christus. Id est expergiscere, qui mortuus es, et surge a morte peccati, ubi clare exprimitur gratia excitans a somno, sive morte peccati. Sequentem expressius tradit Psalm. 20. Deus in adjutorium meum intende Domine ad adjuvandum me festina. Utramque explicat Augustinus tom. 7. lib. 2º quod vero ad Deum nos convertimus, nisi ipso excitante atque adjuvante non possumus, quod et Trident. sessione 6.ª cap. 5. definivit dicens, ut qui per peccata aversi erant, per ejus excitantem atque adjuvantem gratiam ad convertendum se ad suam ipsorum justificationem disponantur.

89. Gratia excitans est gratia talis, qua creata actualis

a somno spiritali excitari ad actus salutares. Dico ergo hanc gratiam
excitantem creatam actualis, quia ante eam immemor verum salutarium
quasi somno sopitus iacet, neque quidquam operatur salutare; at per
eam impellitur et allicitur ad opera sua salutaria; ergo nobis
inopinantibus immittit Deus cogitationes bonorum eternorum, et similes
affectiones erga illa; tales cogitationes et affectiones gratia excitans
est, qua impellimur et allicimur ad eterna bona per actus sa-
lutares acquirenda.

90 Circa gratiam adiuvantem non est una theologorum
mens, fere tamen in ea omnes conveniunt, quod gratia adiuvans sit ea
gratia quae efficienter physice concurrit in actus salutares elevando
et complendo vires physicas et insufficientes naturae. Moneo P. Suarez
quod licet auxilia interna, sive externa physice influens in tales
actus, immo et concursus Dei salutaris gratiam adiuvantem appel-
laverit.

91 Cardinalis Bellarminus, et alii gratiam adiuvantem dixe-
runt gratiam excitantem quatenus physice influit in actus salutares. P. Valentia
gratiam adiuvantem esse habitus supernaturales asserit, at demum theologi physicos ef-
fectus, sive motiones, quas Deus cum creatura concurrit ad actus salutares cum
eisdem infallibiliter connexos dicentes esse gratiam adiuvantem, in qua inductionum
varietate,

92 Dico 1º: quaecunque gratia quomodolibet concurrat ad
actus salutares in actu 2º proprie dicitur excitans, late tamen gratia
adiuvans. Probatur: quia quodcumque concurrit in actu 2º cum causa ad productionem
effectus quomodolibet concurrat causa adiuvat ad effectum; sic enim ad trahen-
dum currum unus equus aurigam, et rota alterum equum adiuvabit,
quia omnia haec ad hunc effectum aliquo modo concurrunt: ergo omnis gratia quo-
modolibet concurrat ad actus salutares, dummodo in actu 2º concurrat ad-
iuvans est.

93 Dixi tantum dummodo in actu 2º concurrat
quia posse concurrere satis non est ad denominationem adiuvantis; sic enim bos

dum est ea profesor non est adiuvans totem arantem, et possit concurrere cum illo ad arandum; nec Mahometani, aut infideles sunt adiuvantes Ministros Evangelicos in praedicatione Evangelica, dum eos persequuntur, qui adhuc possunt illos adiuvare. Quod si dicas tales quoque esse adiuvantes in sensu 1º, quia potens est in sensu 2º adiuvare, id verum est, caeterum ut ex dictis constat, hoc in sensu 1º non alienat quoniam pertinet adiuvans qui non est alienus de quo de gratia dicitur.

94 Dico 2º: stricte loquendo est eadem gratia excitans, quatenus excitando creans actuales actus salutares cum ea ad eosdem concurrit in sensu 2º. Probatur quia gratia adiuvans stricte est gratia adiuvans sumpta specialiter aliqua specie gratiae adiuvantis, et non pro ut tale comprehendit omnes species gratiae adiuvantis; sic enim gratia stricte est gratia supernaturalis, et tale sit gratia quaelibet, sive naturalis, sive supernaturalis; gratia habitualis stricte est gratia sanctificans per omnes naturae et essentiae, sive per omnes integritatis et perfectionis; sed gratia adiuvans sumitur pro gratia excitante concurrente in sensu 2º, excitante actus salutares sumitur specialiter aliqua specie gratiae adiuvantis, et non pro ut tale comprehendit gratias omnes quomodolibet adiuvantes, non enim sumitur pro habitibus supernaturalibus, virtutibus, et sic de aliis: ergo gratia adiuvans stricte est gratia excitans, ut in sensu 2º concurrit ad actus salutares.

95 Ad Rogas: cur gratiam adiuvantem stricte vocamus gratiam excitantem, quam gratiam habitualem, habitus supernaturales, virtutes, esse assistentes naturae? Respondeo quia Augustinus cuius vestigiis constanter insistimus, nullam aliam gratiam adiuvantem agnovit, sive quam aliis negavit praeter excitantem cap. 4 n. 10 de peccatorum meritis ait, cum ab illo aut illius adiutorium deprecamur ad faciendum perficiendumque iustitiam, quod aliud deprecamur quam ut aperiat quod latebat, et suave faceret, quod non delectabat.

96. Ubi t(e)x(tus) adjutorium gratiæ gratiam adjuvantem n(on) quomodolibet, s(ed) in o(rdi)ne ad t(extu)m tx apparerat gratiæ cogitos sancti illy, qui supernaturali apparendo suæ manifestando excitat creaturam rationalem ad illorum prosecutionem. tx suavitas gratiæ tus voluntatis indeliberatos, quibus suaviter fit hæc excitatio. tx denique quid aliud desideramus gratiæ nulla gratiarum alia ee adjuvante, præter sancti cogitos, et voluntatis affectiones, quæ in omni sa sunt gratia excitans: ergo s(ecundu)m Augustinum nulla e(st) gratia adjuvans præter gratiam excitantem, et in tu 2° adjuvat imbecillitatem naturæ in ordine ad tus salutares.

97. Restringit autem Augustinus mentem gratiam adjuvantem ad speciem gratiæ excitantis, quoniam scopus illius erat probare contra Pelagium se solum non sufficere ad tus salutares; si autem nec gratiam adjuvantem comprehendat divinus concursus adjuvans facile ab Augustino se expediebat Pelagius, hanc quæ gratiam iste concedebat, dicebat tamen hanc gratiam ee creationis, ultra quod aliud contendebat probare Augustinus, nec satis probare poterat ex ipso adjutorio concursus.

98. Quod si nec gratiam adjuvantem intelligeret Augustinus gratiam habitualem et habitus supernaturales infusos, non satis urgeret Pelagium: tx quia Augustinus habitus non adeo expresse invenientur in scripturis quam gratia excitans gratiam vocationes, illuminationes, inspirationes, et alia quibus excitamur ad supernaturalia; tum quia veritas catholica de infusione gratiæ habitualis intrica, et permanentis, nec non de infusione habituum supernaturalium saecula multa post Augustinum eluceret Ecclesiæ.

99. Pelagianismus ergo gratiam adjuvante late ee gratiam dicitur gratiam in tu 2° cum natura concurrente, eandem quæ elevante ad tus supernaturales eliciendos, quæ tu intelligendi sunt theologi qui gratiam adjuvante dicunt quod hoc auxilium divinum.

efficeret effectum concurrens in talibus; per gratiam adjuvantem stricte et ad mentem Augustini et gratiam excitantem per istam concurrit ad actus salutares, qua sic intellectis est qui negat gratiam per gratiam excitantem et gratiam adjuvantem.

§ 2. De Gratia operante et cooperante

100 Primum insinuat Paulus ad Philippenses 2: Deus est qui operatur in nobis velle et perficere. 2. tradit 1 Cor. 15: abundantius illis laboravi, non ego autem sed gratia Dei mecum. Utramque explicat August. lib. de gratia et libero arbitrio cap. 17 sine illo ut velimus operando incipit, et nobiscum cooperatur volentibus ad perficienda bona opera.

101 Est autem gratia operans gratia actualis, qua Deus operatur in creatura etiam in ordine ad actus salutares: verba enim in definitione patent: per illa in creatura etiam qua operante gratia operante, qualis est sancta cogitatio ex parte intellectus, affectus indeliberatus ex parte voluntatis ad tales, in quantum gratiam operantem creatura etiam non concurrere libere, nec meritorie, quod dicit de concursu physico, actuatum requisito in potentia vitali ad actus vitales, quod expressit Augustinus lib. de Spiritu et littera, nemo habet in potestate, quod veniat in mentem, de sententia, vel differentia voluntas.

102 Gratia cooperans est eadem gratia operans, quatenus per eam Deus in actu 2o cooperatur cum creatura ad actus salutares, ex. gr. sancta cogitatio, quae ut excitat creaturam in ordine ad opus illud illuminando, et hac illuminatione dicitur operans, eadem ut in actu 2o subsequens creaturam operatur actus salutares dicitur cooperans, et quidem ab opere in actu 2o dicitur cooperantem et non in actu 1o, quia nemo denominatur cooperans, eo quod alicui id, quo efficitur cum illo cooperari; in eodem dicimus, omnes cooperari cum Deo, sive cooperantes quotquot bona opera

positum cum Deo operari: ergo gratia ut sit cooperans talis
debet esse in actu 2o: Quod si dicas ante operis gratiam deno-
minari cooperantem in actu 1o; constat ex dictis quod sit impropria
locutio, et licet in actu 1o quia extrahat a propria gratiae signif
dictis cooperans.

103 Dices ultra dicendum: quod omnis gratia per quam Deus
nobiscum sic salutares operatur, est gratia cooperans; omnis
enim gratia quae cum alia operans est gratia cooperans, sed per
habitus supernaturales seu gratiam habitualem, qui omnes Deus nobiscum actus
salutares operatur: ergo non solum gratia talis, sed quaelibet alia no-
biscum in actu 2o operans est gratia cooperans. Constat ex D. Thoma
docente, gratiam habitualem, ut adeo nobis infunditur, nullis nos-
tris praecedentibus meritis esse gratiam operantem, et deinde, ut deinde
deinde currit nobiscum in actu 2o ad actus salutares esse gratiam
cooperantem: ergo falsum est solam gratiam talem esse tum operantem, tum
cooperantem.

104 Ex facile ex dictis distinguendo
maiorem: omnis gratia per quam etc. est gratia cooperans late sumpto: stric-
te: nego: hoc enim modo 2o gratia cooperans sic dicitur de
gratia tali; quoniam ut constat ex Augustino gratia coope-
rans, et operans tales sunt, ut sine illis ad opera pie-
tatis nihil valeamus, propter quod autem plurimum valeamus ad
illa sine gratia habituali, et habitibus supernaturalibus, quorum
existentia non omnino certa erat tempore Augustini, deinde
vero plurimi iustis non negabat Pelagius, ut ergo ultra hunc
aliquam gratiam propter gratiam omnem staret Augustinus gratiam
operantem et cooperantem intra tres gratias tales restringit
constituit. Sed sic verum D. Thomas late usurpasse gratiam
operantem et cooperantem, quod gratia operans et cooperans
dicitur ut patet.

108 Scia ultra gratiam operantem dices

[illegible]

§. 3. De [illegible] Acometante

Subsequente

[illegible]

gratiam sufficientem, apparet ex [illegible] cogitare bonum esse
Deo [illegible] affectum [illegible] necessa-
rio [illegible] sufficit [illegible]
quae [illegible] perseverans, quia natura [illegible]
[illegible] salutaris [illegible]
quae [illegible] talis [illegible]
[illegible] omnes alterius [illegible]
[illegible] omnes [illegible]
[illegible]
Sed gratia subsequens est gratia talis
efficiens perseverantiam in opere salutari, [illegible] sancta
cogitatio [illegible] est [illegible]
conveniat excitando nos ad [illegible] amorem; est quae
gratia [illegible] quatenus est [illegible] nostrae voluntatis
concurrendo cum illa ad amorem; unde est gratia sub-
sequens [illegible] in [illegible] amore per-
severamus, [illegible] Augustinus [illegible] ad Ro-
manos, [illegible] et sub-
sequitur ut sanati vegetemur; praevenit ut vo-
cemur, subsequitur ut glorificemur; praevenit ut pie
vivamus, subsequitur ut cum illo semper vivamus; ut
[illegible] vegetemur, glorificemur, semper vivamus
[illegible] perseverantiam [illegible] opere salutari, quia ve-
getemur, glorificemur [illegible]
perseverandum [illegible] subsequentem.
[illegible]
quae gratia, quae post [illegible] subse-
quens est; et [illegible]
[illegible] perseverandum in opere salutari; [illegible]
[illegible] salutare sequitur [illegible]
[illegible] affectum voluntatis [illegible] salutari

et nec dy dante perseverantiæ in opere, quæ sequitur post sanctas cogitationes, quæ etiam gratia est; ergo non est de ratione gratiæ subsequentis conferre perseverantiam in opere salutari.

111 Pro dignoscendo marg: quænam gratia actualis gratia subsequens est, tale sit, stricte, non marg; hac enim ratione gratia talis fit, et sola ratione perseverantiæ in bono opere dicitur subsequens. Et quidem licet denominatio gratiæ subsequentis ex tali sumatur, patet quod omnis gratia salutaris ~~dicta subsequens~~ sequitur post gratiam creationis, illam enim supponit. nec tamen omnis gratia salutaris dicitur subsequens, sed quoad aliquid, quoad subsequens. Insuper omnis gratia salutaris sequitur post gratiam unionis hypostaticæ; omnis enim est propter Christum, et ejus merita, nec tamen omnis dicitur absolute subsequens, sed quoad aliquid, quoad subsequens.

112 Dixi gratiam subsequentem stricte acceptam se stare pro gratia actuali, quoniam S. Thomas recenset plures effectus gratiæ habitualis; 1. sanare animam, 2. dare bonum velle 3. bonum operari. 4. in bono perseverari. 5. ad gloriam perducere, docet gratiam habitualem dici prævenientem quatenus causat effectus aliquos posteriores. Unde hæc gratia ut sanat est pure præveniens, et ut perducit ad gloriam pure subsequens. Quoad alios effectus intermedios est præveniens et subsequens juxta ordinem quem effectus isti servant inter se.

113 Quæ doctrina, et explicatio gratiæ antea, sive prævenientis, et subsequentis ad habitualem gratiam intelligenda est tale sumendo vocem utriusque gratiæ, ut ipse inculcavimus ex eo quod de gratia tali fuerit controversia Augustini cum Pelagio hanc quænam ex pronunciarent illam antecedentem, cooperantem, subsequentem ad opera salutaria, qualiter gratia habitualis necessaria non est.

114 Secundo objicitur: quod in exemplo

operis salutaris, et externi, ut in ieiunio, restitutione, sacramentali confessione, et sic de aliis tot difficultates solent supervenire, quod in voluntate externa talis executionis non explantur contra quas haec opera saepe executioni non mandantur, ut experientia quotidiana comprobatur: ergo huius modi opera executioni non mandantur nisi ex gratia Dei; at id non est gratia, quae dat consensum in opere salutari interno; supponimus enim hoc consensum, et nihilominus opus externum executioni non mandari: ergo gratia subsequens dicitur ab alia praeter consensum in opere salutari interno.

115 Probatur 2° ex Augustino in Enchyrid. cap. 32 ubi nolentem praevenit ut velit, volentem subsequitur ne frustra velit, id est, ut exequatur id quod vult: ergo quae dat operis executionem est gratia subsequens. 2° quia postquam quis efficaciter voluit elicere actum fidei per gratiam voluntatem necessariam est gratia praeveniens, concomitans et subsequens a nobis explicata alia gratia et manu ex parte illius, ut producatur actus fidei, scilicet habitus fidei, et auxilium extrinsecum: ergo cum gratia haec non possit esse nisi subsequens, cum sequatur post omnem aliam gratiam alia est subsequens praeter a nobis explicatam. Quod magis instauratur in operibus externis, quoties aliquis esse supernaturalis ab eis debet producendum et [illegible] multis, pro quo superanda est aliqua ingens difficultas.

116 Propter haec P. Granado, et alii satis probabiliter docent gratiam subsequentem esse gratiam concurrentem ad executionem operis externi, sive gratiam qua potentia externa adiuvatur ad actus salutares externos simpliciter producendos, vel facile et iucunde producendum.

117 Adhuc tamen adeo veri - pendo, ultima
e influxu mirè subsumpta, e dispue coens; ge ex gra alia subse-
quenti quae late sit gra subsequens ddo; quae stricte, no. Suppo
sito ge tu salutari interno e efaci ope externi execuoi man-
dati ove gra Dei, qua hujusmodi defectes amoventi removendo
ex se impedienta & in se confortando pro externo, quae gratia
stricte n dici gra subsequens, qz haec omnia fiunt im-
mediate ab ope, quae stricte n e gra subsequens & fiunt
ab aliqua qualite supnali nobis oculta, & alia causa
nali, quarum nulla stricte e gra subsequens.

118 Ad 2m. dz ddo exposioe data testi-
monio Augustini, ut ly ne frustra velit, idest ne audire
desistat; posit exponi ad mentem ntri, dicendo, ne frustra
velit, idest, ne audire desistat, si in ea pmaneat, qdiu opz
in ea pmaneret, sive pcise volens confirmando, sive moralis
pro peccato salutare volens n retractendo; stando vero in ea
expositioe, dz auti dispue coens; ge gra quae dati illa
e gra subsequens late, ddo. stricte, no. sollio constat ex
dictis, cum certes ex n venenti, neque expediat, immo fortitr
sit moraliter impole semp Augustinum in tanta libro-
rum multitude ubi voci n stricta gratiae.

119 Ad 3m. dz dispue coens, ex gra licet illa gra
alia e subsequens, late ddo. stricte no. licet enim fides
l, ope extrica elevans illa ad fiduc & fides late lo
poss dici gra subsequens, cum adhuc inter gras tales n nu-
merenti sed ad hitudes reddueanti; quia ore aliq veri
ad instantis defunti ex pris extrinsis, l, his ut posset fie
n gratia, ut abste oprenti l, ut facile oprenti, hoc
fit media dina ope elevante l, removente defectes
quae omne confirmatia stricte gratia subsequens
non est.

II.º 4.ª Conclussiones corollariæ.

120 Prima dcla: gratia excitans, operans, et preveniens sunt eadem gratia realiter, distincta tamen formaliter. Probatur: quia eadem sancta realiter cogitatio, ut creatura actualis spiritualis actio, sub somno sopita excitat ad vigilias, et labores spirituales dicitur excitans, et ut a Deo in eadem creatura producitur sine creatura libera operatione dicitur operans, et ipsa ut precedens prioritate naturæ opera salutaria dicitur preveniens, ut constat ex dictis. Sed hoc est eandem realiter gratiam distingui formaliter, sive ratione, ut excitans enim connotat carentiam antecedentem sanctæ cogitationis, et piæ affectionis, ut operans carentiam liberæ operationis, et ut preveniens prioritatem, sive influxum in opus salutare, quæ connotata sunt diversa, et inducentia distinctionem formalem in connotante. ergo [illegible]

121 Secunda dcla: gratia adiuvans, cooperans, et comitans sunt eadem realiter gratia, tamen distincta formaliter, sive ratione. Probatur: quia eadem realiter sancta cogitatio, et pia affectio, ut in tempore 1.º influit, ut gratia excitans est gratia adiuvans, et ut in tempore 2.º influit ut gratia operans est gratia cooperans, ac denique ut influit in tempore 2.º ut gratia preveniens est gratia comitans, ut constat ex dictis. Sed hoc est eandem realiter gratiam distingui formaliter, connotat enim eandem gratiam realiter diversa connotata, qualia sunt connotata gratiæ excitantis, operantis, et prevenientis, quæ sufficiunt ad distinctionem rationis, sive formalem: ergo dicta gratia adiuvans, cooperans, et comitans sunt realiter eadem gratia, sed tamen formaliter distincta.

122 Idem dicendum de gratia subsequenti, scilicet realiter esse gratiam adiuvantem, et cooperantem, et comitantem, ut supra vidimus in eius definitione, ab eis tamen formaliter distingui, addit enim connotatum distinctum ab omnibus connotatis predictarum gratiarum, scilicet connotat perseverantiam et durationem sive physicam sive moralem actuum salutarium, quam perseverantiam nulla predictarum gratiarum connotat, quæ infert distinctionem formalem gratiæ subsequentis ab adiuvante, et cooperante, operante, excitante, comitante, et preveniente.

123 Tertia de lo: gra excitans, operans et praeveniens, quo dicitur a PP. Concilii et Theologis ... sperans, vocans, ... parans, aspirans, inspirans, trahens dux, inchoans, [illegible], trahens, pellens et similia. Gra autem adjuvans, cooperans et [illegible] tans, solent dici [illegible], comes, dirigens, gubernans, [illegible] et similia. Denique gra subsequens dici consequens, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], corroborans, consolidans et similia.

124 Ubi dum notandum est ... illa [illegible] caute accipiendas esse, pro eis ibi latere haeresis Calvini omnino destruentis liberum arbitrium, et error Jansenii [illegible] naturam ipsam arbitrii hujus liberi a coactione ... tantum ... gratiae [illegible] et notandum, [illegible] voces [illegible] a suis Doctoribus late, atque stricte, quia magnum parit [illegible] ideo in disputationibus Theologicis eas non esse admittendas nisi prius [illegible] an stricte, an late [illegible], aliasque [illegible] [illegible] et [illegible].

125 4a de lo: gra talis adesse [illegible] in actu [illegible] et voluntatis [illegible] multi [illegible] Jesuitae contra Thomas, [illegible] Vincen- [illegible], [illegible], et Tamel qui nostris adhaerent. [illegible]: quia hujus- modi gra in Scriptura, Conciliis et Patribus dicitur revellatio, illuminatio, inspiratio, affectio [illegible] ut videre est in [illegible] tom. 1. de ente supernali a [illegible] 702; sed hujus- modi voces [illegible] [illegible] et voluntatis [illegible] adequa- te [illegible] gra talis. [illegible] 2o: quia si in alio [illegible] maxime in [illegible], [illegible], [illegible], et docent [illegible]; [illegible] hac non [illegible], de hac enim nec [illegible] in Scrip- [illegible] [illegible] et [illegible] et adesse [illegible] in [illegible] et volun- tatis.

126 [illegible] 2o ex Augustino cap. 7. de peccato- rum meritis, ubi rogans quid deposcimus a Deo, dum gratiam actualem, sive adjutorii deprecamur? Respondet nil aliud

deprecari q actus illos, ut asserebat q habebat. Verba sunt clarissima
ea quae sedimus fecit 1a ... rogas. Responsio autem Augustini
est falsa: si gratia talis non dedit illos et voluntas non consisteret, quia
utrumque consisteret in physica sanatione, quia alio distincta ab actibus
illis et voluntas: ergo gratia talis adaequate consistit in actibus illis et
voluntas.

127. Dico 5o: si gratia necessaria requisita ab actus
... et sola ad actus salutares eliciendos est simpliciter supernaturalis
... ... Vasquez et alios. Probatur: quod ...
gratiam creans alia est simpliciter naturalis ad actus salutares, sine du-
centes in vita aeterna: gratia enim creationis admittebat ...
est simpliciter naturalis ad actus salutares, nam in hoc erat ...
... ... ultra eam gratiam aliam non admitte-
rit naturalis, ut supra diximus: sed gratia praeter gratiam creationis
est simpliciter supernaturalis, fuerat enim res vires, et ... naturae
alioquin erit gratia creationis et non praeter gratiam creationis:
ergo talis gratia quae requiritur ad actus salutares est simpliciter super-
naturalis.

128. Confirmatur 1o: quia illud quod est simpliciter supernaturale non
dicitur gratia et donum spiritus sancti; non enim sic dicuntur dona
res, et dictio: sed gratia talis dicitur donum et gratia spiritus
sancti; a Tridentino enim sess. 6a cap. 7 dicitur illuminatio
spiritus sancti: ergo gratia talis non est simpliciter naturalis, ergo simpliciter
supernaturalis. Confirmatur 2o: quia gloria et charitas sunt simpliciter superna-
turales, ut fatentur omnes theologi: sed gratia eodem modo est supernaturalis
talis enim supponitur ab Augustino lib. 3 de Trinit. cap. 4, ubi
quae in scriptura sacra dicuntur de gratia et gloria, quia sunt
spiritualia dona Dei non omnino de Angelis verum est quam de hominibus:
ergo gratia talis est simpliciter supernaturalis.

129. Contra obicitur: quia actus virtutum mo-
ralium ut iustitiae et misericordiae sunt actus salutares, ut inductus

ex ipso Thomas. Quod autem non requirit gratiam simpliciter supernalem; patet enim ex carnalibus simpliciter, ut meditis [illegible] P. Vazquez ergo gratia talis influens in talem actum non est simpliciter supernalis. Quod ostenditur; effectus actus sunt simpliciter supernales, non requirit gratiam talem influentem in illum etiam ad naturam ex simpliciter supernalis; item et totas simpliciter naturalis influunt in eos, et natura requireretur tantum nec tamen est simpliciter supernalis; quorum omnia ipsorum est ad actus supernalis non requirit [illegible] gratia supernalem [illegible] sufficere [illegible] alterius. Similiter ergo talis [illegible] gratia supernalis et [illegible] supernales [illegible] ex [illegible] supernales elevans [illegible] actibus non est simpliciter supernalis.

130. [illegible] non [illegible] ad eas [illegible] naturales [illegible] ex simpliciter naturales, ut multis [illegible] a nobis dictis [illegible] quorum [illegible] et ad actus naturales [illegible] sufficere, unde [illegible] actus [illegible] salutares, [illegible] supernales ad vitam aeternam, unde [illegible] sequitur [illegible] sufficere ad vitam aeternam quod error est Pelagii. [illegible] influxu [illegible] salutares non inferri ex simpliciter supernalis, ut bene [illegible] inferri [illegible] influat ut [illegible] creationis [illegible] Spiritus Sancti, [illegible] ex [illegible] eodem modo super [illegible] ac charitas et [illegible] Dei, ut [illegible] rationalis.

§. 5. Dico 6. Gratia actualis non tantum moraliter, sed etiam physice influit in actus salutares.

131. Sic P. Molina, Valentia, [illegible] Bellarm. Ripalda, Sparsa, et [illegible] theologi [illegible] Suarez

ctrr. et plures alios referens Ralis. asserens non per actus
concurrere in actus salutares, non solo operando bonitatem obiecti, sed
quae ipse illuminando, et voluntatem bene afficiendo, sive ipsas
sic trahendo et alliciendo eas ad actus salutares qui concur-
sus dicitur moralis, de quo nulla est dubitatio, verum etiam
concurrere in actus salutares non minori ex parte, quo illos
concurrit in eosdem, et quo igneus concurrat in ignem quem producit
qui concursus dicitur effectivus physicus.

132. Quem seloquendum est de mente Au-
gustini et Patrum qui cum Pelagio et Semi Pelagianis disputa-
verunt; Cum enim hi omnes sicut et ceteri theologi certes
insufficientes naturae adducerent ad actus salutares, contendi
ipsi conferunt vires physicas supernaturales augendo eas
naturae; ut manifestum est, cum quae Augustinus et alii
nunquam meminerint aliquod ex sublevandis physice
promotionis et habitus supernaturalis, quod theologi posteriores
praesertim scholastici naturae adiuvantis cum fuerint ad
succurrendum insufficientiae physicae naturae in promptu ha-
buerint per actus assistentes in actibus [illegible] et voluntatis
separatim via his actibus, sive per actuales vires physi-
cas ad actus salutares supposuisse.

133. Probatur deinde [illegible] quod maior
est concursus gratiae quam naturae in actus salutares [illegible] abun-
dantius omnibus laboravi; non ego, sed gratia Dei mecum, ubi adeo
minuit concursum naturae cum gratia, ut illum pro nihilo reputat
ut indicant verbis non ego, quasi ipse, sive natura ni-
hil gessisset. Sed nisi gratia Dei actualis concurrat in actus salutares
non est maior illius concursus, quam concursus naturae, comparando enim
concursum physicum cum morali, maior est concursus physicus, immo hic est
verus et proprie concursus, ille vero improprius et metaphoricus, per ac-
tualis gratiae physice concurrit ad actus salutares.

134. Prob. 1º quia discursus naturalis in supernaturalibus [illegible] potest esse naturalis potentiae, firmior tamen probatio desumitur ex scriptura, ecclesia et Patribus talem discursum stabilientibus; sed scriptura, ecclesia et Patres[illegible] non loquuntur de discursu naturali, sed gratiae tantum, imo potiores Patres in discursu tribuunt gratiae tantum, quorum testimonia non refero, [illegible], ut videre est in Auctoribus [illegible] nobis [illegible]. [illegible]: ergo discursus naturalis illegitimus esse probatur, talis etiam debet intelligi esse discursus gratiae tantum.

135. Prob. 2º: quia ecclesia, Patres, et scriptura debent intelligi, quando sine absurdo ita fieri potest. Ut [illegible] regula ex [illegible] desumpta; sed quando discursus physicum et moralem [illegible] possibile est, hoc vero impossibile: sed scriptura, ecclesia, et Patres loquuntur de discursu gratiae, de physico intelligendi sunt, hoc enim sine absurdo fieri potest.

136. Secunda pars [illegible] quia intellectus et voluntas in ordine gratiae tantum [illegible] habeant virtutem physicam [illegible] [illegible] nulla est contradictio, ut exposui [illegible]. Sed aliunde virtutem physicam [illegible] habere suadent omnia, quae virtutem physicam suadent in causis 2is, vel ad [illegible] gratiae tantum [illegible] [illegible] salutares, sine ea non poni, et insufficientiam naturae talis esse, ut nisi gratia habeat virtutem physicam superaddendam recurrendum ad causam, quae tamen ita naturalis suppleat [illegible] particularis: ergo gratia tantum habet virtutem physicam ad actus salutares et ad eos physice concurrit.

137. Ad [illegible] [illegible] distinguere in [illegible]ne non indicavi in hoc non discursu, sed in [illegible] intellectu non tamen voluntas; sed adhuc priores [illegible] in posteriores physice non concurrunt: ergo nec gratia tantum in actus salutares [illegible]. [illegible] est 1º quia [illegible] priores in posteriores physice non concurrant, neque ad id habeant virtutem physicam datam intellectu et voluntate, sed reliquis causis 2is virtus physica adaequata

ad cospfluendas, ideo q n. e. nesse recurrere ad Dey tanq ad
se caq qui suppleat absentia et defy caq 2ae: ac n. datam
cernitr, nesse e. eadq ra de tali naluy de qfy in futuro
argti, ac de gra tuli rrur hey salutarem.

138 Dra est q nulla e. ra ly autho-
ritas Scoliary scriptury et cery, que suadeat maiorem
Scursy priory lrur naluy in posteriores naluy q sit scurs
ly phicy ity et voltq in eosde by; sic et ex adueq stabi
sstat authoritas scripe et Pry suadet marq ee scursy
gra tulis in ly salutares q sit scursy phicy marq: go
dispar e. ra inter ly naluy, et gra tuli.

§. 6.ª Ocurritur Aduersariys.

139 Dra aduersy de loq obecunt. Iad
versary q n. e. de gra auxiy in genum scursy esse
ctay in ly, ad quq adaltat, optime eny itelligitr ali
quis alteri auxiliari in orde ad effy exigendo, valen
do, impando &ª que n. sit scursy morale in effm
in orde ad que ft auxia; go nesse e. de re auxiy, quod
e. gra tulis scursy phicy in ly salutares, siquidem oppositi
ly re auxiy q fo moralits scurrat.

140 Resl. q apprehensio naluy auxi-
liatr illis in orde ad meritly naluy, hoc in ordine
ad discursy, et naliter ly naluy ity auxiliant volt in
orde ad volitioq, intentio siquidem e. in orde ad electioq
hec aut ra auxiant q scursy morale, et n. q phicy.
Ut eny priora phice, et effective scurrunt in poste-
riora go nesse gra tulis scurrit phice in ly saluta-
res.

141 Resl. q ly supernales deffienty sitily venie-
tanes sunt q auxiy extricy, ut semel et itery a nobis

dictum e. Deinde ipsa gratuitas sola et supernaturales, in quo consistit
sit consentaneus per auxilium extrinsecum. Et sola etiam eterni a nobis dicitur
Ergo e. Deinde ipsa gratuitas sola et supernaturales in quo consis-
tit, fit consentanea per auxilium extrinsecum, ante enim apparet in-
trinsecum per quod fieri posset: ergo actus salutares consentanei fient, et
si physice non procedant a gratia habituali, sed ab extrinseco auxilio
excepto

142. Rx dicenda ans., actus mandare cog. ex eius concursu gratia habitualis non salutares sit. mar. concursu naturae. et cuius concurrendi sit ad hoc tale, nisi gratia habitualis physice concurrat, inde enim e. gratia debere physice concurrere, utraque posita in actu physice non concurrat, ut ibi supponitur, per bene.

143. Ad 1um confirmationem dico ans., loquendo de habitibus moralibus nam deinde de supernaturalibus: quod et constat ex utrisque statibus mar. e. per concursum ante supernaturales, qui sit concursus naturae, cum tamen sit physicus sequitur gratiam esse physicam. Neque ans. argumenti e. adeo certum, quin adhuc loquendo de habitibus naturalibus negetur a P. de Fonseca dicente esse ...

145. Ad 2um confirmationem alio ans. et ... quod de rebus ... habitibus supernaturalibus ... eos, qui fuerunt per gratia habituale deficientibus habitibus ... constet ... per ... intrinseco ..., dicendum e. illos fieri consentaneos per auxilium extrinsecum, et actus salutares facto per gratia habituali, ut in promptum haberent gratia habituale, a qua possent physice procedere, sicut ab ea consentanee dicendum procedere.

146. Omissis autem ans. quod satis probabile iudico nullum supernaturale mandare, sive consentaneum fieri in natura, nisi hoc elevetur per principium aliquod intrinsecum et supernaturale quod physice influat in actum eius, ratio e., quia actus vitalis procedens a natura petit ab ea procedere per principium eiusdem intrinsecum ...

q. obstance, ut sit in habitibus naturalibus vitalibus procedentibus a natura in se stante, ut prout in se natura naturae in aliquo vero sine principio [illegible] de habitibus etiam supernaturalibus idem valet procedant enim ab habitibus supernaturalibus quae ut [illegible] adiun-
guntur, nisi ut fiant naturalis et vitales supernaturales: ergo
etiam et vitalis, ut [illegible] a natura debet fieri
ut principio auxilio in se afficiens naturam, et physice influens in
actus - - - - - - - -

147 Neque obstat a nobis alibi dictum, et super-
naturales per se dispositiones ad iustificationem, auxilio extrinseco quod idem
nobis dictum est, supposita gratia sanctificante, etiam enim [illegible]
mus in uno intenti [illegible] [illegible] [illegible] physice
a gratia q., ab habitibus ad quos disponunt. Nec iustum obstat
[illegible] fieri per auxilium extrinsecum, ut alibi nobis etiam de-
[illegible], quando etiam dicebamus supposita eius [illegible], unde
inferebamus de [illegible] posse fieri [illegible] Dei per auxilium
extrinsecum, et bene [illegible] in contextu id quod suppaddit, sed
non apparere [illegible], quod fieri possent [illegible],
et qualitate a Deo infusa supernaturali, et instar habitus super-
naturalis [illegible] complacentes, illa vero cito fluant et
transeant instar motus et [illegible] - - - -

148 Secundo obstat quod illustrationes et
inspirationes in [illegible] [illegible] gratia habitualis supponunt [illegible]
illuminat [illegible] inspirat ad salutares meritorios [illegible]
[illegible] influunt [illegible] physice; adest enim gratia [illegible]
cum habitibus naturalibus physice [illegible]: ergo necesse [illegible]
gratia et habitus [illegible], cum enim sint [illegible] natura, [illegible] physice
influent [illegible] [illegible] quod habitus supernaturalis dant posse
[illegible] salutares [illegible] enim instar [illegible] in
ordine supernaturali [illegible] posse simpliciter [illegible] gratia physice
[illegible], [illegible] enim [illegible] independenter ab habitibus naturam [illegible] ab

indirecte simpliciter possent solvere vires supernales: quo etsi gratia sit ... physice ... respondent.

149 ... dicendo ... influit in ... gratia ... physice ... alteri ... hitudinis ... hitiis, sive ... nisi ... sufficientis influit in ... mota, ... hic ascendens ... in qua ... inmittatur ... physice ... motu ... sive influxu influentis, ... simpliciter possent ... fixus et permanens ... fluens ... transiens ... sive ... et ... transeuntis ... auxiliantis; ... qui ... simpliciter supernales posse simpliciter in ordine ad ... salutares, ... quomodolibet ... fixus et permanens ... ... quale posse ... dat gratia ... et ... sit fluens, et ... transiens.

§. 7ᵃ De Gratia sanitatis et medicinali.

150 Cornelius Jansenius Episcopus Iprensis sub ... gratiis specialissimis vocibus ... hereses ... Ecclesiae Dei invexit, seu potius Calviniane ... docet ... gratiam sanitatis esse ... talis collatam homini in statu innocentiae ... homo, et ... et de ... qua ... poterat homo operari ... operari ... salutares ad quas nullo necessitate ... impellebatur ... vero medicinalem esse ... collatam homini in statu naturae lapsae necessitante eos ad operandum ... salutares.

151 Quod si ... obviam 1º ... praecepta Dei esse impossibilia hominibus iustis ... quas habent vires deest quoque illis gratia, qua possibilia fiant, ... peccant ... habent ... medicinalem, sine qua in statu lapsae impossibile esse ... praecepta, ... peccando ... ... quod senterunt duo summi Pontifices Innocentius X et Alexander VI ... hypostatis ... aliqua Dei praecepta hominibus iustis volentibus, et conantibus ... quas habent vires

ss impolia, deest suos illis gra q polia fiant; temerarias, impias, blasphemas, anathemate damnatas, et hereticas declaramus, et ut tales damnamus.

152 Quod si 2º obicias: sequi non interioris gra nunquam resistiri, qa ois gra non necessitat ad opus: concedo sequel. Ita, de qua ipsi Pontifices, hanc interiorem gratiam in statu lapsae nunquam resistiri, hereticam declaramus, et ut talem damnamus. 3º si obicias, sequitur ad merendum non requiri libertatem a necessitate, siquidem meritum non ipse eaque, quae non necessitate supponit; concedit etiam sequellam, de qua sic sentiunt ipsi Pontifices; hanc ad merendum, et demerendum in statu naturae lapsae non requiri in hoc libertas a necessitate, hereticam declaramus, et ut talem damnamus.

153 Male audiebat Jansenius apud sapientiores, et catholicos Dei, ipertus jesuitas, quibus Jansenius et Magister eius Michael Bayus infensi essent, ut heresis nota eos inficerent ausi ss asserere semipelagianorum heresim in eo constitisse, quod asserent interiorem gram talem esse, cui posset humana voluntas resistere vel obtemperare. Sed cum hoc consulti iidem Pontifices, crederent; hanc semipel admittebant praevenientes gras interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium fidei, et in hoc erant haeretici, quod vellent eam gram talem esse, cui posset humana voluntas resistere vel obtemperare, falsam et hereticam declaramus, et ut talem damnamus.

154 4º si Jansenia obicias, Christum pro omnibus mortuus est ut omnes salventur: qui confert omnibus gras latentem quia et si non salventur, saltem possint salvari fieri; frustra enim pro omnibus moreretur, si saltem ex illius morte non haberent omnes gram, qua salvari fieri possent; at qui non omnes salvari fiunt quod praeter gram necessitatem ad salutem datur alia qua omnes possint salvari, ut ea non salventur.

155 Negat audaciter Jansenius ans

uno aspat id dicere ex semipelagianorum errore, stat autem Ja-
nsenium contra Pontificum definitio: Is semipelagianorum est dicere
Christum pro omnibus omnino hominibus mortuum esse, aut sanguinem fudisse falsa,
temeraria, scandalosa, et intellecta eo sensu, ut Christus pro salute dum-
taxat praedestinatorum mortuus sit, impia, blasphema, contumelio-
sa, divinae pietati derogante, et haeretica declaratur. Est 5a
damnatarum.

§ 56. Haec est doctrina, et ut melius haeresis Janseni-
ana, quam auctor probat, et plurimas passim effudit in Jesuiti-
ca schola, et principes ex Molina et Suarez, ipsi qui parum re-
troactis Salmantinae, et reliquas Hispaniae Universitates adversus
nos disturbare tentarunt, et de eisdem ex toto fere tam semipe-
lagianorum sectatores aliquos fratres, et falsos faventes molesti
est: exinde tamen qualis nostra causa ex Jansenio provenit si-
quidem huius doctrina ab Ecclesia haeresis damnata est, nostra sententia
injuste consistit, cum gratia eterna erit, et tales habuisse adver-
sarios, et adversus eam Apostolicae catholicae portas inferi non prae-
valuisse, sed his praetermissis, ne videantur cum mortuo insul-
tare, tantum quae nos de victoria gloriari, quod sibi plau-
debant adversarii de reperta in Augustino gratia tot saecu-
lis latente, ad rem deveniendo.

§ 57. Dico 1o per sanctitatem et gratiam
collatam hominem (et idem est de Angelo) in statu innocentiae, quae
gratia habitualis et originalis sanctitatis, in qua fuit creata, pote-
rat observare praeceptorum observationes, ut de facto non obser-
vaverint praeceptum, non comedendo de ligno vetito. Dixi de
ligno vetito, quoniam reliqua praecepta de Deo, unum colen-
do, et non jurando, et non occidendo Adamus et Eva ser-
vasse, ideo per gratiam sanctitatis non solum habuisse posse obser-
vari, sed et ipsum observare minime indubitatum est, nec
aliud ex fundando et sine temeritate potest asseri.

fuit go gra sanitis, n so sufficiens sed etia efficax ꝑter ea quæ data est ad observandu præcepti de ligno n comedendo.

158 Dico 2o gra medicinalis e gra Christi collata hoi lapso in peccatu, qua Deus medetur homini vulnerato, imo etia ꝑ peccatu mortuo, qua alii salutis gra habitualis, et vitæ æternæ de facto, et in tu 2o consequuntur; alii vo possunt in tu 1o illa consequi, et de facto n consequuntur; ideo quæ in natura lapsa n so datur gra efficax, sed etia pure et mere sufficiens. doctrina hæc e oium catholicorum, et defi- nita contra Jansenium in ꝑpositionibus supra relatis

159 Quæ doctrina et pcta, sequentia egent ꝑbatione. 1o in natura lapsa iustos, sive iniustos peccantes habere gram sufficientem ad n peccandum. 2o ad peccatum et meritum requiri libertatem n so a coactione sed etia a necessitate. 3o Deum misericorditer oibus hoibus offerre gratiam sufficientem qua possint salvari, et ꝑ plures stet de facto non salvari. 4o doctrinam hanc esse catholicam, longeque abesse ab errore semipelagianorum; de hoc 4o agemus disp 3a; de reliquis disputatione 2a hac sequenti.

160 Supponendum ex Augustinus lib de correctione et gratia cap 11, ubi distinguens inter libertatem Adami et hominum in lapsa natura hæc habet: 1a libertas voluntatis erat posse n peccare, novissima erit multo maior non posse peccare. sed n posse peccare e necessitas ad n peccandum: go voluntas in natura lapsa ꝑ gram n so habet posse non peccare; verum etia n posse peccare, sive necessitatem ad n peccandum. Est ex eodem Augustino ibidem cap 12 ubi distinguit duplex adiutorium aliud sine quo aliqd non fit et aliud quo aliqd fit, scilicet adiutorium sine quo, et adiutorium quo; 1o docet datum Adamo, sine quo in innocentia ꝑseverare n posset, poterat tamen n n ꝑseverare, et n ꝑseveravit,

2

q docet dari vim naturalem hominis, qua non sunt sine isto dono perseverantes ee non possint, verum etiam ut sine hoc donum non necessario perseverantes sint, quia ipse adiutorium quo, necessitas imponitur ad perseverandum.

161 Petis Augustinus loquitur de illis, qui in statu innocentiae non peccant, et de facto perseverant, quos docet non posse peccare, nec posse non perseverare, ipsis natura non potentia antecedente, sed consequente, ex scilicet, quia ordo exsolutae gratiae in circumstantiis quibus, in quibus positus medium vitae non peccare, et perseverare, quae impotentia consequens non est necessitas simpliciter absoluta, sed potius quid, et de suppositione, ex explicatione disputationis, quare nunc nunc, non posse peccare, impotentia antecedente.

162 Ad quae, et in eis non sunt ex ipso textu adiutorium quod dat posse, et posse, non enim solum dat posse ad perseverandum, sed etiam non necessario perseverantes sint, hoc est perseverent, quare adiutorium praeadiutorium sine quo elegit ipsius sufficiens, adiutorium vero ipsius efficacis, sed vero necessitas non imponit libero arbitrio cum disputatione supra. Disputatio 2ª

De divisione gratiae in sufficientem et efficacem.

163 Haec est celebris quaestio disputata, quam multa ea restrinxisse dederunt Theologi, praesertim Augustinus occasione data a Pelagio accernere duas gratias, unam efficacem, aliam sufficientem, impugnatione, quaestio adducta, sed tamen ad hunc annum, etiam ipsa occasione accepta a Luthero, Calvino, Bayo et Jansenio, gratiam Augustinum intelligentibus, impugnatam quae tollit liberum arbitrium cum sententia.

§. 1ª Quid sit gratia sufficiens?

164 Gratia sumitur ex demum pro theologis idem est ac gratia auxiliatrix, sive divinum auxilium; efficax gratia idem quod auxilium efficax, gratia sufficiens et auxilium sufficiens, ideo quae quae de gratia sufficienti diximus, de auxilio sufficienti dictum esto.

§. 1. Gratia sufficiens deffinitur.

165 Gratia talis donum collatum creaturae ... qua haec redditur proxime potens ellicere actus salutares, et in actu 2° illos ellicerat. Dicitur gratia id est bonum donum, sive beneficium gratis collatum: ac ... est cito transiens ... ens in ... et ... quale ... in qualitate ... non ... , quae ... cito transeunt. Donum collatum, id est supernaturale ... potest ... salutares ad quos ... natura ... sive auxilium ... creaturae ... haec est capax gratiae, non ... capax sit auxilii; ideo quod in ... est ... gratiae et auxilii.

166 Dicitur qua haec id est creatura ... redditur proxime potens ... ex se impotens ellicere ... per gratiam sufficientem redditur proxime potens ad illos. Est autem ... proxima ad aliquid ... ut ... nihil deficit ... si enim ulterius aliquid deficiat ... remota ... ad ... voluntas sine cognitione bonitatis ... est ... ad amorem ... sine tali cognitione ad ... amor ... voluntas ... amoris, requiritur cognitio bonitatis ...

quae est aliquid superadditum ad producendum amorem, et supponit deficere voluntati; et sic etiam in causis naturalibus, sive necessariis, quae applicatio passi est bene potentia proxima ad producendum effectum, quia habet ut vi illius exeat effectus, requirit aliquid superadditum ad producendum effectum, scilicet applicationem ad passum, quae supponit deficere, et requirit, ut vi illius exeat effectus.

167 Hanc autem potentiam proximam tribuit naturae elevatae per gratiam sufficientem. Probatur 1°: quia per gratiam sufficientem tribuitur naturae potentia, quam ipsa non habet, alioquin Deus frustra tribueret gratiam sufficientem; siquidem hanc dare necesse non esset; quod naturae habet potentiam remotam in ordine ad actus salutares habet natura ante ad gratiam sufficientem; habet enim potentiam quae nisi adiuvetur a gratia sufficiente supernaturali non potest proxime actus salutares elicere, quae est habere potentiam remotam ad illos; ergo potentia quae tribuitur naturae per gratiam sufficientem est potentia proxima ad actus salutares.

168 Hoc et explicatur hac ratione, quia potentia, quae actus simpliciter aliquo defecto ab ea non est potentia remota in ordine ad aliquem effectum nunquam potest fieri proxime potens ad talem effectum, ideo quia equus non potest fieri proxime potens amare et discurrere quia ad huiusmodi effectus non habet potentiam remotam; econtra autem homo per species intelligibiles est potens fieri proxime potens ad amandum, quia ad huiusmodi effectus habet potentiam remotam; atque sic gratia reddit naturam elevatam proxime potentem elicere actus salutares, de facto enim natura per gratiam efficacem actus salutares operatur, et an hos proxime operatur sola gratia vel natura sola ut mihi certum est, imo neque sola remote ut placet Thomistis: ergo natura ex se habet potentiam remotam ad actus salutares; ab ea enim ad potentiam tamen proximam, quae remota bene valet consequentia ut primum est.

169 Probatur 2°: eadem potentia dicitur proxima esse quia per

gratia sufficiente talis pro sta tribuitur naturae in ordine
ad actus salutares talis est, et urgente praecepto dei sup a-
moris dei sup omnia, sit mala et peccaminosa omissio amo-
ris istius, quae omissio non est mala et peccaminosa, si non
daretur gratia sufficiens ad actus amoris dei sup omnia: aliter
omittens actus dilectionis dei sup omnia, urgente hoc praecepto
et habens gratiam sufficientem, non peccaret, sed naturae habenti
sed potentiam remotam ad actus, et si praecipiatur, actus omissio non est
mala, nec peccaminosa: sic enim si caeco praecipiatur videre
et surdo audire omissio horum actuum non est mala, et peccaminosa;
quia etsi uterque habeat potentiam remotam ad actus praeceptos, non tamen
habet pot. proximam, eo quod pot. proxima, quae est dicta, horum
qualitas superaddita est impedita: ergo gratia sufficiens dat
pot. proximam ad actus salutares.

170 Dices 2o: ideo etiam solum aut sol lumen gloriae
non est causa sufficiens producere visionem dei, quia indiget alio
propter producere visionem ad visionem producendam, et ideo etiam sol et
lumine gloriae et etiam aliis requisitis ... potentia nega-
tivis redditur causa sufficiens producere visionem dei, quia nullo
alio indiget ad producendum esse, seu ad producendum visionem dei: ergo
natura ex se insufficiens producere actus salutares redditur
sufficiens producere hos per gratiam sufficientem, gratia enim sufficiens
ideo talis appellatur, quod naturam ex se insufficientem producere
actus salutares reddit sufficientem hos producere: ergo gratia sufficiens
tribuit naturae actuali pot. proximam ad actus salutares, potentia enim
sufficiens pro tota est, cui sine pot. proxima nulla causa
est sufficiens producere suum effectum.

171 Dices tandem in definitione de non actu
2o est non efficiat quia definimus gratiam mere sufficientem ine-
fficacem, seu non efficacem sive sufficientem stricte, non sufficientem
late, quae dicimus est etiam gratia efficax, quae sic importat

tribuere sufficientiam ad gratias salutares procedendo ab hoc, quia
salutares non sint ... et efficiant, vel elliciantur. Gratia sufficiens
stricte, sive inefficax, quod id possit distingui a gratia efficaci, sive tan-
quam motibus, sive tanquam motibus indeliberatis, gratia sufficiens
sufficiens infallibiliter jungatur cum ratione gratiae salutaris; gratia autem ...
de sufficiens, seu efficax infallibiliter jungatur cum illa, ut ex dicen-
dis constabit: debuit ergo ratio haec gratiae salutaris poni in de-
fectu gratiae inefficacis, seu sufficientis mere, utpote notissimo signo
distinctionis a gratia efficaci.

§. 2ᵃ Gratia sufficiens includit saepius medium

172 Dico 1ᵃ dico: gratia pure sufficiens in-
cludit essentialiter aliquid Dei sicut Deus; quod est gratia donum et bene-
ficium Dei, ut omnes fatentur; sed haec et talia includunt
sicut donantis et benefactoris, crescit ipse vel decrescit in
ratione talis ad mensuram affectionis donantis; ideo si ada-
mans ex errore existimatus sapit vulgaris non est donum
vel beneficium tantae aestimationis quantae est, si adamans
esse cognosceret, imo et suppositione talis ignorantiae
et erroris donatio esset nulla, utpote involuntaria
auferens quae ab ista gratia boni: ergo gratia pure sufficiens
includit essentialiter aliquid Dei sicut, siquidem ex ipsa ista
ratione sicut tollitur ab ea ratio doni et beneficii.

173 Dico 2ᵃ dico: gratia pure sufficiens
non formaliter sicut simpliciter Dei, qua cognoscit
Deus gratiam illam esse convenientem creaturae; verum etiam sicut
mediam, quia Deus cognoscit creaturam non operaturam, sed co-
operaturam, si ei gratia illa daretur. Et quod gratia mere
sufficiens non sit beneficium, sed etiam minus beneficium
quam gratia efficax, ut ex terminis constat; ideo quod Deus minus
benefaciat, quia confert gratiam mere sufficientem, quam si conferret

efficax; ideo si ... hom. dicit Deus specialis benefactor, quam
aliorum; sed dici benefactor, sed non est maius beneficium, nisi
quatenus Deus cognoscit quod conferat talem gratiam creare. At vero
hec non comparatis; cum tamen cognoscat operaturum, si conferat
gratiam efficacem, crescit enim vel decrescit quasi beneficium ex
antitatem maioris vel minoris bonitatis. Sive recurrendum illud
gratia pure sufficiens includit scientiam mediam, quae nihil aliud
est quam praedicta scientia conditionata, includit enim efficax, siquidem ea
scientia ablata tolletur a gratia mere sufficienti ratio minoris be-
neficii.

174 Confirmatur: quod in utrisque partibus gratia efficax vel inefficax
sive pure sufficiens vel ex physica possit esse aequales, ideo quod duo-
rum hominum aequali auxilio praeventorum unus consentire, altero dis-
sentiente (quae etc. est expressa D. Augustini) ait enim S. Doctor
lib. 11 de Civit. Dei cap. de duobus hominibus cum aequalibus auxiliis
ad bonum et comparabilibus suggestione ad malum se habentibus,
si eadem tentatione ambo tententur et unus tentationi cedat
atque consentiat, alter vero idem quod fuerat perseveret, quod aliud
apparet, dicendum nisi unum voluisse, alterum noluisse
a castitate deficere; quod clarum, imo est gratia inefficax
vel ex physica per eadem maior et perfectior gratia efficax, in ordine
tamen beneficii semper maior et perfectior est gratia efficax, quam
inefficax; sed hec maior perfectio in uno, et minor ex parte al-
terius aliunde non habetur quam a scientia media; non enim habetur
a gratia vel se, quod ut dicimus utraque gratia est aequalis et
adeoque maior inefficax.

175 Neque habetur a futuritione conditionata
operationis sub una gratia, et non operationis sub altera, quia fu-
turitio vel negatio futuritionis praecise sine scientia media non ha-
bent rationem maioris vel minoris beneficii; nec habetur a scientia
simplicis intelligentiae, quia hac sola cognoscit utraque gratia

esse sufficiens ad ponenda opera; neque denique habet a scientia visionis; quia obtenta illa nec deus eligendi absolute futura: ergo inaequalitas praedictarum gratiarum habet a scientia conditionata media operationis unius, et non operationis alterius, per quam scientia una constituitur in ratione majoris gratiae, et beneficii, altera in ratione minoris.

176 Objicientes contra 1º: Deus conferens gratiam sufficientem non confert illam ut inefficacem sit, neque ut minus beneficium, cum enim sit hoc deus constituenti per non operationis, quae sine peccato ... deus conferret illam ex intentione peccati, et deo repugnat; sed non conferendo illam sit ut inefficax, sed ut sufficiens, ut re vera confert, gratia inefficax in ratione beneficii non constituitur per scientiam mediam, sed per scientiam simplicis intelligentiae, qua cognoscit deus eam gratiam sua natura esse ... ut per eam faciat ... potens elicere actus salutares: ergo gratia inefficax non constituitur per scientiam mediam.

177. Confirmatur: quod gratia ... exigit scientiam a deo in quo gratia, et in quo beneficium est: quoniam sit deus sine scientia sufficienter non possit; sed gratia ut inefficax neque gratia est neque beneficium, sed ... peccatorum: ergo ... non exigit ... scientiam mediam, imo nec aliam scientiam, per quam constituatur in ratione minoris beneficii.

178 Respondeo concedo majorem, et distinguo minorem: sed non conferendo illam sit ut inefficax ... gratia inefficax in ratione beneficii praecise non constituitur per scientiam mediam concedo; in ratione minoris beneficii nego minorem, ergo inefficax in ratione beneficii constituitur per scientiam simplicis intelligentiae, qua per eam cognoscit deus gratiam illam dare sufficientem ad actus salutares; caeterum in ratione minoris beneficii constituitur per scientiam mediam, qua deus cognoscit gratiam illam non jungendam cum actu salutari, antequam cognosceret ... rationem beneficii, non vero minoris, quae desumitur a scientia media cognoscente negationem operationis salutaris, si talis gratia conferretur.

179 Ad 3m distinguo maiorem: gratia cum sit exequi sicut in Deo, inquantum gratia est, et beneficium maius quam minus, concedo maiorem; licet autem a sola media esse maius quam minus beneficium: ideo quod tam gratia efficax in ratione maioris, quam inefficax in ratione minoris constituuntur per suum medium. Quare conditio gratiae ut inefficacis consistit non esse beneficium, immo neque gratiam; non vero esse consistit ad hunc ut inefficacis obstaculum peccatoris, est enim alterum gratia quae conditionate consistit constituit gratiam in ratione minoris beneficii, ideo quae debet perdere, ut per eam conditionate constituatur gratia inefficax in ratione minoris beneficii.

180 Neque obstat hinc sequi gratiam inefficacem in ratione minoris beneficii constitui per aliquod malum, scilicet per obstaculum peccatoris, quod videtur falsum, tum quia minus beneficium, quatenus minus bonum est; tum quia ipsa gratia inefficax esset mala, malum enim ex quocumque defectu, donum autem constitutivum gratiae inefficacis peccatum est, et consequenter malum, tum quia Deus intendens, et conferens gratiam inefficacem, intenderet, et conferret aliquod malum de genere moris quod divinae repugnat sanctitati.

181 Non inquam obstat: quia gratia in ratione minoris beneficii quatenus sit minus et constituitur per aliquod malum scilicet per obstaculum peccatoris, nec hoc est speciale gratiae inefficaci, nam minus bonum, quatenus minus bonum est constituitur per aliquod malum scilicet per carentiam maioris boni, quod malum est; ad id de beneficio minori dicimus specificative esse bonum, non autem reduplicative, quia sic importat carentiam maioris beneficii, quae mala est.

182 Neque inquam gratia inefficax est absolute mala ut talis sit reduplicative, quia absolute importat in recta entitatem gratiae, quae bona est, et in obliquo solum importat malitiam quae gratiae non imputatur, sed voluntati a qua sola procedit. Nec denique Deus intendens gratiam inefficacem intenderet aliquod malum, Deus enim

illu n intendit ut inefax, et si cognoscat illu ee inefax, sed in-
tendit bonit. q ipsa afert in recto, propterea quia eu offert
creare cu defficientia malitie q afert in obliquo.

183 secundo obiicitur qa quia Deus ee cau mo-
rale peccati. Se quomodolibet requiratur, sive offiue sive desiderare ad
auxiu inefax scia media efficit Deus cau morale peccati, cau
enim moralis peccati est qui ponit hoe in circumstantiis in qbus cog-
noscit hoe peccaturu. Deus aut offerendo auxiu inefax ex supposi-
tione scie medie, hoe ponit in circunstantiis in qbus cognoscit
hoe peccaturu: ergo ad auxiu inefax nullomodo requiri scia me-
dia.

184 Confr: qa qui ducit hoe ad taberna, in qua certo
previdet illu inebriandum, et inibi aliu occisuru, cau moralis
est ebrietatis, et homicidii: inibi dux viae, qui viatores
ducit per viam, q cognoscit ee certo latronibus obsessam, est
cau moralis rapine, et homicidii: ergo Deus offerens auxiu in-
efficax ex supposita scia media de illo inefacia, et peccato e
causa moralis &c.

185 Rex pcendo mare, et nando merens
cuiu hoe dixi, cau moralis peccati est, qui ponit hoe in
circunstantiis, in qbus cognoscit hoe peccaturu, si hoe ponat in
illis circunstantiis q, sine rationabili causa, et peccatu intendendo
ipsu; si ex rationabili causa, et peccatu n intendendo illu ponat
non oppositioe. Deus aut quod hoe ponit in circunstantiis in quibus
previdet hoe peccaturu, in primis n intendit peccatu, sed actu
salutare, propterea quia dat gratia sufficiente ad actu salutare, q gratia
voluntas hois reddit per peccatu inefax. Deinde habet Deus plurimas rationabiles causas ponendi hoe in illis circunstantiis, quarum
pro nunc sufficiat velle ostendere, se ee Dominu suoru auxilioru
efacius impediendo illa n oibus, sed qbus vult et prout vult.

186 Ad conf. dixi ans: qui ducit hoe ad taberna &c.

causa moralis ebrietis, et homicidii, si hæc intendat, vel non habeat causam rationalem ducendi; 2do; si non intendat, habeat quod causam rationalem ad eo. Idem dico de duce viarum, qui si non intendat rapinas, habeat quidem rationalem causam ducendi viatores, ideo talis vir non est causa moralis rapinæ.

[157] Et quidem existente rationali causa et non intendendo peccatum posse aliquem ponere in circumstantiis in quibus prævidet eum peccaturum, quin ponens sic alium sit causa moralis peccati id certum est, quia certum est posse ferri leges, quin legislatores sint causæ morales peccatorum, quæ occasione legis committuntur; sciunt enim legislatores per eas leges poni homines in circumstantiis, in quibus infallibiliter peccabunt, nec tamen propterea legislatores sunt causa moralis peccatorum, quia non intendunt peccata, habent quod rationabilem causam ferendi leges.

S.° 3.a Sub auxilio sufficienti voluntas est completa ad actum salutarem.

[158] Id est posito auxilio sufficienti et posito quolibet alio voluntati necessario, potest ad ponendum actum salutarem, potest producere talem actum. Ita est communis in schola Societatis contra Thomistas. Pro cujus ... gratia sufficiente, sive auxilium sufficiens sub denominatione sufficientis intelligere est[?] in obliquo, sive ut alii dicunt de connotato, quod pro gratia sufficiente requiritur, ut voluntas sit in actu primo proximo ad operandum. Assertio ergo vera est voluntatem sub ea dictione indifferenti, et ex parte sui voluntatem dicunt paratam, sive applicatam ad operandum, posita deinde gratia sufficienti, quæ hæc non est[?] involvat, sive connotat, non indigere alia ... ad actum salutarem producendum. Sed sola producere actum, quod re vera potest ponere, vel omittere, et re vera omittit.

[159] Probatur 1.° ideo; quod voluntas sub auxilio sufficienti

het pog pxg ad ty salutares, ut pbavimq sect. 1a; sed si adope-
randy ty salutares pter auxiy sufiens indigeret physica p-
motione, et hac deficiente aliqd nariy ad eos illi deficeret
sub auxo sufienti n heret voltas pog pxg ad ty salutars;
n eniy e poa pxa ad efq, cui q, minimu requisity deest
ad efq pter pduos efq, ug et si poa visiua heat oia alia
pter cognoe ex pte etiq n est poa pxa ad liberq voleos; qa pter
pduos volitios aliud deest volti ad voleq, idq est de poa
visiua sine luce ad visios, de itlu sine exercitio phantas-
matis in orde ad itleos, et de oi caa sine debita approximae
ad passy, que oes caq n hent pog pxg ad suos efq, qa pter
pduos efq deest illis aliq prequisity ad efq: go posito auxio
sufienti nil nariy est volti ad poendy ty salutars pter
ty salutaris pduos.

190 Ptent Thq auxiy sufiens dare posse
oprari, efax vo ipsy oprari, ideo q posito sufiente in volte,
cui adhuc deficeret auxiy efax, sive physica pmotio, que
est simpliciter naria ad oprari ty, sive ad tales opros, voltas
n'sset eet cpleta ad oprandy ty salutares, eo q sine pmo-
tione, sive auxo efaci nunq detr tales oprao. Sed Ctra 1o
qa argty adhuc subsistit, auxiy eniy sufiens dat pog pxg
ad oprandy ut sup pbaty est; sed si pter illd requireretr
ad oprandy physica pmotio in volte n daret pog pxa
ad oprandy, ut mox pbaty est: go ad oprandy actu, sive
ad actuls opros, nullo mo requiri physica pmotio, neq
aliud pter auxiy sufiens, quo pdcte posito in voltate
nihil in ea desiderari ad poendy ty salutars pter
opros tales acty.

191 Ctra 2o: qa auxiy in lly e sufiens
in qty respicit tales opros, in orde adq reddit pdam
pxpletq et sufientq, ideo quiq recte diceret auxiy sufiens

ee q reddit pot sufficientr ad operand. salutari; ergo si praeter id requi-
reretur ad operand. physica praemotio, sive auxilium efficax, auxilium suffi-
ciens non erit sufficiens in ordine respectu talis operationis; non enim est medium
ad consecutionem finis neque in ordine respectu talis consecutionis, ut sitin
q aliud simpliciter requiritur ad talis consecutionem, ideo quae cibus non
est medium sufficiens ad conservationem vitae, nec in ordine respectu ejus conser-
vationis, quia praeter cibum requiritur potus, nec hic est medium sufficiens
quia praeter eum requiritur cibus: ergo posito in voluntate auxilio sufficienti nihil
in voluntate requiritur praeter tale auxilium ad opus salutare, nisi quod
voluntas operetur tale opus.

192 Secundo probatur exemplo: quia si voluntati sub auxilio
sufficienti adhuc deficeret aliquid simpliciter necessarium ad actum, praeter
operationem ejusdem, sequeretur voluntatem ponendo auxilio sufficienti, et carentem
efficaci non peccare omittendo actum etsi urgeret praeceptum actus,
ergo peccat adhuc etsi ei desit auxilium efficax; non enim pec-
canti deficit tale auxilium, alioquin non omitteret actum praeceptum,
et consequenter non peccaret ergo voluntati sub auxilio sufficienti nihil defi-
cit ad actum simpliciter praeter operationem [illegible]. Probatur major: quia voluntas
non habens omnia simpliciter necessaria ad ponendum opus praeceptum non
peccat illud omittendo, ut patet in eo, qui non habet unde resti-
tuat, qui non peccat non restituendo, sicut in eo, qui non habet
copiam sacerdotis, qui non peccat non confitendo, non communican-
do etc. ergo si voluntati sub auxilio sufficienti deficeret aliquid simpli-
citer necessarium ad actum praeceptum praeter ejus operationem non peccaret
voluntas omittendo opus praeceptum.

193 Tertio probatur: peccare voluntatem, etsi careat phy-
sica praemotione simpliciter requisita ad operandum; quia adhuc habet id
quod requiritur ex parte potentiae ad ponendum opus, scilicet auxilium
sufficiens, physica enim praemotio non se habet ex parte potentiae ad ponen-
dum opus, sed auxilium sufficiens. physica enim praemotio non se habet ex
parte potentiae ut non se habeat ex parte operis, quia est medium quoddam inter potentiam et opus.

194. Ad 3tra ẽ 1.º q.a ponere phicã pmotioẽ, quæ me-
diũ qdo datr inter poã et actũ, ñ est in poteste voltis, sed in ejus
poteste ñ est illã ñ ponere; sicut enim hoc ẽ in poteste Dei, sic
quoties mediũ inter poã et actũ ñ ẽ in poteste voltis, voltas ca-
rens medio, ñ peccat, ñ ponendo actũ; ñ enim peccat hens poã
ad ponendũ finẽ, si careat medio, q ñ est in ejus poteste, et hic
ñ ponat finẽ, ut ñ peccat, qui het poã auditũ ad audiendũ
sacrũ auditũ attẽ, si in ejus poteste ñ sit mediũ ad sacrũ
audiendũ: go ut phica pmotio sit mediũ inter poã et actũ,
si tamen voltas careat phicã pmotiõe, quæ mediũ est ad
actũ, nec est in poteste ejus, ñ peccabit voltas omittendo
actũ.

195 3tra 2.º q.a nisi ipsa fiat de voce, nil magis
se het ex pte poã ad actũ, q illo q adiuvando poã concurrit
ad actũ cũ illa effective: sic enim species impssæ se hent ex pte
poãs voluntas ad actũ voltis; sed phica pmotio adiuvando poã phi-
ce concurrit ad actũ, ut docent Thæ; ẽ enim semen et virtus poã
dans (ut ipsi loquuntur) concurrens ad actũ: go phica pmotio se habet
ex pte poã.

196. Ad 3tra de loc ẽ 1.º q.a plus requirit ad tũ operari
q ssessa ad posse operari, ut ex trs ẽ evidens; sed ad posse operari
sufficit auxiũ mere sufficiens, ñ autẽ ad tũ operari, siquidẽ sub
auxio sufficienti, sub quo pt voltas operari, adhuc ñ operatur: go
ad tũ operari requirit phica pmotio, sive q idẽ ẽ, auxiũ e-
fax, ñ enim restat aliud, q possit requiri. Rndr dcendo mare
et mire, et neando cos. ad tũ enim operari requirit talis
opatio, quæ nec phica pmotio ẽ, nec auxiũ efax, ut talis
opatio ingrediatur constitutiõ auxilij efacis. Quare auxiũ efax
ut pt requiri ad tales opatões, quatenus ut tale, eã constituit, nõ
deinde auxiũ efax ee pmotioẽ phicã, de quo infra.

197 Secundo: q.a si voltr sub auxio pure

sufficienti nihil deficeret ad ponendum etiam opera salutis, esset in potestate voluntatis auxilium pure sufficiens reddere efficax; redderetur enim efficax auxilium per solum consensum, quae in potestate voluntatis est; sed hoc est falsum; nam enim esset auxilium efficax in speciale beneficium Dei, si quidem esset in potestate voluntatis, vnum cuius beneficium speciale non est idem speciale beneficium quod est sub eius potestate: ergo voluntati sub auxilio sufficienti aliquid deest ad ponendum etiam salutaris opera salutis etc. Per nandi naturam: cuius prop distinguo: redderetur efficax operas quae est in potestate voluntatis antea ad operam voluntatis et negatione operis, concedo: ex suppositione negationis operis: nego.

198 Auxilium non dicitur efficax, et inefficax ante operis operas, et negationem operis; sed dicitur efficax per operis salutis consideratis operis, qua operis supposita, non est in potestate voluntatis reddere illud inefficax per negationem, alioquin esset in eius potestate ponere operas, et negationem operis, quod est impossibile. Sicut auxilium efficax, siue pure sufficiens dicitur tale per operis salutis consideratis negationis operis qua negatione supposita non est in potestate voluntatis ponere operas ideo etiam non est in potestate voluntatis auxilium inefficax, siue pure sufficiens reddere efficax, et econuerso.

199 Sed ergo est in potestate voluntatis ponere operas et negationem operis, sed prius ante operas consideratas et negationem sed prius auxilium adhuc non dicitur efficax et inefficax. Sed illi contra indifferens ad hoc, vt sit efficax et inefficax, siue quod idem est ad hoc vt sit pure sufficiens et non pure sufficiens; quod auxilium sic indifferens est in potestate voluntatis reddere efficax et inefficax, est in potestate voluntatis absolute, et non ex suppositione, quod se detrahat ad operationes et negationem operis.

200 Quod si in hoc sic dicatur in mente falsum esse, quod sit in potestate voluntatis auxilium sufficiens reddere efficax, nego maiorem. Nec obstat auxilium efficax sit speciale beneficium Dei, quoniam auxilio ante quod offeratur actu creaturae non habet rationem

beneficiū speciale, immo nec voc graē. Et dicebamus dispᵗᵃ 4ᵗᵃ
sect 4ᵃ cum autē nō sit in poteste voltis, q illi conferatr auxilium
illd, sub q̄ poriᵃ ē opratura, inde ē ea speciale graē, et sin-
gulare benefiū, q eidē conferatr auxiū efax, sive id sub quo
conditāte poriᵃ ē opratura, et nō inefax, sive id sub quo
poriᵃ ē nō opratura.

Propᵒ 4ᵃ Quicunq peccant hent graē sufficientem ad nō peccandum.

201. Hæc est Catholica ctra Jansenistas iniq-
que, et fraudulenter proferentes thas, isti enim nullum
peccatū agnoscunt sine gra ad nō peccandū, quæ nō hetr ni-
si gra sufficiens, certū sit peccatū sit offō bis salutaris,
illi vero peccatū agnoscunt sine gra ad nō peccandū, contra
quæ clamant graē pure sufficiente. Impulit autē Jansenistas ad
sibi persuadendū pprię et tharū vngᶠᵃ ea, duplex priū
unū q videtr manifestū ex apprehensione tuum; scilt auxiū
sufficiens ea q dat sufficientiā ad opr̄, id q dat sit se propter
posiue cond ad opr̄ requisit. propter isti opr̄, si enim l, co-
nū minimū l requisitū ad opr̄, nec dat sit, nec ptur
posiue, nō ē auxiū sufficiens, sed insufficiens ut sup expende-
bamus.

202. Alterum priū est, illud prius thar graē suffici-
entes thuc nō dare quid requirit sit, nec ptur posiue, quidquid autē
requirit ad opr̄, siquidem nō dat phicē potentiā, quæ simpler
requirit ad opr̄, nō quomodolibt, sed tanquam priū efectivū opris.
Ex q duplici prio inferunt Jansenistæ nare thas auxiū suff-
ciens, quæ illae lt bona ad arguendū ctra thas eos tanq
absurdissima in re in Jansenismū cpellendos; si enim hanc
narent thē, hinc lᵗ eent rejiciendi, et nā ad hanc voc

auxilii sufficientis, tanquam absurdissimi, ex ardoris expellendi.

203. Probatur 1o ratione: quia sufficiens gratia est cogitatio ex parte intellectus, et affectio ex parte voluntatis, qua cum possit homo elicere actus salutares, illos non elicit, sed enim cogitatio, et affectio dent homini posse, respuant eas non esse gratiam sufficientem, et addant insuper esse cogitationes, et affectiones; sed habent hujusmodi cogitationes, et affectiones homines qui peccant: ergo etiam habent gratiam sufficientem ad non peccandum. Probatur minor ex Prov. 1o. Vocavi, et renuistis, extendi manum meam, et non fuit, qui aspiceret, despexistis omne consilium meum, et increpationes meas neglexistis. Ubi vocatio, extensio manus, consilium et increpatio, aperte sunt gratia praeveniens, operans, et excitans, sufficiens, qua possunt homines actus salutares elicere, quos de facto non eliciunt renuendo, non aspiciendo, despiciendo, negligendo: ergo habent hujusmodi cogitationes ii, qui peccant.

204. Probatur ex Actor. 7o: ubi Sanctus Stephanus increpans Judaeos, haec ait, vos Spiritui Sancto restitistis; ubi Spiritus Sanctus gratiam sufficientem significat sumpta translatione causae pro effectu. Resistentia autem est non operari, ad quod operari sufficientiam tribuebat gratia sufficiens: ergo Judaei peccantes resistendo Spiritui Sancto, gratiam sufficientem habebant ad non resistendum, sive ad non peccandum, eandemque gratiam habent quicumque peccant.

205. Probatur 2o: quia si quicumque peccant non haberent gratiam sufficientem ad non peccandum, interiori gratiae nunquam resisteretur, sed resistitur gratiae ut peccatum, non autem resistitur gratiae efficaci, alioquin non esset efficax: ergo sufficienti, atqui falsum est interiori gratiae nunquam resisti; hujus enim oppositum propositio, interiori gratiae nunquam resistitur damnata a duobus Pontificibus contra Jansenium: ergo quicumque peccant, habent gratiam sufficientem ad non peccandum.

206. Secundo probatur ratione: quia si quicumque peccant non haberent gratiam sufficientem ad non peccandum Deus praecipiens illis non peccare, impossibilia praeciperet, praeciperet non peccare, ergo ipse

sine gra sufficienti; sed Deus impossibilia non praecipit; immo non potest praecipere; non enim potest praecipere essere hircocervum, et hippocentaurum: ergo quicunque peccant habent gratiam sufficientem ad non peccandum.

207. Probatur 1º ex Trident. sesion. 6. Can 18 si quis dixerit Dei praecepta homini, etiam iustificato, et sub gratia constituto, esse ad observandum impossibilia, anathema sit. Quam doctrinam deinde confirmarunt Gregorius 13 contra Bajum; Innocentius, et Alexander Pontifices contra Jansenium: ergo quicunque peccant habent gratiam sufficientem ad non peccandum; in hoc enim iustum, et iniustum pareret, quod solet non obligentur ad impossibile, nec possent illis praecipi.

208 Probatur 2º, quia si Deus hominibus impossibilia praeciperet, homines tenerentur, et obligarentur ad impossibilia ponenda, sic enim docent Adversarii contra quod inutile est praeceptum, quod nullam parit obligationem; sed etiam non tenerentur, sive obligarentur, nemo enim tenetur ad sibi impossibile, sic enim non tenetur ad restituendum, qui est impotens restituere, neque etiam ad ieiunandum qui impotens est ieiunare etc.: ergo repugnat Deum praecipere impossibilia, siquidem tali praecepto homines obligarentur, et non obligarentur.

209 Ratio Jansenius; homines absolute obligari ad observantiam divinorum praeceptorum, quia impotentia eorum, qui praecipiuntur tanta non est, ut superari non possit, si velint efficaciter ea observare: sed enim tunc aliquis non obligatur ad impossibilia, quando horum impotentia tanta est, ut adhuc si aliquis efficaciter vellet, eam superare non possit, neque ea fiant illi impossibilia.

210 Sed contra est 1º: quia in isto tenentur homines ad impossibilia, quae Deus praecipit, in quantum si illi efficaciter velint, possent superare impotentiam, sive ipsis impossibilia; sed ipsum solet efficaciter velle sine gratia sufficienti est illis impossibile, quia deest gratia sufficiens ad efficaciter velle, ut est doctrina Jansenii: ergo homines non tenentur divinis praeceptis; nemo enim tenetur praecepto praecipienti rem, quae sibi est illi potius sub conditione sibi impossibili, ut potest in eo, cui praeciperetur volare

qui hunc præceptio non tenetur eo quod volare potest sit ei impossibile, sub conditione quod habeat alas, quas habere est sibi impossibile: ergo quando Deus dat gratiam sufficientem ad ea, quæ præcipit, dum eius præcepta nos obligant.

241 Contra 2.º quia Deus non præcipit obiecta, quæ sunt materia externa præcepti ut suus cultus, Parentum honor, sed etiam actus perfecte velle, hoc est velle efficaciter obiecta, sive opera præcepta; imo illud principaliter præcipit, ut potest liberum, et a quo dependet executio materiæ externæ; sed perfecte velle est impossibile sine gratia sufficienti, et certum est contra Pelagium: ergo huiusmodi impotentia non excusat per perfecte velle. Nulla enim impotentia excusat per Thyrenerum, neque impotentiam habendi alas excusat in hoc quod habere alas tamen quod sit homini impossibile, huiusque quando adsint vires superiores deferentes alas: ergo quando Deus defert gratiam sufficientem, dum præcipit impossibilia, quæ adhuc sunt per se perfecte velle nequeunt fugari.

242 Arguitur tamen 3.º contra nos Jansenius, quia in negotio salutis, sive vitæ æternæ, solus Deus est qui unum discernit, sive discernit ab alio, ut constat 1.º Corinth. 4: quis enim te discernit; sed si qui quotquot peccant haberent gratiam sufficientem ad non peccandum, unus se posset discernere ab alio, ille vero cooperando gratiæ sufficienti, dum iste eidem gratiæ resistit per liberum arbitrium peccando: ergo etc.

243 Resp. distinguendo maiorem: in negotio salutis solus Deus est qui discernit absolute, dependenter ab usu liberi arbitrii conditionate prævisio, concedo: independenter ab illo nego. Scit Deus quod si Petro dederit auxilium A peccabit iste, quod si dederit auxilium B, non peccabit; insuper scit idem sub eisdem conditionibus de Paulo, dat nihilominus Petro auxilium A, quo scit peccaturum, et Paulo auxilium B, quo scit non peccaturum. Sic in negotio salutis discernit a Petro, decernit tamen dependenter ab usu liberi arbitrii Pauli conditionate prævisio, quia discretio facta cum ea supponat in Paulo vim libertatis non peccandi, ideo Paulus non se non peccando se discernere ab his qui peccant.

214 Nego deinde minorem: supposita enim discretione facta a Deo sub discretione, qui habet gratiam sufficientem non peccandi non peccando se discernere ab his, qui peccant, quoniam ea discretio demum supponit ipsius peccati voluntate praevisam, nullus autem ex suppositione quod peccet, ipse non peccare, conandi quod nec per se discernere ab iis qui peccant, ideo nec per se cooperari gratiae sufficienti. Nec hinc sequitur eum qui peccat, et resistit gratiae sufficienti non peccare libere, licet enim necessario peccet, adhuc libere peccat quia necessitas qua peccat non est absoluta sed ex suppositione quod peccet, quae necessitas non opponitur libertati, ut evidens est.

215 2° arguitur: gratia sufficiens est gratia possibilis, quam admittebat Pelagius, et quam saepe impugnat Augustinus in natura lapsa docens gratiam possibilem fuisse in statu innocentiae, qua poterat homo non peccare; in statu vero naturae lapsae non esse gratiam possibilem sed aliam multo maiorem, qua non potest peccare, verba dedimus disp. 1a q. 3a sect. 7a § oppones tamen: ergo quicumque peccant non habent gratiam sufficientem ad non peccandum.

216 Mirabar quondam Thomistas contendentes totam controversiam Augustini cum Pelagio fuisse de gratia efficaci physice praedeterminanti; non vero de gratia indifferenti, quae posset poni cum indeterminatione voluntatis, ut sic nostros Jesuitas Pelagianos fulligarent; iam vero per admirationem gratias refero Thomistis cum videam Jansenium eandem notam omnibus catholicis obiicere, scilicet admittant gratiam possibilem seu indifferentem, quam Augustinus reiicit in Pelagio, nec admittant gratiam efficacem physice praedeterminantem, ut volunt Thomistae, sive necessitantem ut Jansenio placet, quae est de mente Augustini.

217 Respondendo ans: gratia enim possibilis, quam admittebat Pelagius, et quam reiicit Augustinus, ut insufficientem ad salutem erat gratia creationis, qua afirmabat Pelagius naturam se sola habere possibilitatem ad salutem; non vero reiicit Augustinus, immo propugnat gratiam sufficientem, sive possibilem internam supernaturalem ex verbis Christi dicentis

sine me nihil potestis facere. Et ex Apostolo, omnis sufficientia nostra ex Deo est, quia gratia non negata, sed afferta, in natura lapsa, aperit Augustinus contra eos esse aliquid sufficiens, qua natura non sit non posse peccare, verum etiam non peccat, et ex suppositione quod non peccet non posse peccare.

Quaestio 2a An Deus omnibus hominibus conferat gratiam sufficientem ad salutem?

§. 1. Praesuppositiones aliquae et aliorum sententiae.

218 Prima est: gratiam sufficientem esse duplicem aliam proximam, aliam remotam; illa est, qua homo corroboratus in eodem nihil deest ad actus salutares, praeter eius operationem, quae ponere complete, et unde quaque est in eius potestate: gratia sufficiens remota est, qua licet non sit proxime, et immediate in potestate voluntatis ponere actus salutares, est tamen in eius potestate ponere actus ad quos saltem ex mera Dei liberalitate nulla sequente in proprio actu ex meritis, congruo, condigno, vel, dispositionis infaliter sequitur auxilium gratiae proxime sufficientis ad actus salutares.

219 2a est procedere de infantibus, qui non dum ad usum rationis pervenerunt, hi quia ipsi incapaces operandi actus salutares: frustra ergo Deus illis conferret gratiam sufficientem ad actus salutares, hi quia eorum hi, si damnentur, non propter proprium et personale peccatum damnentur, sed propter peccatum originale, quod si salventur non propter propriam industriam, sed propter industriam eorum, qui eos baptizando salvent, frustra Deus conferret eis gratiam sufficientem ad propriam salutem.

220 Provident ergo Deus his hominibus media sufficientia ad salutem, sive proxima, sive remota, quatenus adulti proxime vel remote possint illis applicare baptismum; si enim infans sit

filii infidelium, hi habent propter remota, et propter sufficientia remo-
ta, ut sint fideles, quia vere etiam remote per infantes a
parentibus applicari baptismum.

221 Quod si infans moriatur in utero ma-
terno, quae adhuc ea mors impediri, quod si non impediatur, vel
provenit a Medicorum incuria, vel negligentia aliquo, quod et quod non
Christus non imputetur ad culpam, fuit absque remedia adhibe-
tandum, usque si subito ruat domus, et inversa matre praegnante
occidat simul cum foetu, potuit adhuc Mater periculum evadere
si prius domo egrederetur, deceo autem non cogitasset sed solum
ad egressum non habuisse propter proxima, vero remota non habuisse.

222 Quod si in deserto loco nascatur in-
fans, nec adsit aqua ad infantem baptizandum, ibique statim
moriatur, adhuc ei Christus est remedium sufficiens ad salutem,
remotum scilicet, potuit enim mater aquam secum portare, vel ante
infantem natum in locum desertum non ire.

223 Demum praecipiente Deo matrem
praegnantem et foetum occidi, ut quondam Deus praecepit in veteri testamen-
to, adhuc foetui est remedium sufficiens ad salutem, tum quia praeste-
rant praegnantes se abscondere, tum quia poterant ab aliis de-
fendi, tum denique quia ex suppositione quod essent in loco occisionis
non possent non ibi esse, nec infantem liberare, quia vere habuerunt
propter remota ad applicandum infanti remedium originalis peccati.
Infantibus ergo et idem est de perpetuo amentibus, providit et insti-
tuit Deus media proxima vel remota, a quibus possint salvari.

224 3a est: omnibus iustis conferri a Deo gratiam suffi-
cientem qua possint omnia mandata servare, sicut quae eis possibilia
sunt et eorum observatione possint aeternam salutem consequi: sic enim definitum
est a Tridentino sess. 6 cap. 11: nemo temeraria illa et a Patribus
sub anathemate prohibita voce uti debet Dei praecepta homini iu-
stificato ad observandum esse impossibilia. Pro autem a priori est, quia

dat ee censetr vele dare coa ad ee, et qui dat vita, narra ad operibus vite, si hec sint in ejus potestate; sed Deus gratiam dat iustis ee supernale, et vita, ad quam ee conferre gratia sufficiens, et ad cuius vite opera gratia eadem supernalis e simpliciter narra: ergo Deus omnibus iustis eam confert

225 Nec obstat videri oppositum affirmare dicentes iustis deesse gratiam, quando peccant, ut videre e in Chrysostomo homil. de casu Adae, nec enim fundate sed super auxiliis derelicta dirigit, non enim loquuntur de defectu omnis gratiae sufficientis quae efficacis, sed solo de defectu huius.

226 Ubi notandum gratiam sufficientem iustis, et iniustis non conferri continuo, et sic omni defectu tempore, ut exigerant quidam: gratia enim sufficiens e sancta cogitatio, pia affectio, et similia quae non adsunt iustis et iniustis, quando dormiunt, vel curis secularibus agitabantur. Confert ergo gratia sufficiens tempore opportuno, scilicet instante praecepto, urgente tentatione, vel imminente mortis periculo, e enim Deus adiutor in opportunitatibus, quales sunt et alia quae innumera, quas Deus scit, nos quae nescimus

227 Quibus praemissis sit 2a conclusio. Affirmat Deus omnibus hominibus conferre gratiam sufficientem ad salutem, quem sequuntur omnes quos videri possunt apud Ripalda contra aliquos omnis scholae sibi hanc sententiam referentem. 2a negat Deus gratiam sufficientem ad salutem conferre omnibus hominibus, praesertim infidelibus, et peccatoribus obduratis, quam tenent Thomistae aliqui, cum Banez, Alvarez

Conclusio 2a Deus omnibus hominibus confert gratiam sufficientem ad salutem.

228 Probatur 1° ex Apostolo 1a ad Timotheum 2o, Deus vult omnes homines salvos fieri, sed non velet, nisi omnibus gratiam salutis sufficientem ad salutem conferret; non enim vult serio finem, qui non apponit media salutis sufficientia ad finem, ad salutem autem omnium, medium an

oibus simpliciter necessaria est gratia salutis sufficiens, cum sine hac nullus salutaris possit elicere, nec sine actu salutari possit adultus salutem consequi: ergo Deus omnibus hominibus confert gratiam sufficientem ad salutem.

229 Confirmatur 1º: quia aliter Deus complacet in salute Angelorum qui peccaverunt, aliter in salute omnium hominum, siquidem pro omnibus hominibus filium suum misit in mundum, qui pro omnibus hominibus mortuus est, et omnes homines redemet, quae omnia non fecit pro Angelis, cum ipsorum naturam non assumpserit: ergo circa salutem Angelorum habuerit Deus meram complacentiam; circa salutem vero omnium hominum verum et serium desiderium. Sed quia prima fuit mera complacentia circa Angelorum salutem, nullum induxit medium sufficiens Angelis conferendum: ergo quia 2ª fuit verum desiderium circa salutem omnium hominum infert in omnibus medium sufficiens ad salutem, qualis est gratia sufficiens.

230 Confirmatur 2º quia voluntas beneplaciti, qua Deus afficitur circa nostram hypothesim de Angelicis et hominis differri a voluntate beneplaciti, qua Deus afficitur circa salutem omnium hominum. 1ª fuit simplex complacentia; 2ª vero verum desiderium; sed 1ª quia simplex complacentia nullum medium ponit in omnibus necessarium ad nostram hypothesticam: ergo 2ª quia desiderium in omnibus hominibus infert medium sufficiens ad salutem, qualis est gratia sufficiens.

231 Itemque Deus ex sua voluntate, qua vult Deus salutem omnium hominum offerre, et parare omnibus auxilia sufficientia ad salutem, non vero ea conferre singulis, sed quibus vult, idea quae non confert parvulis, amentibus, infidelibus, et peccatoribus obduratis, illis in poenam peccati originalis, his vero in poenam peccati actualis.

232 Sed dicta est 1º: quia dum Deus parat omnibus auxilia, sive gratiam sufficientem ad salutem, et ita parat ut sit in potestate singulorum conando et laborando illa obtinere, sive quod eisdem conferatur, sic quae habemus intentum, salutem Deus conferre

oibus auxia remota, scilicet conatus illos, et labores, per quos obtinetur
gratia sufficiens pxa, et ita parat ut plures, nec eas obtineant
nec per labores et conatus sit in eorum potestate gratiam pxam sufficientem
obtinere.

233 Quod si sic parat inutiles, et contemptibiles
excitet deus apparatus gratiae sufficientis pxae non minus ac inutilis
apparatus esset ille quo quis pararet nummos ad subveniendum pau
peribus, quos non solum non offerret his, verum etiam ita custodiret, et
clauderet in arca, ut nec pauperes, nec alii possent illos
inde extrahere: ergo deus non solum parat in omnibus, sed etiam sin
gulis adultis offert gratiam sufficientem pxam et remotam ad salutem.

234. Itaque dico, per quam voluntatem, qua deus vult omnes
homines salvos fieri, singulis adultis sit possibilis salus, est enim
ea voluntas de obto possibili, et sub conditione posita, scilicet si in gratia dei
cooperentur; sed nisi gratia pxa et remota sufficiens sit in eorum po
testate, vera illorum salus est impossibilis, impossibilis enim est finis illis
in cuius potestate aliquomodo non sunt media, si aliunde alia media
non parat: ergo volens deus omnium horum salutem, debet gratiam sufficien
tem, quae est medium simpliciter necessarium ad salutem, ponere in potestate
voluntatis, et eam non solum parare, sed etiam offerre.

235 Itaque dico per quod et dicitur de infidelibus, et pec
catoribus obduratis, scilicet in poenam peccatorum praeteritorum, deus illis
denegare gratiam sufficientem ad salutem falsum est, alioquin non peccarent
contra opera officia praeceptorum supernaturalium; nemo enim peccat non
ponendo, id, quod nec pxe, nec remote potest ponere; peccatores
autem nec pxe nec remote possunt ponere opera praecepta suf
ficienti pxa et remota qua supponuntur carere.

236 Quod si adhuc deus illis impotentia scientia
quod ex tot absurdis apparet nimium quod faciet Jansenio docen
ti deum in natura lapsa omnibus qui peccant denegare auxilia
sufficientia in poenam peccati originalis, et eisdem impotentia ...

hec enim nec absurda, quae hanc sententiam sequuntur, essent: ergo dicendum est, esse hoc homine gratiam sufficientem ad salutem remotam, et ad observantiam praeceptorum, quorum observantia posset salvari.

237. Probatur 2° dicto: quia omnes adulti, exceptis iis qui damnati, ita damnati, ut sit in eorum potestate absolute non damnari; libere enim et propter propria peccata damnati, quae erat in eorum potestate non damnari; ipsorum enim non est in eorum potestate absolute salvari, libere enim salvati, ideo quia habent potestatem ut salvetur, et non salvetur: ergo habent gratiam sufficientem ad salvandum; sine hac enim non est in eorum potestate absolute salvari; contra liberum et non est, sed variam salvari.

238. Probatur 3° quia omnes homines habent gratiam sufficientem ad servandam legem naturalem ut salventur, ideo quia omnis peccat eam non servando; sed eo ipso quod illam servet, gratiam sufficientem illi Deus offert, qua possit legem supernaturalem servare ut docet S. Thomas q. 14 de veritate art. 11: si aliquis in sylvis nutritus ductum rationis naturalis lumine sequeretur in appetitu boni, et fugiat alia, certissime est credendum, quod Deus ei vel interna inspiratione revellaret mysteria, vel ad eum praedicatorem dirigeret: ergo fides mysteriorum, quae initium est, esset fundamentum nostrum, et salutis in cuius potestate est, ad eam quae offert Deus omnibus gratiam sufficientem proximam, vel saltem remotam, quatenus offert omnibus gratiam sufficientem proximam ad servandam legem naturalem.

239. Probatur 4°: quia omnes homines dum ad annos discretionis pervenerint tenentur se ad Deum convertere saltem ut ad finem naturalem. sic enim docent theologi cum S. Thoma, ad quam conversionem gratiam sufficientem alioquin non peccaret se non convertendo; sed si se convertat offert Deus gratiam sufficientem illi, ut etiam in Deum tamquam in finem supernaturalem se convertat ut est etiam doctrina Thomistica, et communis; ea conversio sufficiens est ad salutem; est enim supernaturalis, cui de congruo vel de condigno debetur vita aeterna

go Deus proxime, et remote omnibus hominibus confert gratiam sufficientem ad salutem.

§ 3ª Arguitur contra gratiam sufficientem omnibus hominibus Collatam.

240 Primo quia Augustinus lib. de correctione et gratia cap. 11 docet auxilium sine adiutorium sine quo, quod est gratia sufficiens fuisse Angelis et homini ante casum, nunc vero post defectum in statu naturae peccati esse consonat D. Thomas 2ª 2ae q. 2ª art. 5 ad 1 ubi docet auxilium proximum non dari ex iustitia non dari in poenam praecedentis peccati saltem originalis.

241 Insuper idem Doctor de veritate q. 24 art. 5 ait in nullo inveniuntur omnes hoc facere nisi in aliquo naturali. Quod desumpsit ex illo Augustini, omnis potest omnibus natura, non gratia; ergo gratia sufficiens ad salutem non omnibus confertur, alioquin in ea omnes convenirent, neque in poenam peccati aliquibus non daretur.

242 Praeterea Augustinus loquitur de auxilio sufficienti supernaturali, et proximo, quod Deus negat plurimis in poenam peccati originalis non observando leges naturales, quod si observassent, procul dubio Deus ex sua benignitate et liberalitate tribueret auxilia proxima supernaturalia et eodem modo intelligendus est D. Thomas, ex quo nihil contra nos, qui non affirmamus dari absolute omnibus auxilia supernaturalia proxime sufficientia ad salutem; sed haec tantum remota et naturalia, quibus si quis bene uteretur, conferret Deus proxima et supernaturalia.

243 Unde etiam potest dici in quo omnes conveniunt, quale est auxilium remote sufficiens esse quid naturale, esse scilicet communis omnibus non supernaturale sed naturale, quod non repugnat esse commune omnibus, ut patet in gratia cuiusvis: quare ad quod talis gratia sufficiens vel proxima vel remota, non; neque constat in ea omnes convenire, quia est simpliciter naturalis, neque gratiam sufficientem aliquibus non dari in poenam peccati, quia ea quae non datur est gratia sufficiens proxima et supernaturalis, non gratia sufficiens remota et naturalis.

244 Arguitur 2º: quia voluntas qua Deus vult omnes

salutem universalis est, ostendendo quod parvulis et amentibus, sed
his non confert Deus auxilia sufficientia; hoc enim sic illustratur ex parte
intellectus, et precipue motus ex parte voluntatis, qui non sunt in parvulis: ergo non
obstante ea generali voluntate de salute adultorum potuit Deus non
conferre illis auxilia illa sufficientia ad salutem.

245 Respondeo negando minorem: distinguendo minorem:
talibus non confert Deus per se: concedo; aequivalenter: nego. Confert enim his
remedium aliquod peccati originalis, quod modo baptismus est:
ante baptismum autem certum est, remedium aliud statuisse, licet
non constet quale illud fuerit.

246 Qualecumque autem fuerit, salutem remote fuit
illis possibile; non propria culpa, sed aliena ut fuisse dicebamus, culpabiles
erant, hi quae non propria, et personali culpa, sed communi
et originali erant damnandi, quod non propria, sed aliena in-
dustria erant salvandi: non vero sicut erant adulti, quod sine pro-
meritis ex gratia Christi electi erant salvandi, quod propriis demeri-
tis damnandi, quod impossibile est consistere remedium, medium, vel
auxilium ad salutem sit aliquo modo, salutem saltem quod remoteam
eorum potestatem.

247 3°: quod fides supernaturalis est simpliciter necessaria ad
salutem, ut communiter docent theologi, constat quod ex illo ad Heb.:
sine fide impossibile est placere Deo; sed plures infideles non
habent auxilia sufficientia ad fidem; illi vero qui sunt infideles ne-
gative, id est qui habent ignorantiam invincibilem fidei
et ad quos notitia fidei non pervenit: ergo his non confert Deus
auxilia sufficientia ad salutem. Probatur: quod ad credendum duo
sunt simpliciter necessaria, sufficiens propositio ex parte intellectus, et pia
affectio ex parte voluntatis; sed utraque carent praedicti infideles.
Non enim habent praedicatores qui eos doceant, neque Deus immediate
id praestat, quia hoc esset miraculum, cum tamen miracula sint
rara: ergo praedicti carent gratia sufficienti ad salutem.

248 Obstat 2° quia si huiusmodi infideles haberent auxilium saltem remotum ad fidem, istud sufficeret ad eliciendum actum fidei; habent enim potentiam remotam ad eam, et si non haberent sufficientiam ad eliciendum actum fidei, ut plures possent operari, sed eis non sufficeret ad eliciendum actum fidei: ergo ad hanc non habent auxilium adhuc remotum. Obstat 3°: quia totum bonum in ordine supernaturali est per fidem; dicit enim Tridentinum sessione 6a capite 8° hanc salutis initium, fundamentum et radicem omnis iustificationis: ergo auxilium supernaturale, et auxilium sufficiens ad fidem: ergo carentes hoc auxilio, carent omni auxilio supernaturali, per se, remoto ad salutem.

249 Obstat 4°: quia si ante ad fidem, et ad opus per se supernale esset aliquid per se naturale, sive iste unus sit, sive plures, cuius auxilium esset auxilium supernale fidei, inde initium sumeret initium, et sic radix et fundamentum iustificationis, siquidem praecederet ipsam fidem; sed hoc est falsum: tum quia hoc docet Tridentinum [illegible] de fide, tum quia Tridentinum docuerunt Patres, praesertim Augustinus; tum denique quia hic est error semipelagianorum tradentium initium iustificationis. Et ergo quicumque carent auxilio supernali ad fidem, carent etiam auxilio remoto ad eandem, consequenter quae carent auxilio omni sufficienti ad salutem.

250 Respondeo ad argumentum dicendo negando, et distinguendo ... plures infideles non habent auxilia sufficientia [illegible] proxima, remota non; habent enim auxilia sufficientia proxima ad servandum legem naturalem, quas si bene servarent, certissimum est, ut Patres doctores ex [illegible] Scriptura, Deum intrinsece inspiraturum illis revelaturumque mysteria fidei, vel ad eos praedicatores directurum, qua ratione haberent auxilia proxima ad fidem, et media fide ad salutem obtinendam, quicumque deinde in contrarium afferuntur dicente impugnare hanc Theologiae doctrinam.

251 Ad 1um, concedo dicendo necessarium ad credendum duo sunt simpliciter necessaria per se proxime dico; remote, non necessarium; ad locum

sufit servare legem nalem, ad q. hent auxia sufficientia pxa. Dejque
deinde mirq; Istos carent illa pxe, ddq remote, no. Utrunq enim
hent remote in observoe legis naly. Nec obstat carere pdica
fore, q. Deq illy dirigeret, ut inquit D. Thos; neq insuq obstat
miracula ee rara; q. lt oes infideles heant auxia sufficientia
ad observandq lege nale ranis lq nully erit qui eq servet: me
rito ga n. tervuit D. Ths miracloq raritas, dq recurrit ad insp-
roq intiq, ut pdicto infideli revellarent mysteria fidei.

252 Ad 2q ff no marq; hendi enq poq, sive pxa, sive
remota ad eq se imputati ad culpa, assio eq, ddo n. patitr. igno-
rantia invincile obligaois poendi eq, sic q heret ignorantq invin
cilq obligaois n. se inebriandi, et remota ad n. occidendq, inebriata
se n. imputaretr ei ad culpq, at sic poeret ebrietatq sive eam
n. otteret, lq si in ebriete poeret homicidiq, sive illd n. otteret.
in infidelity autq arg. suppositi ignorantia invincibilis obligaois
poendi ty fidei: nullaqo poa ad effiq hanc reddet eq culpa
bilq.

253 Ad 3q affroq otto ans: et ddo Utrunq coens: nosenq
n. affrang Deq oferre obq auxia sufficientia supnalia ad salutq;
se hqe lq, auxia sufficientia nalia ad servandq lege natem,
qbq si quis bene otati, ex mera Dei bonite obtiebit auxia
supnalia sufficientia ad fidq, et salutq.

254 Ad 4q dejque marq. si anti ad fidq
illa inde justfco sumeret initiq p. my ocaoiq, ddo, p. my merti
lq dispositioq, no. Fides ga sola, ea que supnaliq e initiq, et fundamq
justfcoiq p. my meriti, et dispositioq de qgrua, quales enq essent
initiq justfcois ty nales, qbq tota lex nalis servaretr: q. quicunq
ty nales vidissq pbiq est n. donoq supnaliq.

255 Imono oblea actuq naliq pbq tota lex
nalis servaretr n. ff dortio sine qua n. ad justfoq, q. ad plures
infideles execrandis peccatis irretitos Deq pdicatores dirigit, ff

quis docendi res supernaly, et deinde justitiae, ita quod ea collectio esset occasio, qualiter ob ipsius ejus bonitatis ad immittendum hos sentiendi auxilia gratiae, et supernaliter ad justos, in eo autem quod occasionaliter justitia inspirat ab tu naturali nulla absurditas. Siquis enim animo furandi eat ad domum, ibique convertatur et justificetur, justitia ejus sumit initium occasionaliter non ab tu naturali, verum etiam a peccato, quod longe abest ab errore semipelagianorum, qui actibus naturalibus non occasionaliter sed ratione tribuebant initium justitiae, et non merum conditionem sine qua non; ne alioquin Deus esset acceptor personarum.

§ 4 Progressus ad alia argumenta

256 Dices: quod peccatoribus obcaecatis, et induratis, Deus negat auxilia sufficientia ad salutem, ut communiter docent Sancti Patres: suadet quoque ratio quia non sentiunt illustrationes ex parte intellectus, neque affectiones ex parte voluntatis, hoc autem in poenam peccatorum praeteritorum: ergo Deus non confert omnibus auxilia sufficientia ad salutem. Confirmatur quia magis debet hoc evenire expeditio ordinis, quod peccatori auxilia sufficientia ad salutem, sed illa Deus denegat in poenam peccati, ut patet in Maledonat: ergo et hic.

257 Respondendo ad ... quis enim obdurandi facient ideo quod habent propter gratiam, remotum ad non peccandum, quoque cum habent in sua potestate peccare vel non peccare, ideo quoque habent auxilium sufficiens ad non peccandum, sed tamen illa auxilia nimis remissa, et quae non nisi magna cum difficultate possit uti, et quibus de facto non utuntur, sub quo casu moraliter est impossibile non peccare, ideo quod si quando Patres illis negant auxilia sufficientia, intelligendi sunt de sufficientibus morali sufficientia, non de physica. Neque obstat non sentire illustrationes ex parte intellectus, aut affectiones ex parte voluntatis; quia saltem sentiunt dictamen rationis accusans, et arguens, cui si uterent, illustrationes sentirent.

258 Ad 2um dico nego majorem: illi enim non deesset titulo majestatis exigentiae in quo se Deus de potentia sua absoluta dispensare; auxilia autem de beneficio titulo fidelitatis, cui de nulla potentia potest Deus non stare; titulus autem fidelitatis in Deo fundatur in promissione illa; nolo mortem peccatoris, sed ut magis convertatur et vivat, cui Deus non staret, si subtraheret auxilia sufficientia, qua subtractione, non solum infallibiliter sed etiam necessario moreretur peccator.

259 Ad 5um quod peccatum lethale est mors lethalis animae, quae destruit vitam supernaturalem animae; sed carentes principio vitae non debentur principia ad motus vitales, ut patet in corpore mortuo: ergo nec peccatoribus utpote carentibus vita gratiae debentur auxilia, quae sunt principia ad salutares actus. Confirmatur: quia ut docet D. Thomas 3o contra gentes supra rerum ordinem et exigentiam Deus peccatoribus gratiam tribuit: ergo nulla est lex de infallibili collatione gratiae sufficientis peccatori.

260 Respondeo concedendo majorem, et distinguendo minorem: carentes principio vitae tam naturalis quam supernaturalis, concedo; carentes principio vitae supernaturalis non debentur principia ad motus vitales supernaturales, subdistinguo: debito fundato in exigentia vitae supernaturalis, concedo; debito fundato in bonitate et promissione divina, nego; licet ergo Deus peccatori eo quod careat gratia, nil debeat ratione gratiae; ratione tamen suae bonitatis, qua vult pro ipsis inimicis patere; sed ad summum promittere, ut is qui per ipsam malitiam peccat, et ratione promissionis, qua id creaturae promisit, ut constat ex illo; perditio tua ex te Israel, tantummodo auxilium tuum ex me, debet omni peccatori auxilium salutis sufficiens ad salutem. Ad 3um dico antecedens: quia nihil est in peccatore quod exigat collationem gratiae, et nego consequentiam; quia ut diximus stat lex bonitatis, et fidelitatis divinae.

261 Sexto: quod donum perseverantiae est simpliciter necessarium ad salutem; sicut enim nemo potest salvari quin habeat auxilia sufficientia ad actus salutares; sic nec potest salvari nisi habeat donum perseverantiae; sed hoc Deus negat multis reprobis: ergo et pluribus negat auxilia

sufficientia. Confirmatur: quia si omnes haberent auxilia sufficientia ad salutem, omnes haberent in proxima potestate salutem; sed non habent in proxima potestate; non enim habent in hac potestatem, quae est simpliciter necessaria ad salutem; ergo non habent auxilia sufficientia.

262 Retorquendo majorem; licet enim verum sit quod nemo salvabitur sine dono perseverantiae, ex hoc tamen non sequitur non posse salvari sine praedicto dono, quemadmodum licet bene nemo operetur sine auxilio efficaci, potest tamen bene operari sine auxilio solo auxilio sufficienti; item ad hoc ut aliquis posset salvari, sufficit quod posset habere donum perseverantiae, quamvis illud non habeat tamen: omnes autem reprobi possunt habere donum perseverantiae, licet de facto illud non habeant, non defectu Dei conferentis omnibus auxilia sufficientia ad perseverandum, sed defectu ipsorum, qui nolunt actu perseverare, quae talis perseverantia est de ratione doni perseverantiae.

263 Ad confirmationem distinguo majorem: si omnes habent omnes haberent in potestate salutem ex suppositione voluntatis divinae conferentis auxilia sufficientia ad salutem; concedo: sine hac suppositione, nego; et nego minorem: ex suppositione enim divinorum auxiliorum omnes habent in proxima potestate potestatem sufficientem, licet non habeant efficacem. Est enim distinguenda duplex potestas: alia est efficax, quam definivit Augustinus dicens: est praeparatio beneficiorum quibus certissime liberantur, quicunque liberantur: quae non est in omnium potestate, sed solum in eorum potestate, quibus Deus confert hujusmodi certissima beneficia; est inquam in eorum potestate modo infra explicando auxilii efficacis, cum sit in potestate illius, cui confertur.

264 Alia potestas est sufficiens scilicet praestatio et praeparatio beneficiorum, quibus certissime liberarentur, quicunque liberari possunt, quae est in cujuslibet potestate ex suppositione quod Deus conferat omnibus auxilia sufficientia ad salutem: eo enim omnes habent ea auxilia sufficientia beneficia, quibus si bene uti velint possunt certissime salvari; et enim eo potestatis, quae potestas est sufficiens.

Q. 3ª Quid sit gratia efficax?

§. 1ª gratia efficax definitur.

265 Gratia talis, et specialis divinitus collata creaturæ ratio-
nali, qua hæc redditur proxime potens elicere actus salutares, et infallibiliter eos
in re actu elicit. Verba omnia definitionis exposita, explicata sunt in
defin. gratiæ sufficientis, præter illud specialis, et illa infallibiliter eos in re
actu elicit, per quæ ponitur gratiam efficacem non esse quomodolibet gratiam, et non
communem, qualis est gratia sufficiens, sed majoris gratiæ et beneficii excellen-
tia, ut potentiæ conferens non solum posse salubriter operari, verum etiam actu
operari.

266 Quæ verba continent doctrinam gratiæ efficacis a pure suffi-
cienti, et excessus gratiæ efficacis, et tale oppositum desumpta sunt ex Augustino
lib. de correct. et gratia cap. 11 ubi, loquens de gratia sufficienti Adami,
et de gratia efficaci posterioribus hæc habet; prima est qua fit ut homo habeat
justitiam, si velit. secunda ergo plus potest, qua etiam fit ut velit, tantoque
ardore diligat ut carnis voluntatem contraria concupiscentem voluntate
spiritus vincat. hæc autem tanto major est, ut parum sit homini
per illam reparare perditam libertatem, parum sit denique non posse sine
illa, vel apprehendere bonum vel permanere in bono, si velit, nisi
efficiatur ut velit.

267 Ubi duo a verbis possunt in definitione attendi:
1. gratiam efficacem esse gratiam majorem gratia sufficienti. 2. gratiam efficacem non solum
dare posse ut homo velit salutariter operari, sed etiam dare
velle, sive ipsos actus salutares. quod autem dicimus gratiam efficacem esse
majorem sufficienti, non est intelligendum ut gratia efficax vel sua physica
entitate sit altioris generis, aut intensionis quam pure su-
fficiens, sed intelligendum de excessu morali; quatenus, sive efficax, sive æ-
qualis, sive major, sive minor quam gratia sufficiens, vel sua entitate physica, et in-
tensione conjungitur cum actu salutari, quocum non conjungitur gratia pure sufficiens.

268 Quæstio autem est, in qua ex apprehensione [illegible] efficacis videtur

te marc. gram cofforre hoc strenuo, et satagenti, si eidem dederis unum aureum sciens eo ita usurum, et millionem aureorum sibi lucraturum, quam si mille aureos dederis desidi, et otioso, quem scis ita eis abusurum, ut res dilapidet, sic quod illum perveniant ad extremam inopiam: ergo si Deus maiorem gratiam confert ei, cui gratiam efficacem confert, quamvis tenuem, et remissam sciens ea bene usurum, et consequentes ad vitam aeternam, quam illi cui confert gratiam sufficientem simpliciter, et excellentiorem et intensiorem sciens illum gratia abusurum, nec cum ea operaturum consequenter ad vitam aeternam.

269 Infertur 1° visio de esse gratiae efficacis ex operatione actualis sive absoluta sive conditionata tantum salutaris. Probatur: quia id est de esse rei quod cum sit talis absolute sufficit ut res; sic enim materia est de esse hominis, necnon anima, quia ut cum sunt talis absolute sufficit homo sit; sed absolute talis operatio tantum conditionate, quod absolute tantum salutaris sufficit ut gratia efficax, non enim est gratia efficax, quae nihil efficit, qualis est ea a qua sit aufert operatio actualis tantum conditionata, quod absoluta: ergo operatio actualis sive absoluta sive conditionata est de esse gratiae efficacis.

270 Dixi ex de esse gratiae efficacis operatio actualis, non determinate absoluta neque determinate conditionata, quia neutra determinate, neque altera; sed alterutra indeterminate gratiae efficaci constituit contra diversitatem gratiae efficacis, quae enim est efficax conditionate, qualis est ea, quam Deus scit fore efficacem, si eam conferret, de facto non confert, ea est efficax per operationem conditionatam: quae vero est efficax absolute, qualis est ea, quam Deus de facto confert post praescientiam efficaciae conditionate, talis est per operationem talem absolutam.

271 Probatur: quia consistit in facto et non est de esse rei, quo ipsa res est, ut absolute si res est absolute, et conditionate si res est conditionate, ut patet in hoc, quod Deus est conditionate in statu possibilis nunc fore exequi maiorem, et sic conditionate; Deus vero est absolute nunc in statu exequendi, exequitur maiorem et sic absolute; sed de esse gratiae efficacis est operatio actualis: ergo de esse gratiae, quae est conditionate efficax est operatio talis conditionata, et absoluta de esse illius, quae est absolute efficax.

272 Infertur 2° de esse gratiae efficacis ex scientia qua Deus cognoscit

q. si tales gra gtulerit ea ent efax, hoc e, quungetr ej opre
cunque hac scia sit gditada, siue media, illas est, sciam
mediam ee de esa gra efacis, qua illas, quals suppont ad gra efa-
cis ee nam Dei scia media e gmunis nrs Doctorum; hoc e
insigne, et character nostre schole, mirabilisque modus,
inventus a P.e Molina ad gciliandam libertatis creatas cu efacia
diuina gra, infalibilitate, et infrustrabilitate predestinationis, qua modu amplexi
sunt nri Doctores, et alij exterorum sine numero.

273 Sundatur vero insit tales scia ee de esa gra e-
facis, in qua sola de voce e distinctio inter nostros Doctores. Probatur:
q. id e de esa rei, ex cuius precisa ablatione scia media tolleret
a gra efaci, q sit gra efax: go scia media e de esa gra
efacis. Probatur maj. nam gra efax e specialis Dei gra, ut constat
ex dictis, et insuper maius beneficium, siue maior gra, q gra
sufficiens, ut constat ex Augustino; sed ex precisa ablatione scie me-
die tolleretur a gra efaci, q sit specialis gra, et maius be-
neficium, non enim e specialis gra, nec maius beneficium, q. confer-
tur ab ignorante collatore excessus, et specialitatis: go ex pcisa
ablatione scie media tolleretur a gra efaci, q sit efax.

274 Insit 3o non sola opus actuale gditadam
sed, abstracte et scia media, sed etiam voluntatis duas gferentis gratias
ex ratione operis talis salutaris ee de esa gra efacis. Ratio illarum
hac solius e precedentis, idem quia in ea gueniunt omnes
nostri Doctores qui ad insistis predictis votis discedant, licet discedant de
voce, dum alij ita talis voluntatis gstituunt gra efacis, alij vero ea ee gnota-
tiuas, et gditiones ad denominationem gra efacis.

275 Probatur illas, q. non id est de esa rei, cuius
precisa ablatione aufert rei; res enim non aufert necessario, si talis ablationis
sui ee; ee autem sui non est de esa rei; sed ex precisa ablatione predictae voluntatis
tolleretur a gra efaci q sit gra efax; tolleret enim ab ea, q sit specialis gra-
tia predicata, q tolleretur, q sit gra specialis, coeterum q sit gra efax; consequens autem

gra efax, q specialis gra n sit: qe abstracta veritas ſſ
276. Resp: q gra beneficiu, et donu in illa
talia, in qtu donans efficiens illus q donat vult magis bene
bonu donari, ut pt in eo qui efficius hoc ense se ab hoste defensu-
ru, illi offert ensem eo animo, et intentione, ut se defendat
qui securior gra, et benefiu hoc offert: q si efficiat ut se sedefen
surus, vero etia insigne victoriam reportaturus, ea intendens
et volens offerat ensem, magis offert beneficiu, minus vero
si efficius q ense se potuit defendere illum offerat efficise inten
dendo q se possit defendere.
277. Sed gra efax e major gra, magis beneficiu
et donu q gra sufficiens. Ut diximus ex Augustino, et excess
illius in rne boni stat, q infallibiliter jungatur cu opere salutari
aris, cu gra sufficiens id importat posse jungi cu tali operatione,
ut constat ex eod Augustino: q ut magis hoc bonu gra efacis major
gra sit, magis qe beneficiu debet includere efaliter voluntas oferen
tes gra efacis ex ratione operis salutaris.
303 SS 278 Inst 4: gra efacis in his 4or adequate con-
stere in entitate illa, qua e gra simpliciter supernalis, vg in san
cta cogitatione, et pia affectione, que potenti ellicere actus salutares
in qua ponitur includuntur oia requisita, et idities namque
ex his gra ad opus salutare. 2o Consistit in opere salutari
aris, quam qm gra efax jungatur nario n absolute, sed ex suppositione
q cu illa jungatur, sed hoc nario sedet n absolute, sed ex suppositione
q sedeat, et ab hac, et ab hac junctione cu opere gra efax
dicitur congrua, q n sit n ee congrua opus gra illa, q qe nario
jungitur cu opere; et quoniam multoties hec junctio dependet
a circunstantiis loci, temporis, et similibus circunstantiis, in qbus sit hec
junctio dicuntur circunstantiae congrue.
279 3o Consistit in scientia media, qua Deus cognos
cit, q si illa daderet gra et, et ipsis ea vocaverit illis ad penitentia

in Eclesia eo tempore, quo accidit, illius, conferet imo circumstantias Deus eas, ideo opportunas, et ejusque quorum, ut peccatores in illis sit infaliter quaestemus: 4º denique consistit in voluntate conferendi gratiam in circumstantiis, quas Deus scit ea gignenas, haec enim scit, quod si eum illis gratia conferatur, infaliter cum opere sit jungenda, quod voluntas decimus haec ea ex istae operis salutaris.

280 In his autem 4or. adaequate consistere gratiam efficacem, probatur: quia eum illo adaequate consistit gratia efficax, quo posito ponitur, quod sit gratia efficax medium, quo praedestinatio, et quodlibet efficax Dei institutio sit infalibilis et infrustrabilis, manente libero arbitrio creato cum integra sua libertate, et indifferentia; alioquin autem ad haec nihil jussum ponitur, quod probatur ex Augustino apud quem praedestinatio est praescientia, et praeparatio beneficiorum, quibus certissime liberantur, quicunque liberantur, cumque haec beneficia nihil aliud sint quam gratia efficax, sequitur eam esse gratiam efficacem, quae certissime et infaliter ducit in libertatem sive salutem, quam Deus intendit per praedestinationem certam et infalibilem, quae, ut est de fide, non tollit libertatem.

281 Atque praecise positis his 4or ponitur quod gratia efficax sit medium, quo Dei praedestinatio sit infalibilis, quod idem enim est ex suppositione quod sit nario, et infaliter est, alioquin autem, quod scientia Dei cognoscit, infalibile est: quia praedestinatio, et idem de qualibet alia istae efficaci Dei intentione huiusmodi quae efficaciam constituit per nostra opera nariam ex suppositione, et per illis facit, fac, ultraneus, instandi, aut supponendi infalibilis talis est enim eius intentio, quae mittitur medio infrustrabili et infalibili.

282 Denique positis his 4or ipse manet liberum arbitrium cum tota sua libertate et industria, nulla enim necessitas, et infalibilitas, quae fundatur in voluntate liberi arbitrii, et illam supponit, tollit ejusdem libertatem, et indifferentiam, ut patet in scientia experientiali, expresione

nos libere amare quem est infallibilis sit, et infrustrabilis, non tollit indifferentiam et libertatem ad amorem, quia fundatur in amore libero sive illum supponit; ergo efficacia gratiae, infrustrabilitas, infallibilitas effectus non tollunt libertatem, aut indifferentiam liberi arbitrii.

283 Quod autem possibilitas horum nil suffra... ponatur probatur id quod requiritur ad constituendam gratiam efficacem patet ex dictis: quia gratia interne supernaturalis loco allata dat simpliciter posse, sine quo non stat libertas arbitrii ad actus salutares: deinde concursus talis confert efficaciam, et tandem scientia media, et voluntas intendens opera salutaria conferunt qualitati interne supernaturali rationem gratiae et majoris gradus: ergo in his 4or adequate consistit gratia efficax; nec per ea aliquid superfluum ponitur in gratia efficaci, cum de ratione gratiae efficacis sit dare posse simpliciter ad opera actus salutaris.

§o 2a Arguitur contra constitutionem gratiae efficacis per concursum talem

284 1o quia sententia de constitutione gratiae efficacis per concursum talem adeo absurda est (etsi patronos aliquos habeat ex societate ut Ponce, quaerens, Herize, et Lessius) ut nobis ea sit prohibita; in litteris enim datis Romae die 14 decem anni 1613 a Claudio Praeposito generali societatis Jesu; haec habentur: nostri in posterum omnino doceant inter eam gratiam quae effectum re ipsa habet atque efficax dicitur, et eam quam sufficientem nominant non tantum discrimen esse in actu 2o, quia ex usu liberi arbitrii etiam cooperantis gratiae habentis effectum sortiatur; altera non etiam sed in ipso actu 1o quare semper moraliter, et in vero beneficiis aliquis inefficaci, quam insufficienti gratia etiam in actu 2o ... neri 1a; ergo constitutio gratiae efficacis per concursum talem non admittenda est tum quia prohibita a nobis, tum quia prohibita quia absurda.

285 Respondendo ans: nec probatio urget nos ... enim vocem in tali sensu fertur sed ut probatur appara...

oppo^r. tuti. Afferit enim gratia efficax non solum distinguitur a gratia sufficienti per opposita quae illam importat; hoc vero etiam per speciem medium et voluntatis conferendi gratiam in circumstantiis quamvis ex ... variis. Speciem autem medium, et praedictum voluntatem non se habere ex parte dei, nisi lattisse quatenus sese non ... operatio, et deinde ... manifestum est in nostris principiis.

286 Atqui omnia ad plenum ... nostrae, et societatis maxime ... admodum R. P. Mutius Generalis etiam eiusdem societatis ... praedictis ... gratiam efficaciam litteris datis Romae die 7 Junii anni 1616, ubi declarat non intendisse P. Claudius suo decreto deum sua voluntate praedeterminasse aliquod bonum opus nostrum independenter a cognitione liberi nostri voluntatis, neque etiam quod non gratia efficax sit aliqua entitas ... aut aliquis modus physicus in tali, qui non sit in gratia sufficienti, sed hoc tantum quod fuerit speciale beneficium dei dedisse uni ... ex proposito boni in eo faciendi gratiam eo tempore, et loco, quo praescivit eum sua culpa ea non usurum, quod scientia conditionali praescivit illum ea gratia bene usurum; quod beneficium non dedit alteri, cui dans eum dedit gratiam eo tempore, et loco, quo praescivit eum sua culpa ea non usurum.

287 ... reiectis omnibus modis ... stricto et proprio ... gratia efficax differri a sufficienti ... attendentes ... decernit gratiam efficacem differri ab alia ... speciali beneficio, quae ... explicat includit speciem medium et voluntatis dicendi, quae ... non se habet ex parte ... ad ... scientiam conditionalem subsequentem; nec ... dici ... nisi lattisse, ... neutra est operatio ... aut ... et hanc ... tempore praecedit. Sic ... gratiam efficacem per opposita ... doctrinam ... nostri societatis, deinde non ... solum ... alterius per speciem ... et ... voluntatis.

288 ... arguitur quod gratia efficax in tali ... ad ... differt a gratia sufficienti, sive inefficaci; ... enim est speciale dei beneficium quod ...

ab alio et adeo discernit, et si sit actu conferens in gra[tia] discer-
nat Praedestinatum a reprobo, sed haec distinctio non est per opera; quod enim [illegible]
ad opera, sufficienter [illegible] gra[tia] efficax non constituit per opera [illegible]
gra[tia] efficax est causa operis, sed causa non constituit per opera; quod enim prius illa
[illegible] gra[tia] efficax per opera [illegible]: [illegible] gra[tia] ut efficax dicit ordinem
ad [illegible] connotat ad opera ut [illegible] ex ejus definitione, quae intelligi non potest
sine opere, sed ordo, [illegible] connotatio non constituit [illegible] per quod necess. gra[tia]
efficax per opera.

269 Ubi distinguendum [illegible] gra[tia] efficax in actu 1o
[illegible] in actu 1o stricto, [illegible] gra[tia] efficax in actu 1o stric-
to, et [illegible] dicit intrinsece entitatem qualitatis supernaturalis potentis
ponere opera, quae qualitas [illegible] intrinsece [illegible] dicit nullo modo dis-
tinguitur a gra[tia] efficaci; non enim dicit intrinsece [illegible] absolute
[illegible] modalitatem physicam, aut [illegible] cum opere, [illegible] conti-
genter et libere sed vario conjungeretur cum illa.

270 Gra[tia] efficax in actu 1o lato dicit [illegible]
ipsa opera, et [illegible] tempore, [illegible] in sufficienti [illegible]
est [illegible] opere [illegible]; quia [illegible] gra[tia] efficax in actu 1o differt
a gra[tia] sufficienti; quoniam gra[tia] efficax in hoc actu dicit opera [illegible]
[illegible] prius est in sufficienti [illegible] opere [illegible] non
enim [illegible] ab opere [illegible] ejus [illegible]
[illegible] quae sufficit ut haec sit prior illa in
sufficienti [illegible].

271 Deinde gra[tia] efficax in eodem actu 1o lato dicit [illegible]
onatam, sive mediatam [illegible] collationis gratiae, et influxus divinae
voluntatis conferendi talem gratiam ex [illegible] operis salutaris, [illegible]
media [illegible] voluntas tempore, et [illegible] operis
[illegible], quae omnia cum [illegible] a gra[tia] sufficienti; sed potius ca-
[illegible] et voluntas, hinc oritur distinctio unius gratiae ab alia
et [illegible] una sit speciale beneficium, non alia, distinctio [illegible] in actu lato
non stricto.

292 Ad 2a. dicaz dignio mairz: qua efax viifac
[illegible] id est ipsa efficacia est ro gratiae operand: qdo est vniusq
operans rez, ad dignio mairz. vna in statti [illegible] tamq [illegible]
qdo, tamq [illegible] ro gratiae operandi ro. Neque obstat [illegible] ca qua
re opere [illegible] causa [illegible] dicit ro grate operandi n est prius
operatione [illegible] prius in ce tamq statti [illegible] est posterius
at [illegible] in instr. A. [illegible] in ce [illegible] statti [illegible] sub
sequens et posterius. [illegible] ra ca mairz; qua enim at e-
fax est ipsa opere [illegible] dicit ordin. rez, [illegible]
ad se [illegible] vnde oriti [illegible] posse [illegible] sine operatione [illegible]
hoc [illegible] dicti ordin, [illegible] ipse e [illegible].

293 [illegible] qua [illegible] efax [illegible]
apud [illegible] et thomos [illegible] qua e [illegible] antea ad opere. eli-
gitur enim a deo [illegible] ad opere [illegible] ad illam
[illegible] qua efax in statti [illegible] opere, [illegible] ante illa supponitur
[illegible] si [illegible] fax est vera causalis, ideo [illegible] venit
ad deum, quia deus illum trahit, deus tragit [illegible] efficax,
[illegible] venit, deus posset trahere, n trahet [illegible] aut
hoc venit [illegible] opere [illegible] efax [illegible] statti
ante opere [illegible] causalis est falsa, ideo trahit deus
hoc [illegible] venit ad deum [illegible] vera [illegible] efax [illegible]
[illegible] opere, venit enim [illegible] e ipse opere, [illegible]
[illegible] trahere, [illegible] efax [illegible] aut [illegible] est [illegible]
[illegible] efax in statti [illegible] opere. [illegible]

294 [illegible] mairz [illegible] causa, cum
[illegible] dignio: eligitur a deo in ordine ad opere [illegible]
tate resultante ex opere [illegible] qua [illegible] se hende qua
[illegible] enim [illegible] ad aliud quia
[illegible] se [illegible] antea ex [illegible] [illegible]
partes [illegible] contr [illegible] est [illegible] ad [illegible]
[illegible] in entate [illegible] in entate actus

Desq. ñ repugnantiæ procedere a causa, quia aut actio, q. est posterior per entitatem ejus.

295 Addita 3° dicitur quo modo: hoc est vera causalitas 1a. ex n. propria causalitate, 2o. ex n. impropria causalitate dicitur modo. Propria causalitas est in qua ans est propria causa coentis, ut videre est hic, q. est haec: quia Deus praedestinat, praedestinatio propositio evenit ea vera, quia traho Deus, et adveniens homini praedeterminans actio, nihil autem est causa huius ipsius. Impropria causalitas est in qua ans n. est vera causa coentis, sed tamen magis directe cum illa absque vera causalitate cum in aliud, ut patet in his propositionibus, ideo hoc vale est tale, quia est hoc aliud, et ideo hoc aliud est tale, q. est hoc vale, quarum utraque est vera, n. vero causalitatis per connexionem inter ans et coens.

296 Addit 2°: dicitur quo modo: hoc est falsa causa ut, ideo Deus trahit hominem, haec in n. propria causalitate dicitur, q. adveniens homini n. est causa divinae tractionis. In n. impropria causalitate vero: cum enim adveniens homini sit ipsa attractio Dei in n. connexione metaphysica verum est dicere, ideo Deus trahit hominem, quia homo venit ad Deum; nisi enim ipse quia homo veniret, Deus illum n. traheret. Atque deinde fore verum in n. propria causalitate, q. ut verum sit adveniens homini esse propter auxilium efficax, nihilominus tamen trahere Dei n. est auxilium efficax, sed est ipse adveniens homini applicatus in ordine ad Deum, qui adveniens constituit auxilium efficax, ideo quia in n. propria causalitate haec est vera, ideo est auxilium efficax, quia Deus per illum hominem traxit, sive quia per illud venit homo ad Deum; haec vero falsa, ideo Deus trahit, quia homo venit.

297 Larguitur, q. n. est in potestate hominis auxilium efficax ad salutem, quia q. hoc est speciale Dei beneficium, quia q. sit sed circa perseverantiae finalis in qua sit in potestate hominis se discernere a reprobo, imo et homo praedestinatus est in propria potestate; n. enim aliter homo praedestinandus, quam auxilium efficax ad perseverantiam

finale, sed sit gratia efficax constituerit se operans auxilium efficax est incompossibile: est enim in ejus potestate operari ergo auxilium efficax non constituit se operans.

298 Obj. 1° quod auxilium inefficax ut tale est a nobis non a Deo, nec nisi quod nos operemur se constituit a nobis, sed etiam est a nobis operari se constituit auxilium efficax; ergo efficax est a nobis: ergo et in nostra potestate, quod enim a nobis est in nostra potestate est. Obj. 2° quod auxilium efficax est a potestate, et non a nobis juxta Apostolum, non est volentis neque currentis sed Dei miserentis; sed nisi esset a Deo, sed aliquid a nobis sicut auxilium efficax constitueretur se tales operans; pars enim altera constituens componitur quatenus est operans esset a nobis ergo non constituit se operans.

299 Resp. concedo majorem, dum ex duobus auxiliis A vel B, quod hoc se praevenit adiutor, de quo constitueremus in gratia A sit efficax quod sic conferatur, dum negatur eis operari nec sit in potestate hominis quod conferatur potius A quam B; unde est in nostra potestate non est auxilium efficax. Nego deinde majorem, cujus probatio distinguo, est in ejus potestate operari antecedenter ad operationem ex suppositione operationis, vel manentis operationis, non licet enim attenta possibilitate intrinseca entitatis auxilii sit in potestate nobis ponere operari sed manens operationis, sed aut altera supposita ad eundem est necessaria ex suppositione consequentis. Antecedens autem utroque sensu distinguo non est auxilium efficax, sed inefficax: auxilium enim efficax importat infallibilem connexionem cum operatione, inefficax vero dicit operationem contra connexionem dati ante operationem.

300 Ad 2 obj. dicendo majorem reduplicative, scilicet in sensu quod sit a nobis; dico deinde minorem, et distinguo consequens: ergo efficax est a nobis specificative. Nego: quod enim gratia A quae efficax est nobis tribuitur, non est in nostra potestate, sed in sola Dei. reduplicative efficax est a nobis subdistinguo, sub ejus gratia dico: seorsim ab illa nego; operatio enim quae constituit auxilium efficax, ita est a nobis, ut sub sit a gratia supernaturalis, et distinguo consequens: ergo est in nostra potestate.

e anter ad oper. Ddo; ex supposite oper. sallz Ddicunte, na; nac enim supposita opera e narra, neque e in adra potestate nao oper., D imposs. n imposite anti D coentis, que n repugnat liberti oper., sub neque eidz repugnat necessitas coens. nec n ex supposite.

301 Ad 2. Ddfrog dist. maior; auxi. efax est a solo Deo Ddfesave, c. q afert in recto Ddo; sic enim dicit se entate intrinseca auxilij A, in tu q iungitur cum opere, que entas intrinseca tota est a Deo, et nullo modo a creara libere operante; redupliave c. q afert in obliquo no; sic enim dicitur pe a Deo, a creara operante cum gra, sic enim importat oper., que est a Deo, et a creara Sy allegantur de auxio efaci Ddfesave, c. q afert in recto, selt q auxij A, q iungitur cum opere salutari, n sit volentis neque currentis, D illius cuj Deus misereretur Ddferendo eidz auxij.

302 Nego deinde min. Et enim pars altera Ddtua auxij efaci. sit a nobis, cum taen ea pars se afferat ab auxio efaci in obliquo, n sallz est et dicari auxium efax absete ee a nobis, n enim est dr ee a causa a qua se c. q. dz allatz in obliquo, ut et in eo qui cognoscit Deus, quilbet sit causa cognitionis q dicit in obliquo Deus cognitz n taen absete dr causa Dei cognitii. Auxilium efax importare se in obliquo oper. Ddstabit resolvente Diffultz gre efaci.

Ddo 3a

Pro solutione argumentorum Ddtra Ddftuos gre efacis per scientiam mediam hec breviter exponitur

303 Scia media est qua Deus cognoscit futura libera sub aliqua Ddditione vg Ddversiones Tyrij et Sydoniorum, si ibi fierent virtutes et miracula, que facta sunt

in Bethsayda et Corozain; sic converterentur si a Deo vocati
et excitati in iuventute, non in senectute; e contra sic si vocati
in senectute converterentur, non in iuventute.

304 Scientiam hanc sive conditionatam sive mediam
scientiam negarunt antiquiores Theologi; illi vero S. Th. admittunt
sub nomine scientiae conditionatae, non vero sub nomine scientiae mediae; eo quod dice-
rent huiusmodi scientiam esse scientiam visionis, quia Deus praedicta futura
videt in quodam decreto antecedente in Deo, quo ea discernit ex sup-
positione conditionis; v.g. antecedenter decernit Deus, et vult efficaciter conversionem
Tyriorum et Sidoniorum sub conditione, quod ibi facta fuissent mira-
cula, quae facta sunt in Bethsaida et Corozain, et idem est
de omnibus aliis futuris conditionatis circa quae Deus habet decretum
efficax ex suppositione positionis conditionis.

305 Hoc decretum multipliciter impugnant Theologi
nostri de scientia Dei, in qua ex professo de eo disputant; nunc sta
id satis sit unica impugnatio, quae ad eius sententiam ducit, scilicet
hoc decretum esse [illegible] libertatis humanae, immo totam huius liber-
tatis esse destructam a praedicto decreto, ut Thomas [illegible] fert; [illegible]
[illegible] creatae; ut infra probabitur: quod
decretum reale, medium in quo Deus cognoscat, vel possit cognos-
cere futura libera conditionata, non est medium ad aliquid cognos-
cendum ut expressum futurum, quod ex suis circumstantiis [illegible]
[illegible] quae non est medium ad cognoscendum aliquid ut liberum,
quod eventus eius liberos.

306 Ideo quod futura conditionata libera sub
conditione [illegible] cognoscit a Deo absque ullo decreto actu existen-
te in Deo, quo efficaciter decernat ea libera, si conditio po-
neretur, [illegible] decretum dicitur a Thomistis absurdum ex parte subiecti, quia vere
datur in Deo, et conditionatum ex parte obiecti, quia obiecta seu actus
liberos decernit sub conditione nunquam ponenda. Dixi absque
ullo decreto actu existente in Deo; quia decretum conditionate existens

Deo, q. et conditiatis dicitr a theologis ex pte subti simplit. necessaria est ad hanc sciam.

307 Cognoscit ergo Deus p hanc sciam omes actus liberos futuros, et n futuros cognoscendo determinate eorum futuritiones et negationes futuritionis, si volutas creata heat oia prima, et requisita necessaria ad ponendum actus liberos, cumque unum ex requisitis sit decretum divinum applicans, differenter cooperari ad operandum cum volte creata, sequitr ex pte conditionis debere a Deo cognosci hujusmoi decretum, ideo que scia media in Deo se het hoc modo, si vocabero Petrum in circumstantiis A et B heat que oia requisita creata ad conversionem, et insuper decretum meum de concurrendo indifferentr mea media coopa Petrus convertetur. Ubi aperte constat sciam hanc, et si independentr a decreto Dei absoluto ex pte subti, et tamen dependenter a decreto Dei conditionato ex pte subti.

308 Dixerunt Theologi nostri sciam hanc conditionatam mediam, quoniam cum in Deo sit scia naturalis simplicis intelligentiae qua possibilia cognoscit, et scia libera visionis, qua cognoscit absolute futura, scia alia ponenda est qua cognoscit conditionata futura, que media dicitur tum qa cum sit neutra praedictarum inter utramque media est, tum qa cum utraque convenit, et ab utraque differt; convenit cum 1a qa antecedit omne decretum actu exens in Deo, differt ab ea, qa illa n depet a decreto conditionato Dei; hec vo a tali decreto depet. Convenit cum 2a, qa utraque depet a decreto libero Dei; differt ab eadem, qa scia visionis pendet a decreto tum exente in Deo, conditionata vo a decreto conditionate to exente in Deo, sive ut Theologi loquuntur a decreto conditionato ex pte subti.

309 Deinde scia media dicitur qa objectum e medium inter objectum scie naturalis simplicis intelligentiae, et scie visionis liberum; objectum enim 1ae e posle ut posle: 2ae futurum absolute, ut absolute futurum; objectum vo scie conditionatae e futurum sub conditione, quod medium e inter absolute futurum, ut absolute futurum, et posle ut posle.

mitto q haec scia dici media. Sed de his ex professo ad materiam de scia Dei.

§ 4.a Arguitur contra constitutionem gratiae efficacis per scientiam mediam.

310 Primo quia gratia ex se cui conjungatur cum opere est efficax, constituitur quae ex ipso ab inefficaci; quia non conjunguntur cum opere; sed haec conjunctio cum opere non includit scientiam mediam, ex consensione enim liberi potest aliud esse gratiam conjungi cum opere, aliud cognoscere, q si gratia conferatur conjungetur cum opere, hoc spectat ad scientiam mediam: ergo gratia efficax non constituitur per scientiam mediam.

311 Respondetur quod si a gratia efficaci tollatur consensio scientiae mediae adhuc manet efficax; gratia enim est ita quae conjungitur cum opere, et si auferamus scientiam, qua Deus illius intellexit sciens quod si conferatur conjungenda esse cum opere, cum opere conjungitur, si re vera conferatur, forma praescientiae ablata, adhuc aliud manet non constituit aliud quod sit.

312 2.o arguitur quia futuritio conditionata actus liberi sub gratia A antecedit scientiam mediam, ideo enim Deus videt futuritionem conditionatam actus liberi si conferatur gratia A, quia re vera ea futuritio erit sub gratia A, et econtra non ideo erit futuritio conditionata sub gratia A, quia praevidetur a Deo. Sed eo ipso quod sit re vera futuritio conditionata actus liberi sub gratia A haec est efficax, sub gratia enim efficaci non est futuritio conditionata actus liberi, sed potius non futuritionis: ergo gratia efficax non constituitur per scientiam mediam, nihil enim constituitur per id, ad quod antecedit constitutum.

313 Respondetur quod scientia media non est suppositio ante futuritionem conditionatam actus liberi sub gratia A, sed nos ... facimus ... suppositio, unde si aliquomodo antecedat futuritionem

alstq bq liberi, n ee suppositas necessario ante infrunt. Deo pterq sub gra ct sit furitio destinata bq liberi, gra ct e esx: go anti ad feiq mediq gra e esx, caenti f in ee effaciq in dstruiti y fcam mediq.

314 Pro argtorq solute notandq, duplex ee effaciq, alis fatq ed demus, quq so importat rez cal; oiq enim caa fud abae ditis agens et caans, fieri ab eade ace, fine efficientia diti esx, ed n mere fusens: est taen alia insuq effacia stricta ppria que grq ae benefiq, quq vltra reg ed effiq dicit onir a gra, vt gra e, fine a benefio vt benefiq esx ed ad menfura grq, feu benefiq vt talis, eu f q hunc speale dq importet effacia esalti fine dstiue, fine indiave grq, feu benefiq vt tale importat eade dstiua grq, feu benefiq.

315 Benefiq autq simpliciter tale, ed edq e de gra fo steit q fit bonum fubto, si enim fit malq, n benefiq fed malefiq erit. 2o dicit volutq dferendi tale benefiq, e enim de rae talis benefiq, q liralitr dferatq, q enim caute dfertq, n ex itae benefaciendi, q e ppriq benefacientis, ed si aliqqi in fe bonq sit, benefiq ppre n e, fed q qd ed impppre; ideo f bona collata ab inimico vt talis, hoc stante in inimicitia, ed odio benefita n ll, qf bq caute dfrunts, q n ex animo benefaciendi, fed nocendi.

316 3o importat gra fine benefiq cognitionem boni q dfertis, ed gratis illq, vq qd in tro benefaciendi n ppe ee fine tali cognitione, nihil enim volitq quin pcognitq; bq qd liralitas ed libertas n stant fine cognitione maxq illq, in qua exercetis libertas ed liralitas. eu f benefiq fit a liberte vt talis, nec n a liralite vt talis sequitis includere pdictq cognitione.

317 pprie autq dstitui benefiq feu gra sit; qf his posse pstis dligiis poni gra ed benefiq; quis enim negat ee gra ed benefiq bonq collatq fubto ex pcognitione talis boni, ed ex exeste

benefaciendi; deinde quod bonum sit ablato in intentione gratiae, sive be-
neficium simpliciter; sed enim non sit bonum factum quod illi confert, et ut bonum
apprehendatur; et ut tale intendatur conferri, etiam sed intendatur ad
beneficium, ut sed Medicus venenum aegroto porrigat, putans esse pharma-
cum, non beneficium eidem confert, quod venenum non est bonum sed malum
aegroto.

318 Quod sed a bono quod factum confert, auferatur, quod procedat
ex animo benefaciendi, et cognitione conferentis bonum, ut videmus desi-
cere nos gratia, et beneficium simpliciter; non enim sol illuminando, et
ignis calefaciendo, et bonum nobis conferant gratiam, vel beneficium conferunt
defectu intentionis et cognitionis, sed male et quod nobis benefaci-
ant, id est conferant bonum, et maxime necessarium esse beneficium sed confer-
re ex propria cognitione et intentione benefaciendi.

319 Quae probato facilitate, et propria argutorum
solutione; ad hoc enim verum dicendo magis: gratia eo ipso quod dona-
gatur cum operatione est efficacitate sola, et communi ex causa efficienti: dico:
efficacite propria et stricta gratia efficaci non: haec enim est specialis
gratia, et beneficium, cujus vero non sufficit sine sua benefactionis
opera iste cognoscat an benedicat, omne forum sit factum sub maxime eius
collata, quod non sicut dicunt nisi sed suum magis.

320 Item dico magis: sed a gratia sola auferatur omne
efficax efficacia sola, dico: efficacia stricta et propria gratia efficacis; nego.
gratia enim efficax est medium, et beneficium, quo certissime liberandi quicunque li-
berantur, ut ex ipsis supra diximus; hoc autem certissime nisi bis ablativi
velimus solis suis et propriis, ideo quae gratia efficax est, ut ipse certissimum
medium liberationis, sive salvationis claudit effectum suum, quae aliam non
est, ut vidimus, nisi medium.

321 Item verum dicendo magis et dicendo minoris
eo ipso. haec est efficacia sola et communi; dico. stricta et propria
gratia: nego. Ad id quod additur, scilicet sub gratia inefficaci non esse furtivas
vel liberi, distinguo; sub gratia inefficaci omnimodo, scilicet inefficaci stricte

ritate: ideo si ineffaci stricta, nec fuit ... et ... operis, et tollit ... operationes, quaelibet efficax sive lata, sive stricta fuisset; ideo sub gratia inefficaci stricte ... ea late sit efficax, ... operationes, quae hac efficacia lata ... dicitur ... operationes ... quaelibet ea ponatur, cum tamen efficacia stricta ... operationes ... ; ... ex ... et ...

392 Ad ... ... , ... : ... gratia est ... efficacia ... et ... stricta et ... gratia: ... . Ubi notandum, quod ut ad hoc ut gratia ... efficacia gratiae non requiratur ... scientia media, ... Deus ... sciens sub auxilio ... operationes salutaris, ... tale auxilium ex ... salutarem, ... operationes ... gratia, ... efficax efficacia ... gratia, quae ... bene scientia media.

393 ... hac tamen requiritur scientia media ad hoc ut gratia sit ... efficacem specialis ... specialis beneficii, scilicet ad hoc ut Deus conferat illi gratiam, quae ... de se ... salutarem, verum ... illius ... , ut ... Deus illius eligendi, ... salutare, ... : cum ... hoc speciale beneficium, ... speciale gratia non possit ... unde cognoscere, nisi quod scientia qua cognoscit futura contingentia conditionata sequitur ad efficaciam ... gratiae specialis requiri scientiam mediam.

Arguitur contra necessitatem ... scientiae mediae ad gratiam efficacem

394 ... videbatur ... eorum scientiam mediam exclusisse a ... gratiae efficacis, ... illius necessitatem ad gratiam efficacem, ideoque ulterius progressus est, negando necessitatem ... scientiae, sive ut gratia sit efficax, sive ut Deus illius ... efficacem conferat, ideo quod affirmat gratiam efficacem neque ex ... gratiae, neque ex ... indigere ulla scientia, ... mediam ... quod ut gratia sit efficax ex ... gratiae non requiratur scientia media ... argumentis superioris sectionis, atque ... responsionem ...

Ig.o ro, q. sent ex def.u o requirat potest se operare, q.a si ex def.u requi rereti illa gra ad sperandum aux. ex fine directione scilicet, q.a posset se [illegible] efficaci fere ineffax. & e contra: sine re intendens efficaciter actum liberum exponatur frustrationi sue intentionis, eo q. ex defectu directione scilicet medium, sive auxilium q. libere sit ponendus actus liber; hec enim sunt capita unde requirantur gra media.

325 Atque ad hanc directionem o requiritur, scilicet q.a divina voluntas ex se rectissima est, ideo se o illa indigens directione de q. sed divina voluntas adhuc seclusa directione est scilicet in se re rectitudinis propriae amare obiectum inhonestum, neque adeo ipsoque honestum, ita re eius rectitudine in se intendere efficaciter actum liberum per auxilium efficax, cum quod ex se obiectum vere est auxilium efficax, sive medium q. actus liber ponatur: ergo Deus ex se sufficit, nulla indiget gra ad collationem auxilii efficacis.

326 Probatur 2.o eadem enim indigentia q. divina voluntas in re voluntatis et potest disjungi ab o alio quod divino est perfectissima, imo ex esse ipsa perfectior est voluntas in re voluntatis et potest ab o alio ipso disjungi, atque ita ut nulla indigeat directione ulteriori ad intendendum actum, potest exponere illud intendere, q. voluntas, quae ad hoc indiget directione scilicet: ergo talis est divina voluntas: ergo o indiget illius, scilicet ut intendat actum liberum per auxilium efficax; hoc enim exigitur ut sit perfectissima in re voluntatis.

327 Probatur 3.o q. o exponatur actum sympathicum cum obiecto, hoc est tendens in obiectum sibi dignatis, et merita obiecti, hoc est absque illa directione ulla, ut in obiectum honestum per amorem, tamquam quod re vera honestum est; voluntas volens actum liberum tam ipse re vera futurus est liber, supponit se media et auxilia efficacia quibus libere fiat, q. si nec futurus sit liber, neque ad hoc supponat auxilia efficacia, illud o volet; sed divina voluntas est hoc modo sympathica cum obiecto; hec autem sympathia est ipsa sine impulsu quo deficere nequit divina voluntas: ergo habet ad volendum auxilium efficax et per illud actum liberum nulla indiget gra.

328 Probat 4.º q. l.ª regula in qz talis nulla indiget direc
tione; ex se enim è docta, ideo q. regula è directioe caeterorum, ideo
que a nullo regulata, at atqui ꝑ ꝑ diña voltas è l.ª regula in
oi gere tq. phico, q. morali. Ut de se ꝑt: ac Ut in gere morali
tendat ꝑ amore ad nisi in obi. hoesty, è in phico ꝑ amorem
effac. in ty libery creaty, ni nisi qd. ipse purus est liber nullis
seis indiget directioe. ꝑt: q. li ꝑ ꝑ diña voltas, nulla ꝑcente
scia in dea tenderet ꝑ amorē in obj. id ñ posset ee inhonesty,
in nulla enim ꝑ ꝑ voltas diña ꝑe ee inhoesta, qualis ee et si
tenderet in obj. inhoesty: ac si nulla ꝑcente scia tendat in obj.
libery ꝑ auxiy effx, ñ ꝑe auxiy ñ ee effx, nec ꝑ ꝑe ñ esse
liber.

329 ꝑfec arga tanti ñ ꝑ, Ut ꝑꝑrea recedendy sit a co-
muni theoriy sua nescitz dinz seiz admittente, ñ so Ut deg sit in
se ꝑfectissy in cognoscendo, verum etiam Ut ꝑꝑ es quomodolibet ꝑ-
stantis in vero nara. ꝑt: ac do mare, è no mire cuig tq ꝑꝑ
digno. diña voltas ex se è recta, rectitudie quasi fundali; ꝑ-
fali: no: ꝑam enim, et directioe frali accipit a scia: sed enim
ex se illuminata ñ è, neq hens ꝑ ꝑ ꝑpositioe obi; ꝑ so
quasi fundalit, quaty illuminaoe è ꝑpositioe exigit a scia. Scilicet
ex se recta è directa fundaliter est, ꝑ exigit rectitudie è directioe
seiz, Ut sit ꝑ recta, è directa. ꝑ ꝑ ꝑ eigdi maris retur:
volts dinz ñ ꝑꝑ suq rectitude frali q ñ het, ꝑ ꝑꝑ qoq voltes
q het seclusa ꝑpositioe è directioe seiz ñ posse amare inhoesty
neq hoesty tq libery ꝑ, nariy, neq qoq odio ꝑꝑqui, sive id
amore ꝑ odio dignum sit: imo ex ꝑ rectitudy radicalis, sive
fundalis q het, ꝑꝑeatr exigit ñ ꝑrumpere in amore ꝑ, odium
obi, nisi ꝑꝑcente directioe seiz, ne se exponat ꝑiclo amandi
inhoesty, aut odio ꝑꝑquendi hoesty, intendendi libery ꝑ nece
sario, aut nariy ꝑ libero, è aliis inumeris absurdis, quare
natr ans talis ꝑbationis.

330 Ad 3um argum dico maiorem, et nego minorem, sufficit enim repugnat voluntas, quae sine nulla propositione illius sit potens absolute tendere in obiectum, vel saltem repugnat, quae in hoc modo tendendi sit perfecta, itaque et repugnat voluntas, quae sine directione scientiae possit tendere in obiectum prout expedit. Sic quod se debeat ad rectum tendendi modum: quamvis impossibile et repugnans est non est perfectum potentiae, et naturae, qualis est divina voluntas exigens propositionem sine illuminatione, et directione scientiae divinae.

331 Ad 4um argum resp. negando maiorem Dico: quod sufficit repugnat voluntas saltem perfectissima potens absolute tendere in obiectum, nisi hoc praecognoscatur, sufficit repugnat posse tendere in obiectum bonum per amorem et in malum per odium, nisi praesente directione istius, omnes praeponente ut bonum, et alterum ut malum. 2o repugnat ea voluntas simpliciter caeca, quod esset voluntas ut supponitur, et non esset voluntas. definitur enim voluntas appetitus rationalis, hoc est tendens in obiectum praesente sua vel ratione, qualis non esset ea voluntas, quae nulla praesente scientia, vel ratione, tenderet in bonum vel malum ex caeca eorum exigentia. 3o repugnat quia talis voluntas esset voluntarium, utpote voluntas; et non esset voluntarium; quod ut ex Philosophia docent fere omnes Theologi, et Philosophi, voluntarium est, cuius principium est intra ipsum agente sciente singula in quibus est ipse; talis autem non esset per praedictam voluntatem. Non deinde minorem; quia chymera non est praesens sine cognitione, nec voluntas.

332 Ad 5um resp. dicendo maiorem, et distinguo minorem: divina voluntas est 1a regula sibi et sit coniuncta cum divina scientia dico seorsim et ab eadem distincta, nego; sic enim sufficit quasi radicaliter est 1a regula, non sit vis eius illigatur divinae scientiae defectus, qualiter repugnat intelligi non illa scientia. Ad 6um nego ans: in ea enim supposito tenderet in actum honestum vel inhonestum, nec propterea esset divina voluntas inhonesta; non enim obiectum reddit inhonestum voluntatem nisi quando inhonestas cognoscitur: non cognosci autem inhonestatem supponitur in instanti, quod ratione divina voluntas honesta quoque non esset; et si tenderet in obiectum honestum, quod honestas obiecti non refunditur in voluntatem, nisi etiam cognoscatur.

333 Falsum deinde est dare voluntatem in suppositione impossibili, qualis ea de qua in quaestione non posse esse inhonestam; si enim supponamus impossibile esse habere inhonestatem, inhonesta erit; sed ergo divina voluntas in aliqua suppositione impossibili esse inhonesta; et si dicas adhuc fore honesta, quia divina voluntas est repugnat esse non esse sanctam, verum est, attamen ad rem, quia in suppositionibus impossibilibus, ut tales sunt, ubi non est nugatoria, non est attendendum id quod sequitur ex parte subiecti, sed id quod sequitur ex parte formae, quae supponitur; ideoque ex suppositione quod divina voluntas habeat inhonestatem, non est attendendum quod habeat ex parte sui suppositi, ex parte enim eius supponatur inhonestas, sequitur esse inhonestam.

334 Quare ex suppositione quod sit voluntas in Deo sine illuminatione, seu directione sua, quas voces communiter a theologis in eadem materia supponunt, sequitur voluntatem non posse tendere in obiectum nec esse liberam, seu denominari in opere ostendit, quod si deinde aliud impossibile supponatur, scilicet adhuc procedere ea aliquo actu, sequitur non esse voluntarium, non esse honestum, neque inhonestum, non rectum, neque irrectum, vel obliquum, quia voces istae denominationes importantes effectum et denotationem seu ipsius suppositionis.

335 Quod si adhuc contra exere in voluntate has denominationes, et ipsius fiat regressus ad subiectum, quia est voluntas divina infecta et recta, redditur suppositio inutilis et nugatoria, cum ex parte formae est suppositus sequatur unum, et ex parte subiecti sequatur eius contrarium, quod contra collimet ad nullius veritatis indagationem posse deservire; semper enim inde infertur veritas et contradictoria veritatis.

§. 6.a

Insurgunt hic contra nostram sententiam ad quae efficaciter.

336 1.o quia in his requiritur in Deo haec scientia ad ferendum auxilium efficax in quo ipse cognoscit Deus sub quo auxilio sit futura determinatio voluntatis ad bene salutarem; sic enim deponitur infallibilitas auxilii efficacis, et libertas hominis; sed ad hoc non posse requiri; sic enim aliquid in solidum

fidei, sed dectrina ad credendum eet a volte, sive a nata, quae e
error semipelagianorum: ergo haec senta non sequitur. &a

337. Item dicendo natam: et mandando intrinsecum, cuius pars
dignus; doctrina ad credendum eet a nata sub eius gra: ideo eet a nata
seorsum a gra: nam; quod si fuisse hunc errorem semipelagianorum,
quod in eo stetit, quod asseraret initium fidei, sive cursoris ex velle cre-
dere, velle pariter sat opportet ad salutem et seorsum ee a sola
nata, quod tamen differentiam vel meritum infaliti eet a nega
gra; et doctrina nos anathematicamus confitentes natam sine gra
nec posse in ordine ad cursus; ordinata tamen in ordine ad cursus posse
eius gra. Xa ad ordinata prosternat in collo — — — ...   s. sl.

338. 2o si collatio auxilii efficacis concederet senta
media, non solum solutio ad gloriam, sed etiam solutio ad gratiam, imo
solutio ad gratiam eet propter merita; sed hoc e falsum; gratia enim
comprehendendo seorsum non cadit sub merito; eius autem ante illa non conce-
dant nisi opera naturalia, haec eent merita gratiae, quod e error
Pelagii, et semipelagianorum: ergo non concedit senta media collatio
auxilii efficacis fidei nat: quod ante voluntatem alicuius conferendi primi
mi auxilii seu tamen gratiae talis gra supponat merita conditionata.
Sed hoc e solutio ad gratiam, sive conditionis voluntatis ee propter merita
et quod ea merita praesupponunt praevisa, tum quod inter tamen divinos nulla
e alia prioritas propter eam quae e inter alia, cum merita condito-
nata sint priora gra actuali, sequitur solutio ad gratiam, sive
voluntas conferendi huius auxilii ee propter merita praevisa: ergo si collatio
auxilii efficacis conceat senta media, non solum solutio ad gloriam, sed etiam
ad gratiam erit propter merita.

339. Item mandando natam quod ad eius partem sed prima gra,
loquendo ergo de alia gra propter se, certissimum e ee propter merita. Vol-
untas enim divina augendi gratiam, sive solutio ad augendum gratiam e propter merita.
At propter quod dicto natam e non merita; merita ergo conditionate futura sunt vere
merita: ideo quod non movent Deum ad gloriam conferendam; stultum enim esset

moueri ad aliquem coronandum, puniendum propter ea quae non fecit nec faciet, sed faceret in aliis circumstantiis vg. si Deus Petrum damnaret eo quod si fuisset Iudaeorum Confessor constitutus in circumstantiis constitutis Caiphae Christum damnaret, et Caipham salvaret eo quod si fuisset Christi Apostolus constitutus in illis circumstantiis Christum vi- dit prodidisset.

340 Neque obstat ea merita supponi conditionata, quae sic supponuntur non ut moveant ad coronandum, sed ut Deus certo et infallibiliter prouideat suis liberis creatis, et specialiter benefaciat creaturis rationalibus. Deus ipsius conditionat intrinsece dependens nullum esse prioritate, propterea quia est intrinsece; hoc enim esse, data quod prioritate inter merita conditionata et scientiam conditionatam, ea prioritas non stat in eo quod merita sint merita in scientia, sed in eo quod se habeant per modum finis, ex causa amore, et propter cuius exigentiam sunt et a parte Dei conferentia gratia. Non probatur, Hoc argumentum quod merita conditionata illum merentur, sed Deus et merita absolute existunt conferentia gratiam efficacem.

341 Dices quod si ad collationem auxilii efficacis praesupponitur in Deo scientia media tollitur a Deo omnis libertas, sed hoc est impossibile; sicut enim Deus est necessario causa libera, ita est necessario liber; ergo. Probatur maior: quia antecedenter ad decretum liberum Dei quo vult dare liberum creaturis, suum auxilium efficax ad illud, praecognoscit per scientiam mediam voluntatem se determinantem ad actum si conferatur tale auxilium; sed hoc est tollere a Deo omnem libertatem, siquidem est prius se determinare creaturam ad suum liberum, quam Deus se determinet, ergo.

342 Resp. negando minorem quia de ratione liberi est quod sit intelligens, et se determinans; sicut enim est de ratione liberi eligere et determinare ita est de ratione liberi eligere et determinare; sed praesupposita in Deo scientia media tollitur ab eo eligere et determinare, haec enim praecedit determinationem et electionem creaturae sub auxilio si illi conferatur; ideo quod Deus se determinat ad collationem auxilii efficacis: ergo tollitur ratio liberi a Deo.

343 Resp. 2º: quod illa causa libere eligit et determinat ad effectum

quia in hoc ipso se l[iber]e attingit ut prior et nobilior; sed si ad auxilium efficax supponatur scientia media creaturae ipso se l[iber]e in effectu attingit tamquam prior et nobilior, quam Deus. Cognoscit enim hic per scientiam mediam creaturam se determinare ad speciem tam, si illi offeratur auxilium efficax, Deo tamen indiciduum determinante; cum tamen prior, et nobilior sit species quam individuatio: ergo per scientiam mediam tollitur a Deo ut l[iber]e liberi. + quoad

344 Respondendo negando maiorem: cuius probatio distinguo: ante ad decretum liberum absolute existens in Deo, concedo. ante ad decretum liberum conditionate existens in Deo, nego. Ideo quod non tollitur a Deo ut l[iber]e liberi; quoniam quomodolibet cognoscatur a Deo actus liber creaturae, semper prius prior natura cognoscitur decretum liberum circa talem actum.

345 Sicut enim quando cognoscitur actus liber absolute futurus prius prior natura cognoscitur decretum absolute existens in Deo afferens concursum indifferentem: sic etiam quando per scientiam mediam cognoscitur actus liber conditionate futurus, si offeratur auxilium cognoscitur decretum conditionate existens in Deo afferens concursum indifferentem; scientia media hoc modo expectat actum conditionate futurum: si dedero tale auxilium et, decreuero quod cum illo indifferenter concurrere ad eliciendum et actum liberum. Ubi manifeste cernitur quod prior natura ad actum liberum creatum repraesentari decretum liberum conditionate existens in Deo.

346 Adde tertio distinguo maiorem: de eo l[iber]e liberi est quod sit hoc eligens et hoc determinans in determinationibus et electionibus suis mere liberis concedo; in electionibus tamen suis malis liberis non nego; in his enim non solum, sed etiam, et omnes electiones, et determinationes relinquit creaturam quin Deus cum illis sit ullo modo eligens, et determinans, eo quod mala peccati non sit Deo immediate liberum, sed mediate, quatenus Deus libere se determinat ad illorum permissionem.

347 Itaque duplex de eo l[iber]e liberi; hoc in his quae sibi immediate libera sunt a nullo determinari, sed se determinare, et esse hoc eligens, hoc est, quod determinationem suam consequatur infallibiliter prior aliqua electione, quod adeo stricte, et de eo l[iber]e liberi est, ut sine hoc non sit hoc liberum, imo nec liberum hoc est de eo l[iber]e liberi; ipso hoc quae

depends a libero D. creato, q nulla elleo ac detrao fiat independenter ab eius elleoe, sive detrace, hoc e independenter ab eius tu libero, quo decernit eas promouere, dcursu indifferens cum pora ad eandem impediendum quando tali decursu

348 Dei ergo e libertas, quae addit illis immediate liberos, quales sunt ipsorum totius ita se determinat, et elligit ut a nullo detreti, nec sequali elleoe altrius, et infrus quae omnes libertatem creati cum quorum hoc actu creatus libertatis non possit fieri nisi dependenter ab tu libero Dei, quo Deus elligit, et ad quod se detrat.

349 Unde patet ad argumentum, cuius maior et minor ottitur, et negatur conclusio; quia licet in esse creata attingeret nobiliore et priore gratiae q Dei, cum tamen hoc non fiat independenter ab eius libero actu sola Dei, non tollitur a Deo eo libertas, de cuius roe non e determare ad priorem, et nobiliorem gratiam; sed q nulla detrao fiat ab eius libero actu. Ottitur autem minor, quia in ultraque suppositis factis ee priorem et nobiliorem individuae, q hoc e verum de prioritate, et nobilitate caus. et quod; non vero de prioritate rati, et simpliciter; cum species et individuas hoc roe et quod, non ralter et simpliciter, quae excessus ralis in nobilitate designatur.

Alterum procedunt theologiae contra nostrae scientiae mediae

350 Primo quia hinc sequitur nihil posse Deum statuere, promittere dependens ab talibus liberis creatis, nisi dependenter a praevisione determinata eorum liberorum futurorum, ideo nec potuisse Abrahae filios spirituales promittere, nisi determinate praevisa illorum fide, quae eos tales filios erant constituendi; sed hoc e falsum: ergo et hanc scientiam requiri ad efficacem gratiam. Maior est doctrina nostra. Probatur minor: quia hoc derogat dignitati divinae, et gratiae a quo tamquam a prima radice ortum, quod Abraham habeat spirituales filios, sive qui sint credentes per fidem supernaturalem, non vero orti a natura ut docet Augustinus cum de praedestinatione sanctorum; sed nostra sententia ortum a natura, cuius ...

siue fides ordinata deuet fieri: ergo hoc fluxus est.

391 Obstat 1°: quia supposita scientia media de conversione Petri sub eisdem circumstantiis, vel potest Deus illa impedire, vel non. Si potest: ergo scientia media non est infallibilis, siquidem obiectum eius potest impediri, esse aliter ac per scientiam repraesentatur. Si non potest: ergo divina omnipotentia, et libertas diminuta est, siquidem nec haec potest efficaciter velle impedire, nec illa impedire conversionem Petri. Obstat 2°: quia esse aliquid liberum, et impedibile a creatura, et idem non esse liberum, neque impedibile a Deo derogat omnipotentiae et libertati divinae, est enim creaturam esse potentiorem, et magis liberam in ordine ad id, quam sit Deus; sed conversio Petri, quae ex suppositione antecedentis per scientiam mediam cognoscitur a Deo, est libera, et impedibilis a creatura, ut talis enim repraesentatur per scientiam mediam; non tamen est libera et impedibilis a Deo; tum quia est ante decretum creatum liberum, antequam nihil est liberum Deo, neque ab ipso impedibile; tum etiam quia haec scientia non est libera Deo sustinente; sed sic obtinet. tum quia sic obiectum id supposita Deo impediri scientiam mediam posset reddi Deo falsa, siquidem obiectum eius posset aliter se habere ac per scientiam mediam repraesentatur: ergo gratia esse supponens scientiam mediam derogat omnipotentiae et libertati divinae.

392 Respondeo concedendo maiorem et negando minorem; licet enim ab omnipotentia tamquam a prima radice oriantur, non tamen sic liberi oriuntur a gratia, licet quia ipsa gratia oritur ab omnipotentia, tum quia liberi ita oriuntur a gratia, ut simul oriantur a natura, et omnipotentia; neque hoc negat Augustinus; ibi enim agit contra semipelagianos, qui initium fidei dicebant esse a natura sola, aliquibus illis esse 1° a gratia; cum tamen nos asseramus de fide siue initiale, siue perfecta, et idem est de aliis actibus salutaribus, ita esse a natura, ut simul a gratia sit, et ita esse a gratia, ut simul sit a natura.

393 Adhuc obstat: nec supposita scientia media de conversione Petri sub eisdem circumstantiis, et nulla facta mutatione in obiecto non posset Deus impedire conversionem Petri, quia sub eisdem circumstantiis talis conversio futura est, ut supponitur, quae est ex suppositione; quod autem ex suppositione necessario est a Deo non potest impediri; quin hoc sit contra omnipotentiam, vel libertatem divinam

cū neutra sit potens aduersū impedire, vt manifeste pt in Deo currere de cuius cursu nō pe impedire Deus, qd velle efficaciter impedire ex suppositione q̄ iq sit.

354 Adde 3° ds disjuncte mors, ea aliqd liberu, et impedibile a creare &c indepentr ab oī decreto liberu dependet tamen a decreto libero [illegible] voluntate existente in Deo; Pro: Cū enī hoc supponat in Deo volūtz liberū qua vult ipsū nō impedire; p̄ id, qd eū impedimentū relinquere creare nō ē dira eū liberū qd, pon per liberū et impedibile fuit non e ee adhuc liberū et impedibile creare.

355 Scia autē media q̄ cognoscit Deus conuersionē liberū, et impedibile creare, nō vo sit, supponit decretū voluntate liberū in Deo, supponit cognoscit conuersionē liberū creare, si Deus velit libere concurrere cū illa, a quo libero decreto tanta ē dependentia conuersionis, vt nō in scia media p̄ si simpliciter cognoscat Deus, q̄ si deficiat decretū illud, nō quomodolibet, p̄ necessario impediretur conuersio libera creare, ita vt nec ipsa conuersio, neq̄ eius oppositio sint liberū creare.

356. Quare disjunctio mors quā ad Deum pte: ea conuersio nō ē liberu, neq̄ impedibilis a Deo ex suppositione decreti liberi concurrendi cū creare pro hac suppositione nō facta; nā q̄ ea nō facta pe Deus nō here tale decretum, p̄ aliud abste nō concurrendi, concurrendi concursu nō indifferenti, vt potens ē impedire liberū conuersionē, ideo q̄ et 1a libera ē Deo, deinde libera creaturē, et necessaria Deo ex suppositione sui decreti, q̄ necessitas nō lædit libertas Dei.

357 Neq̄ obstant pbatiōes mors: tū q̄ dt scia media sit ante oē decretū liberū absolute existens in Deo, nō tamen est ante oē decretū liberū voluntate existens in Deo, antequam decreta Dei oppositi liber in tu 1°, vtā potens impedire, qd ponere vt liberum fuerit decreta in tu 2° libera. Quod autē scia nō sit libera

Deo subtrue, sed tamen obtrue, non e adaeq: alias enim scientia id het absque ullo praeiudicio libertatis divinae, et sicut in scientia simplicis intellig. e concessum, quam substrua necessitas stat cum liberte diva, qua non exercetur per tum intellus. Non possent ig a Deo impediri, nec sequi reddi ipsa conditiones non derogari libertati divinae, quia totum hoc ita se het ex suppositione decreti liberi voluntatis existentis in Deo.

358 Dices: quod auxilii praesupponens in Deo scientia medias ponit in Deo modum concurrendi caecum et vagum; sed hoc e imperfectio in Deo: ergo auxilium esse praesupponere in Deo scientia medias absoluta mar: quia tale auxilium voluntatis ponit in Deo decretum de concursu indifferenti absque scientia eventus talis concursus; scientia enim media per quam cognoscit talis eventus e posterior tali decreto, et fundatur in illo; ideo quod decretum id ponitur in Deo antea ad cognoscendum concursum oblatum, tale decretum, contra quod absque tali scientia; sed hoc e ponere in Deo modum concurrendi caecum et vagum; caecum e enim et vago modo concurrit quicumque concurrit cum ignorantia eventus illius, quod decernit, et ad quod praeparat concursum: ergo totum

359 Resp. 1°: quod decretum id praeparatur a Deo concursus sive ad bonum sive ad malum; hoc enim e concursus indifferentis; sed concursus sive ad bonum sive ad malum e concursus vagus: ergo ponitur in Deo per huiusmodi auxilium modus concurrendi vagus; quoniam modus concurrendi sine praescientia eventus talis concursus e fortuitus et casualis. Resp. 2°: quod praesuppositio eo auxilio et decreto sub cognoscit Deus tum liberum et ad eum se determinat creaturam; sed creaturam sub se determinat quoad speciem tum; Deus namque determinat ad individuum, Christus sacra nostra tantum ergo Deus sub cognoscat tum liberum quam ad speciem, ad quam cognitio obiecti sub qua ad speciem e diminuta et imperfecta: ergo scientia ultra ponit in Deo tales imperfectiones.

360 Resp. negando maiorem: cuius probationem distinguo: tale auxilium ponit illa pure voluntate et nullo modo absoluta, nego: ponit in Deo decretum aliquo modo absolute non, et non minorem; cuius probationem distinguo: caecus modo concurrit quicumque cum ignorantia illius, quod decernit, decreto

abste exente in ipso Deo; decreto pure conditionate exenti in ipso
no.

361 Vt Deus cognoscens, q si efficaciter decreverint sibi petere a Deo, Deus dabit, in eo modo petit, neq vage concurrit ad donaoe, quis decretis possitionis, q se hbt vt conditio, et conditiate poneti in Deo procedat cognitio de donace libri; si Deus tamen petitione decernat in eo modo, et vage concurrit, q et decretis abste in e in Deo, etsi post scientia donaois sub conditione q petat, sibi Deus in eo modo, nec vage concurrit ad eos liberos creatos, decretis eis vt conditiate exens in Deo procedat scientiam mediam; decretis abste exens illis subsequatis vt accidit.

362 Ad 2 ostz Deo mare, et distinguo minorem: Deo cursus libera e cursus vagus sumpta vaguite pro indebrace, indistra obtinar Deo; sumpta pro diffusione se tenente ex pte illis: non vagus dupliter accipitur: 1o pro re detraste exente a pte res, et ex pte alti, diffuse tamen cogita ab illa, vt in hac propositione, aliquis hoc currit, cuius suppositio e vaga eo q licet ex pte alti, et a pte res determinatur sit qui currit detrate, id tamen sit diffuse cognoscitur ab eo, cui inest talis propositio, sive cognitio quis e vaguitas.

363 2o accipitur vagus pro indetre et indistra, quis re vera exit obtine vg: obtine et a pte rem nese e Deus exere Deus non exere, et sic de aliis deorsis; neutris tamen nese e detrate pro alterutris indetrate: q eorum alt e indifferens et indetratus, q genus vaguitas in reynat Deo, neq ex pte illis, neq ex pte volitis, q nullis importat impffoe; pro 2o indistra obtinog, ideo q constat alterius eorum indetrate nario ee, pro q velle ee, eo modo q est sibi indetrate, perit ergo Deus velle concurrere vage, id e, indifferenter absq illa impffoe.

364 Ad 3 ostz distinguo mare: non concurrit libera e fortuitus et casualis, si sit per decretis abste exens in subito, Deo. sit per

decreti sub conditiate exercit. no. Et desquo minor: decreti hoc parat sine tali scientia ut conditiate e in Deo, do: ut absolute est in Deo, no.

365 Ad 2. conf. no maior: si enim liber cognosceret a Deo 3 qd ad eum se detraxit creata, et qd ad eum Deus traxit creata, cum autem creata se detrahat q ad species tm, et Deus illum detrahat q ad individua, ut supponit esse divina virtute tt, cognosceret Deus tm q ad species, et individua, et in conclus. neq. misse ut ostendit argum.

§ 4a

Reliqua argta contrarium dissoluuntur

366 Sexto arguunt contra probantes scientiam mediam tollere libertatem creatam; q illa scientia tollit libertatem, que supponit res esse futuras ex vi oppositionis contrariae; cum enim oppositio contraria sit causa necessaria fundata in prima necessitate, quod e, non futuritio illam consequens non potest esse libera. Sed talis e scientia media; nos enim affirmamus propositiones, tam conditionatas, q absolutas de futuris contingentibus habere determinatam veritatem ex vi oppositionis contrariae. Scientia autem media e propositio conditionata de futuro contingenti: ergo haec scientia tollit libertatem.

367 Pro dissolutione maior: illa scientia tollit libertatem, si antecedat verum futuritionis, et si eam subsequatur; no. scientia ergo quae supponit res esse futuras existentes, et potentes, et si haec omnia supponat ex vi oppositionis contrariae non tollit libertatem, nisi talis scientia sit causa, et causa talis rei, ut sit in scientia, q quis potest habere de concursu Dei praesenti, praeteriti, futuro, quae libertatem, sive contingentiam concursus non tollit, eo q talis scientia, ut causa non antecedat, sed subsequatur concursum, cum sit scientia media non anteceat ut causa futuritionis veram, sed potius eam subsequatur, inde e non tollere libertatem.

368 Falsum insuper e oppositionem contrariam esse causam necessariam; si enim attendamus contradictionem obiective, q e inter amorem, et eius negationem haec neque causat amorem, neque eius negationem: oppositio autem contradictoria

gradus, quos e inter oppositos finales, quarum una afirat et altera negat, amorem, neutrum autem causat: nihil ergo causatur ex ijs oppositis terminis.
Quod autem oppositio termina fundetur in propositione necessarissima, probatur: quia est id, quod ... non possunt ... ex ... ex parte obiecti indissolubile separari ab ea, et eius ratione, ... alterutra debere coniungi.

369 ... opponunt: quia nullus ... bonus ... esse liber creaturae, quin sit liber Deo, ... enim creare habet ... liberi, ... supposita scientia media ... qui e liber creare ... liber Deo, ... enim in ... scientia media cognoscit, ... intelligitur aliquis ... liber in Deo circa ... liberum creare, tale enim ... a nobis asseri subsequi scientiam mediam: ergo scientia media ... refert ... Deus ... ad actus liberos salutares, quin ... tollit a Deo ... liberi.

370 ... quia ... scientia media intelligitur conversio ... futura, ea intelligeretur libera Deo, ... scientia media obiective, et subiective ... Deo libera, obiective: quia ... eius liberum est, subiective quia Deo, qui e subiectus talis scientiae id ... liberum e; ideo enim mediat inter liberum et naturam; quia obiective e ... naturam, ... scientia absolute naturam: ergo ea conversio ... e Deo libera.

371 ... illa scientia tollit libertatem, quae supponit ... sine ulla industria; ... talis e scientia media; supponit enim conversionem ... futuram, id ... anterior ad ... liberum decretum: ergo tollit libertatem Dei ad talem conversionem. ... quia ... habet, et ex opposito ... impedimentum effectus tollit libertatem ad effectum, ... scientia media ... habet anterior ad libertatem ... et ea ... ... Deus impedire conversionem ...: ergo ea scientia tollit libertatem ... ad conversionem ...

372 ... maiorem, et ... minorem: cuius ... in ... in ... scientia media cognosceret ... intelligitur actus ... in Deo absolute ... ... enim ... Deus volunt libere ...

eum creare, hunc libere operabitur, non vero, si Deus libere non operaretur. Ubi aperte apparet decretum liberum conditionatum exercens in Deo, a quo depedet opera libera, et conditionata creare; tum autem liberi dicimus qui a nobis asseritur subsequi scientiam mediam et tum absolute exercens in Deo, et non mere conditionatum, quia tum est objectum scientiae mediae, et illam antecedit.

373 Ad 1um Resp. quae plena est equivocae, vero marem; nulla enim est scientia, quae sit formaliter subiective libera Deo, sed omnis obiective solum est libera ab industria, et libertate quae est in objecto, non in subiecto scientiae, quod est subiectum scientiae; hoc enim ex suppositione objecti necessarium est illi, ut patet in scientia visionis, quae licet sit Deo liberrima, nihilominus Deo ut sciendi talis scientia libera non est, nisi obiective quatenus objectum illius pendet a Deo quatenus ponitur tum liberum ponit vel non ponit, non vero est libera subiective eum Deus non posset illum impedire ex suppositione quod objectum sit futurum.

374 Non ergo propterea scientia conditionata media dicitur quod subiective est necessaria et obiective libera. Sed quia eum non antecedat de decreto libero tam absolute, quam conditionato exercens in Deo, ut antecedit scientia necessaria, et non subsequatur ad decretum liberum absolute exercens in Deo, qualiter subsequitur scientia absolute libera, sed enim subsequitur decretum conditionatum exercens in Deo, sequitur esse mediam inter utramque, atque scientiam quae undequaque neque simpliciter necessaria est, neque insuper simpliciter libera.

375 Ad instantiam specialiter de scientia media ea esse subiective libera Deo; non enim talis est quod ex suppositione decreti liberi Dei conditionate exercentis in Deo non est in eius potestate impedire talem scientiam. Ad eius probationem distinguo Deo, qui subiectum est talis scientiae id objectum liberum est nulla facta suppositione decreti conditionate exercentis in Deo; concedo ea facta nego. Cum sic haec scientia non sit nisi ex suppositione talis decreti, et

eo ablato n̄ sit talis scia, eo q ad illā trets tanq ad omun ex ꝯprijs, d ꝯdiōbȝ ad ꝯversa, unde ē scię hanc ee subiti ne narię deo, d ſo obtuē libera, quaty ꝯversio quę etiā ē obiy talis scię, adhuc ex suppositiōe decreti hui, posset ee d n̄ ee.

376 Unde fit qua roe scia hęc sit media inter simpliter libera, d simplr nariā, quia scia cū utraq ꝯvenit, d ab utraq differt; ꝯvenit enī cū scia naria simpliter. q hęc nullū decretū liberū suppoīt absolute exens in deo, q roe absolute suitue ē naria deo; n̄ enī ṗe ee n̄ nariū subto, q antecedit oē ty liberū absolute exents in ipso. differt vo a scia natura simpliter; q hęc nullū decretū liberū adhuc ꝯditiate exens suppo-nit in deo; cū taen scia media illd nario suppoīt. Et insuꝑ differt; q obiy scię narię simpliter nullo mo-do est ꝯgens. veri enī ē, q obiy scię simpliter narię nullo mo habent ꝯgentia; cū taen obtum scię medię sit ꝯditiate liberū d ꝯgens.

377 Insuꝑ scia media ꝯvenit cū scia simpliter libera; 1° q obiy utriusq ē ꝯgens. 2° q utraq supponit decretū liberū in deo. differt vo ab ea q obiy scię medię ē ꝯgens ꝯditiate, obiy vo scię simpliter liberę ē absolute ꝯgens. Deinde q scia simpliter, sive absolute libera supponit in deo decre-tū liberū absolute exens; media vo ſo supponit decretū liberū ꝯditiate exens in deo.

378 Adq ꝯtra dedo nari, d no miri; licet enī scia media ꝯsponat ꝯversas ut determinate futura, cū ea de-trao sit ſo ꝯgens, d nullo mo nari, ꝯspoīt etiā eam fu-turitiōe ut liberā, d ꝯoentis ut indifferentem anter ad ee d n̄ ee. Hū insuꝑ est hanc ꝯpositiōe esse anter

ad oe decrety libery Dei, et eny̆ sit anter ad oe decrety abste exeny in Deo, nō tamen ante oe decrety liberum Cditiate exeny.

379 Ad 2ᵐ dist. ¿do mary, et distinguo minorem scia media anter se het ad liberty diving abste exercity ¿do; Cditiate exercity nō; fundatr eny in decreto libero Cditiate exeunte in Deo. Nō deinde posita scia media Dey nō posse impedire querfos sn; potest eny illy impedire nō ponendo abste decrety Cditiate prefixy y scig mediy, et, nō offerendo auxiy, q fore esse prendit.

Qo 4a

Vtry gra effx ossistat in physica predetne siue pmotiae?

Sᵒ 1ᵃ Exponitr nara physice pmotionis siue pdetraocs.

360 Vtraq vox tam phicę pmotionis, q̄ pdeterminationis nova ē in scolis, in eas que inducta a PP. thūs, imo vox pdetrnis apud plures eory male audit, imo illy refugiunt pro admittentes voce phisicę pmotionis, re tamen vera cy ide sit olus gnaty pr utraq, medio pcedunt qui utraq admittunt.

381 Physica aut pmotio, siue pdetrao ex thary priss sic recte pe deffinim; qualitas nō intentionalis pe phica, et supradictis (loquor de phica pmotione in ordine ad actus salutares) a Deo creare infusa simpliciter nara et prequisita ad actus salutares, eisq q ex se, et ab itrico infaliter nexa. Dicitr qualitas phisica et nō intentionalis; q̄r nō ē acty ille, volty

sive altrū... per, sed ad omn impulsus prog ad ty salutarem impellentis, vl trahentis, in qua parte cō conveniunt Thz omnes. Et enim aliqui velint pmotioē eē ty ith et voltis, q parū refert, et P. Ripalda acriter invehatr ctra auxiū esse in qualitate physica csistens.

362 Dicitr a Deo creare infusa, tu qa simplr supnalis, et nullo modo subsecuta ad illū ty liberū creare, tu qa nec pmotioē sō recipere, nec recēptā sel abycere e in potestate voltis, tu qa per sibi subordiat Deus creare in opando. Simplr narrā: qa sine ea creara n pt ponere ty salutare, sive q ide est, creare ypotis e ty salutaris, sut enim creara n pt ponere ty salutare sine ocpa et volte Dei effaci, sic eunde n pt ponere sine pmotioe, quę e virtus derivata ab ocpa, et volte effaci Dei, earū quę instrumty.

363 Et prerequisita, id e ans ty salutare tu qa id importat parte pr q offert pmotio, sive pde determinao, eq enim importat pcedentiā, sive antecedentiā, quę cū cū ty n sit tepris, sequitr eē pcedentiā narē, sive causalitatis: tu etiā qa pmotio n subsequitr ad ty salutare, eē enim pr motio et n pmotio; neq illā comittatr, eēt enim cmotio, restat qo eē prerequisita, et ante adtū salutarem.

364 Cū eadē pt ex se, et ab itrico infalliblr cnexa, hoc ē n ex suppositioe q ty salutaris extat, sed independenter ab hac suppositioe p pmā et itrica pta talis narē, et idcois et sit impte pmotioē exere, et ty salutare n exere, exeret enim et supponitr; n exeret: qa infalliblr cnexū cum alio n exit sine alio, alioqui eius cnexio sive cunctio cū alio n infallibilis, sed fallibilis eēt, ypole qo e exere pmotioē et n exere ty salutare.

365 Ubi notandū immerito Thas docentes cnexioē infallibilē pmotionis cum actu salutari narē cnexioē

narie eiusde cu eode; quod enim infallibile e, narium e, e enim narium q aliter se here n pe; ideo enim Deus narius e, q aliter se here n pe, sive q n pe n ee. Ideo q creare potest narius sit potest, q ee illa q hent, quamq id sit, n pe n ee potest, nec tales creare possunt aliter se here.

§ 66. Infallibile enim q tale n pe aliter se here, si enim posset, posset fallere, ideo f n infallibile, & fallibile est. propterea q ordo sortis infallibile e Deus exere, q omni sola, et Deus exere n pe aliter se here. Extra ea matre diligere filium n e infallibile, q hoc pe aliter se here, pe tamen ea matre, nec tamen filium diligere. ergo quod infallibile e, narium e, to [illegible] stat dista enim ab alio, q narius exsse importat [illegible], qua n pe fallere.

§ 67. Cum enim Theologi doceant infallibilis ee connexio [illegible] cum [illegible] salutari [illegible] narie connexio narie eiusde cu eode. Nec obstat Petrus [illegible] currere infallibiliter currere, nec tamen narie currit. Infallibiliter oppositum salutarium ee infallibile sub auxilio, sub q [illegible] est [illegible] medii eam ee firmum, nec tamen tale oppositum ee narium [illegible] libero [illegible] infallibile; n [illegible] obstat, q dato eo q infallibile e Petrum currere, [illegible] n absolute [illegible] ex suppositione q currat, narium e Petrum currere. [illegible] infallibilis narium e n absolute. [illegible] ex suppositione q firma sit sub tali auxilio adhuc tamen libera e, q [illegible] ex suppositione oppositum n tollit libertatem [illegible] dictum est.

[illegible] 9ª. Exponitur natura libertatis.

§ 68. Cum multiplex sit libertas, duplex [illegible] ad [illegible] expectat. 1ª e libertas a coactione, sive libertas spontaneitatis, ea scilicet q voluntas tendit in suum objectum spontanea, hoc e, nulla vi ab extrinseco illata, [illegible] in id o narie, et absque ulla [illegible] tendat [illegible] amor

q Deus se amat necessario, et Beatus Deum clare visum libere a coactione, quia licet necessario sit, nec potest aliter se habere, spontaneus est, hoc est, nulla vi ab externo illata voluntas ad illum cogitur.

389 2a Libertas est a necessitate, seu libertas indifferentiae, et indeterminationis, cujus natura hic ex professo venit explicanda, est autem libertas indifferentiae quae positis omnibus praerequisitis ad operandum seu agendum potest agere et non agere ... quae praerequisita ad actum, et non agere ... quae non discernitur a propria natura, sunt non libera a necessitate, quae positis omnibus praerequisitis ad appetendum cibum, ita illum appetit, ut non possit illum non appetere, ideo quia non libere sed necessario appetit. Contra vero homo positis omnibus praerequisitis ad amandum honestum, ita illud amat, ut possit non amare, ideo quia non necessario sed libere amat.

390 Praerequisita autem ad agendum eadem quae ad potentiam ad agendum, ... ex parte potentiae vel hoc libere amat honestum, quia posita potentia actu honesti ... indifferens, et posita ex parte applicatione ... omnibus concursu indifferentibus, remotisque non impedimentis ad agendum, ita amat honestum, ut possit illud non amare hoc est, ita amat, ut ex amore ... non conjungat odium, ... gantiam ... ad odium ideo quia ... libera a necessitate ... ponere actum, et ... simultatem potentiae ad utrumque, non ... facultatem contrarii, hoc est ... eadem natura.

391 Dixi positis omnibus praerequisitis, quia non obest libertati potentiae, quod positis concomitantibus, et subsequentibus actus potentiae non possit non agere, ... posito concursu Dei ... non agere, neque tamen laeditur illius libertas, quia ipse concursus, et ideo ... concursu ... creare, et illud ... Insuper posito amore ... voluntas non possit illud odio prosequi non tollit libertatem voluntatis, quia haec impotentia subsequitur actum liberum amoris. ... impotentia ad agendum, ... quae oritur ex praerequisitis ad agendum tollit libertatem.

392 ... addunt ... libertatem, et ... laedere

g[rati]a in s[ens]u co[m]p[osi]to, et ex suppositione cuius p[rae]requisitori actus n[on] posset ponere n[e]ga[tion]em, dum ponit alt[eru]m; sive in s[ens]u diviso posset eam ponere; prim[u]m enim p[rae]dicatum est unum ex p[rae]requisitis actus, cum influat in illum, ut virtus et instrumentum decreti dei efficacis, sive cuius nec tamen ex suppositione illius, sive in eodem s[ens]u co[m]p[osi]to s[ecundu]m voluntas p[on]ere n[e]ga[tio]nem, sed s[ecundu]m in s[ens]u diviso.

393 Quod si illius obiicias: suppo[siti]o an[te] n[atu]ra co[n]nexa cum s[e]n[s]u tollit libertatem, tollit enim indifferentiam ad agendum actum physicam p[rae]motionem, et qualibet p[rae]requisitum actus, ex cuius suppositione et in cuius s[ens]u co[m]p[osi]to nequit voluntas ponere n[e]ga[tion]em, est suppo[siti]o an[te] n[atu]ra co[n]nexa cum s[e]n[s]u, est enim impossibile talem suppositionem esse sine actu: ergo tollit libertatem.

394 Si hoc urgeas, obiicies, ut Janseniu[s] s[ecundu]m orbis thes[is] tom. 2 disp. 6 art. 7 et tot[um] n[atu]ra d[e] mar[e]; sicut enim, inquit, n. 184, necessitas orta ex suppositione eventus n[on] laedit effectum liberum nostrae voluntatis, seu non laedit libertatem, quia est g[rati]a et effectus libertatis, ita et suppositio an[te] n[atu]ra ut liberi voluntas libertatem n[on] laedit, quia est causa et g[rati]a libertatis, utpote orta a prima radice, et p[rinci]pio libertatis, ipsa scilicet divina causa, et voluntas efficacia.

395 Sed contra est 1[o] quia si cum suppositione ante n[atu]ra connexa cum s[e]n[s]u stat libertas actus, sicut in suppositione eventus in ra[ti]one libertatis, de re nulla est dissensio inter Catholicos ex una parte, Lutheri, Calvini, Jansenii, et aliorum haereticos ex altera; affirmant enim p[rae]fereunt, voluntatem de se indifferentem esse ad actus salutares et eor[um] n[e]ga[tion]es, siquidem sine g[rati]a coniungitur cum n[e]ga[tio]ne salutaris, sed cum g[rati]a vero et in s[ens]u co[m]p[osi]to eius n[atu]ra coniungitur cum actu, q[uod] est g[rati]a summa indifferentiae de se.

396 Deinde affirmant g[rati]am esse suppositionem ante actus et n[atu]ra connexa cum s[e]n[s]u in cuius s[ens]u co[m]p[osi]to, et ex cuius suppositione n[on] p[ossi]t voluntas ponere n[e]ga[tion]em, licet illa posset ponere absolute, et in s[ens]u diviso, ut re vera illa ponit deficiente g[rati]a, quae doctrina

est illicita, et sic est catholica: de ergo nulla est controversia inter Catholicos et Haereticos sed dato suppositionis antecedentis naturam connexam cum actu stare cum libertate; ergo erit inter nos controversia de [illegible] sed necessitas orta ex suppositione antecedenti sit dicenda libertas indifferentiae, nec [illegible] quod consequens sit ex [illegible]

397 Arguitur 1° quod libertas quae adstruitur a Scripturis, Conciliis, et SS. Patribus in voluntate creata non est sola libertas a coactione; hoc est, ut non ab extrinseco illata [illegible] in actus salutares, verum etiam est libertas a necessitate, [illegible] quod voluntas sit immunis [illegible] libera a necessitate, [illegible] [illegible] sed in ista doctrina voluntas non est libera a necessitate ergo ea est contra Scripturas, Concilia, et SS. Patres. Probatur minor: quia necessitas est antecedens et consequens; sed in ista doctrina in [illegible] voluntas habet necessitatem consequentem ad actus salutares, habet enim [illegible] antecedentem ad actus salutarem antecedentem, et naturam cum ea connexam, quae est necessitas antecedens: sicut enim [illegible] quod consequens natura opponitur est necessitas consequens cum illo, ita [illegible] formatio, quod natura connexa cum opere, et illa antecedens est necessitas antecedens cum illo: ergo in ista doctrina voluntas non est libera a necessitate.

398 Arguitur 2°: quod in materia libertatis [illegible] arguitur a necessitate suppositionis consequentis ad necessitatem suppositionis antecedentis, ita ut sicut illa non tollit libertatem, ita nec haec eamdem tollat, ex suppositione enim quod [illegible] currat, quod [illegible] libere currat, et moveatur, licet naturam ex suppositione currat, et moveatur, quod haec suppositio est consequens libertatem, ex suppositione quod currat, quod ab extrinseco cogitur currere vel [illegible] ab aliqua extrinseca vehementi apprehensione aut passione [illegible] in voluntate currendi ita naturam currit et libere currat nec libere moveatur: ergo ex eo quod necessitas consequens [illegible] libertatem non tollat libertatem, non sequitur eandem non tollere necessitatem antecedentem [illegible] voluntatis, et [illegible] ex suppositione antecedenti.

399 Arguitur 3°: quod suppositionis antecedentis [illegible] motionis [illegible] radice, et [illegible] libertatis [illegible] facultas [illegible] [illegible] et voluntatis efficacia, [illegible] suppositio antecedens, [illegible] naturam connexa cum

ta, nō sufficit, ut sit caā libertatis, illa quae faveat, et non destruat.
quocumque enim qualitas posse vertere libertatem, quarum mediatas esse de
fo dari nō naturam illis; sequitur de fō desu ...is semper in ..
naturis, et nō liberis; quocumque iste qualitas oriantur a sua radice
et pro libertate, ista sunt illae ... efficacia, ... enim creatu-
cum nō naturio se ... sint, unde oriuntur: ergo ... necessitata
ex suppositione ante naturae connexa cum tu: ... eaque suppositio
proveniat nō est caā libertatis, sed ejus eversio.

§ 3ª Probantur illae suppositiones ante connexam cum tu nō tollere libertatem.

400 Primo quia id quod ordine naturae praecedit ... liberum
est suppositio ante ... liberum, sed ... naturae connexa cum actu
libero: ergo suppositio ante naturae connexa cum tu nō tollit libertatem.
Probatur minor: quia inter ea quae ordine naturae praecedunt ... liberum
necesse est esse aliquid quod ordine naturae praecedat ..., quicumque ... li-
bera sit indifferens ad hoc ut praecedat ordine naturae ..., vel non prae-
dat, necesse est quod aliquid quod ordine naturae praecedat illa ... in
... praecedentis ordine naturae ..., sed id quod ordine naturae praecedit actu
naturae connecti cum tu, si enim nō connecteretur cum tu, ... ordine
naturae, sed ... temporis ..., non praecederet ...: ergo ... connexa
naturae cum tu libero.

401 ... quia ... liberi agens in ... ...
... aliquid praecedens saltem ordine naturae ..., ... enim praecedit or-
dine naturae ..., quod illud ... ..., sine ... claudat
aliquid sibi praecedens, sed ... agens naturae ... connexa
... cum ... suppositio praecedens, ... liberum
abesse, ut tollat ejus libertatem, ut potius ... libertatis.

402 ... quia ad libertatem agentis ... ordine ad
... sufficit ... ... ex ipsa quae ... ...

q, potius absta neccessario esse ex parte cuius ut ex aliquo suppositione ante non esse sit impossibile mundus cuius dominus esse ad extra liber est Deus, qui exipse Deus est pot. absta non creandi, et ex parte negationis mundi hec absta non repugnat, ut ex suppositione antecedenti volite creandi mundum non mundus sit impossibilis, et Deus non possit mundum non creare: ergo suppositio ans. necessario connexa cum actu non tollit libertatem ejus, sequitur non tollit libertatem agentis in ordine ad esse.

403. 3º: quia gratia congrua est unum ex requisitis ad actum liberum, est enim principium salutaris, et ex suppositione talis gratiae sequitur cum ea pro necessario, alioquin falleretur scientia media, cognoscens fore actum, si conferatur talis gratia: ergo suppositio ans. necessario connexa cum actu non tollit libertatem.

404. 4º: quia de ratione potentiae liberae est potentia absta ad utrumque contrarium opositum ut amorem et odium, et utrumque potest absta. ut enim constat ex ejus definitione est de ratione ejus, quod positis omnibus prerequisitis ad agendum possit agere et non agere attendendo, et supponendo opositum: sed ad hoc ut potentia libera sit absta potentia non est necessarium, quod in sensu composito omnium prerequisitorum possit ottere actum, et ponere opositum: nam cum est extra[illegible] et extra actum, et in sensu composito talis status non est potentia ponens et querere actum, quod adhuc absta, et absta querendum est absta potentia: ergo non est de ratione potentiae liberae, quod in sensu composito omnium prerequisitorum, sive suppositionum antecedentium ut possit ponere ejus nec, et ut oppositum, sed satis est sit potentia absta, et absta potens.

405. 5º: quia ut potestatis in sensu composito predestinationis non possit damnari, quia tamen damnatio est illi absta possibilis, ille absta habet potentia ut damnaretur, potestatis absta ut damnari, et libere absta non damnaretur. Insuper hanc de omnium prevenerant, et ex suppositione domini non possit non prevenire, quia tamen illi est absta potest non prevenerant habet quod potentia absta

ad tale nao, n̄ pe absẽ n̄ operare, ⁊ libere operaret. Deinque [illegible] ingruũ, ut ex suppositione [illegible] n̄ posset peccare, [illegible] illi absẽ ẽ pote peccy, hoc ẽ absq pot ad peccy, absẽ pe peccare ⁊ libere n̄ peccare: ḡo n̄ ẽ [illegible] liberte, nec [illegible] pote absq ad [illegible] eiusdem ex suppositione [illegible] ūd viis. [illegible] denique [illegible] in [illegible] in [illegible] Deus [illegible] ex suppositione [illegible] impossib ẽ eiusdem nao, [illegible] adhuc [illegible] libere loquitur, si enim tunc libere n̄ loqueretur, nunq loqueret libere: ḡo stat libertas ad [illegible] [illegible] viis, ⁊ sic [illegible] eiusdem [illegible] nao ex suppositione, [illegible] absẽ [illegible] [illegible].

§ 4ᵃ Responsiones ad argumenta Thomistica.

406 [illegible] dicendo mare [illegible] dando [illegible] cuiq [illegible] etiq no. [illegible] obstat pot libere indifferens ut [illegible] prioritate nare, [illegible] n̄ [illegible], hec enim indifferentia [illegible], [illegible] prior nara, [illegible] aliq [illegible] oppo [illegible], [illegible] ipso oppo posterior; n̄ enim [illegible] ẽ pot [illegible] constituit in ee prioris [illegible] aliq prior [illegible], ut [illegible] in die hodierno, qui prior ẽ die crastino, nec tamen constituit in ee prioris [illegible] aliq prior die crastino, [illegible] eundem die crastino posterior.

407 [illegible] ḡo pot libera indifferens ad agendum [illegible], n̄ agendum [illegible] agendum [illegible] ipso [illegible] ⁊ [illegible] n̄ agendum [illegible] nare [illegible], [illegible] eadem pot indifferens ad hoc ut [illegible] prior nara [illegible], [illegible] prior chara [illegible], [illegible] ad ee pot nam [illegible] [illegible] priore [illegible]; ad ee [illegible] pot [illegible] [illegible] [illegible] per ipso [illegible] posteriore, [illegible] ut dicebam, pot ut pot [illegible] constituit [illegible] posterior.

408 [illegible] [illegible] nare, pot liberum agens in [illegible] [illegible] reduplicative, [illegible] enim tale pot n̄ reduplicative [illegible] [illegible] prioritate nare oppo [illegible] ipso n̄ [illegible], [illegible] reduplicative [illegible] importat, [illegible] constituitur [illegible] aliq [illegible] prioritate nare oppo; ipso [illegible] n̄ [illegible] re-

denotatione operis manifestum est; reduplicative enim se dicit operationem quae nulla priorante non praecedat operationem. Praecedit autem specificative, quoniam entitas prius libera ut operatio sibi posterius sit prior ipsa operatione: sicut ignis calidus reduplicative ut calidus non est prior calore, quia ut sic se importat calorem, qui prior non est calore; ipse vero specificative prior est calore, quia producit calorem, et quae licet posterius constituit in ea prioris et denominatur talis.

409. Quod si forte videatur obnoxia Summulisticis fallaciis desumptis a vulgari acceptione terminorum reduplicative et specificative. Non absque naturam operationis; ut enim tale prius praecedat ordine naturae operationem non est necesse quod claudat aliquid sic praecedens, sed quod dicat praeviam entitatem, et non sibi posteriorem a qua talis entitas denominatur prior.

410. Ad 2. distinguo maiorem: ad libertatem agentis sufficit ex alia suppositione ante actionem effectus sit impossibilis, si ipsa suppositio sit ex libera agentis, concedo: si non sit ex libera, distinguo naturam, nego. Mundus ergo et aliter effectus Dei ad extra liber est Deo, quia suppositio ante actionem cuius est impossibilis eorum non est libera ante Deus, sic autem esset naturalis neque mundus neque alius effectus ad extra esset Deo liber, quod potius evidens est, manifesto exemplo declaratur: ut unus homo sciens et sui potens occidat alium hominem; alter vero coactus et impulsus, seu motus ex sibi odio naturali occidat alterum; haec 2a occisio naturalis est; uterque autem occidit, et nulla facta suppositione absque se occidere, et non occidere; et tamen non occisionis absque potentia, imo unius naturalis est occisio ex suppositione quod vellet occidere, et tamen 1a occisio libera est, et vero 2a; atqui aliunde discrimen non est nisi quia occisio est naturalis ex suppositione libera occidendi, 2a vero ex suppositione naturalis occidendi: ergo nisi suppositio ante effectus sit ex libera agentis, vel inde originem ducat, tollet libertatem effectus.

411 Ad 3. dissimo marg: gra digna e unu ex prerequisitis ad... gra in q digna specifane, Do: digna reduplicane, no. Tra digna reduplicane e ipse to liber, ponitz Dictrate, sive Seip medij, qui no e ipsum sui ipsius, neq unu ex prerequisitis ad se ipsum, ideo modo nullo prerequitur ad to. Seia aut media, que ingreditur ipsius dignitatis gra no e exoro prerequisitis ad to; sequitur enim to Dictrate suam, et ideo e de ratione conferendi gra ex rone to, que sequitur seip medij.

412 Sequitur gra digna specifane, solo entitas intra gra e simpliciter unu ex prerequisitis ad actu, q ea sol e ipsum to, non vero reliqua oia, que includit ut digna, et reduplicane, ca- terum adhuc ex suppositione illius, et in eidem sui sensu potest e naro to, nec prea fallitur seia media, aut se fallit; q hec no cognoscit sub ea gra specifane, et 3. etiq entitatis illius ee impotes naros to, Do cognoscit sub ea gra ponendy ee actu, et ea suppositione facta impotes ee naros to, cu taen hec sup- positio sit fundata in exa ipsius to, sequitur, ee suppositionis sub- sequentes, ideo q impotes naros actu fundatos in ea suppositione no tollere liberte to.

413 Ad 4. dissimo marg: de rone pos li- berae solo e pra absta dummodo ea sit proxima et completa Do: remota et incompleta to, no. q constat ex eiusdem defone; in ea enim dicitur, q positis oibus requisitis, 3. prerequisitis ad actu possit agere to no agere; pos aut que no quomodolibet se agere, verum etiam presupponit oia requisita ad to, constat ee pos proxima, et completa, non remota, et incompleta to, ut notum e 3. mediocriter in philia versatis.

414 Do deinde mire; q pra que ex suppositione alicuius prerequisiti ad to no possit ponere naros to, 3. to oppositum no e pra proxa ad tale naros to, 3. oppositum, sol remota et incompleta, que e insufficiens ad liberte, ut patet in rone, que ex

suppositione nationis iudicii indifferentis in illa adhuc habet absolute potentiam ad actum liberum, hic quod illi est absolute potens, nec tamen ea potentia et voluntas sufficiunt ad libertatem voluntatis ex suppositione nationis iudicii indifferentis in illa adhuc habet absolute potentiam ad actum liberum, hic quod ille est absolute potens, nec tamen ea potentia, et potestas sufficiunt ad libertatem voluntatis ex suppositione, et in sensu composito talis nationis, quia in tali suppositione ea potentia est remota, et incompleta, non proxima et completa: nec exemplum positis extra totum urget, quia eius potentia in tali suppositione et sensu composito est incompleta, et remota ad oppositum, quidquid non sufficiens ad libertatem dictum est.

§ 415 Dices 3° Deus ollo anis, et designa coens non est contra libertatem illa eiusdem necessitas ex suppositione ad unum si ea necessitas coens, dico: si sit ollo anis, nego. Necessitas autem quae habet praedestinatus ad salutem, et idem est de necessitate quam habet ad perseverandum, et de impotentia ad non perseverandum liberum donum perseverantiae, cuius necessitas, et impotentia est coens; non ollo anis. Non praedestinat Deus illum ad gloriam ut coronam, ut mercedem, nisi ut praeviderit ex suppositione scientiae mediae, qua cognoscit illum, quem vult praedestinare ad gloriam ut coronam infallibiliter positurum esse merita si ferret hanc quam illa auxilia illi contulerit: nec insuper vult efficaciter donum perseverantiae ita ut libere perseveret in gratia, nisi ex suppositione scientiae mediae, qua cognoscit eum cui voluerit conferre perseverantiam finalem et liberum in gratia infallibiliter in ea perseveraturum, si haec quam illa auxilia ei contulerit, quae scientia eius praesupponat usum liberum voluntatis, eundem praesupponit praedestinatio, et donum perseverantiae, ideo quod neutra tollit libertatem, quia haec suppositio ollo anis, non coens namque connexa cum oppositione eiusdem libertatem tollit.

§ 416 Circa libertatem confirmati in gratia, eius quod potentiam ad peccandum variant Doctores. Aliqui cum P. Suarez docent confirmatum in gratia libere non peccare, quia ut ex suppositione

confirmatus non possit peccare, confirmatio est suppositio communis, quod confirmatio in gratia nihil aliud est, quam voluntas conferendi ea auxilia, sub quorum praesentia et sine medio nunquam peccatur, et sic confirmati in gratia dicuntur Apostoli, aliique sancti in gratia confirmati, praeter immaculatam Virginem, quae altiori confirmatione in gratia dicitur, sic necessitate antecedente ad non peccandum, et impotentia antecedente peccandi.

417 Quae doctrina, si vera est solutio difficultatis explanata, eadem est cum solutione difficultatis a potestate et dono perseverantiae desumpta. Displicet tamen aliis eo quod cum quidem potestate nunquam peccaverint, quos legimus de peccato mortali plures extitisse, ut ex historiis fidedignis moraliter certum est; ut de Beato Ludovico Gonzaga testatur Card. Bellarminus, et alii de aliis. Sancti enim huiusmodi habuerunt semper auxilia, sub quorum praesentia est eos nunquam peccaturos, alioquin aliquando peccarent, sed hi non fuerunt confirmati in gratia. Haec enim est specialissimum donum Beatae Virginis et Apostolis, et uni vel alteri specialissime concessum: ergo confirmatio in gratia non consistit in praedicta serie auxiliorum efficacium.

418 Consistit ergo confirmatio in gratia in qualitate aliqua physice inhaerenti intrinsece confirmato in gratia antecedenter ad eius liberum usum, quae in ratione doni [illegible] ad eum peccaminosum, quod ratio est etiam suppositio omnis ad rationem peccati, illa sic intrinsece inhaerens; vel [illegible] sive qualitas, sive ratio doni [illegible] sit confirmatus, et antecedenter impeccabilis, nec habens potentiam proximam et expeditam ad peccandum.

419 Quae doctrina et si vera [illegible] gravissimam difficultatem [illegible] libertate observationis praeceptorum cum impotentia antecedente peccandi, quae difficultas late disputatur in materia de Incarnatione, ubi de Christi Domini impeccabilitate cum eius merito et libertate observationis praeceptorum conciliatur, in qua doctrina dicendum est confirmatum in gratia non posse peccare [illegible] ideo quod in genere naturae non peccare, quod ex non suppositione antecedenti

nessitatis ad non peccandum.

420 Quasi in specie, non tamen, potest libere non peccare, quod non est necessitas ad non peccandum pro tali determinata hujus speciei, sed indifferens est ad non peccandum pro tali vel, vel alterius speciei actus. Sic post gratiae in gratia necessitas erat ad succurrendum extreme indigenti, nec poterat tempore ante illis non succurrere, ideo si in genere non erat liber ad ei succurrendum, liber tamen erat quasi in specie, quod erat ad ei succurrendum indifferens pro actus amoris Dei, vel pro actus amoris proximi, pro actus misericordiae, vel alterius virtutis.

421 Oppones autem ante praedictas gratiae, operationes in eo tot actiones diversa ... circa ... in gratia, quae omnino si ex ... essent ... non unum sed plures exigerent annos. Ad alterum ... facile respondendo ... Stat libertas ad actus si impossibilis sit ex suppositione ante, non coexistenti, ... Stat autem ... impossibile, ... ex suppositione ... quae est suppositio coexistens ... liberi voluntatis volentis pro tunc loqui.

§ 9. Gratia efficax non consistit in physica praemotione

422 Sic communiter nostri Doctores et Scotistae cum aliis non multis contra Thomistas. Probatur 1° quod gratia efficax ita efficit actus salutares, et infallibiliter connectitur cum illo, ut relinquat in voluntate libertatem indifferentiae ad talem actum; sed physica praemotio non relinquit in voluntate libertatem indifferentiae ad actum, ad quem praemovet: ergo gratia efficax non consistit in physica praemotione; non enim consistit in eo quod non relinquit libertatem indifferentiae ad actum.

423 Major est de Fide; constat ex Trident. sess. 6 cap. 4: si quis dixerit liberum hominis arbitrium a Deo motum et excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti illa nec posse dissentire si velit, anathema sit. 2° ex Greg. XV et Pio V propositiones in Bajo damnantibus; ista violenta ...

libertati hominis nulli. ergo peccat etiam damnabiliter in eo quod necessario facit.
2° ex Innocentio X. hanc propositionem in Jansenio damnante,
ad merendum et demerendum in statu naturae lapsae non requiri in homine
libertatem a necessitate sed sufficere a coactione hereticam declarante.
ergo non est ita efficax gratia salutaris, et sufficiens connectitur cum illa,
ut relinquat in voluntate libertatem indifferentiae ad alterum; si enim talem
indifferentiam non relinqueret voluntas gratiae non posset dissentire, nec ad me-
ritum requireretur libertas a necessitate, nec necessitas repugnaret libertati, pec-
caret quod homo in his, quae necessario facit, quae omnia sunt contra defensores
praedictos Tridentinum, et Pontificem.

424 Probatur minor subsumpti ad quam vertitur tota difficultas
quia; illa non relinquit in voluntate libertatem indifferentiae ad bonum, quae necessitat
ad bonum; libertas enim indifferentiae est libertas a necessitate, et non solum a coac-
tione; sed physica praemotio necessitat voluntatem ad bonum. ut enim praemo-
tionis bonum, ad quod praemovet non potest aliter se habere; sive non potest non
esse, quod est bonum esse necessarium, pro quo necessitatur ad illud; est enim necessarium
quod non potest aliter se habere: ergo praemotio non relinquit in voluntate li-
bertatem indifferentiae ad bonum.

425 Probatur: minor quia ut illud pro a necessitatis ad actum, ut
cum pro est impotentia non bonum, nec enim magis necessitat pro ad unum,
quod id ut cum eodem pro est impotentia non unum; sed ut praemotionis est
impotentia non bonum, ad quod praemovet, non enim est pure agens, alio-
qui non esset infallibilis connexio physicae praemotionis cum eo ad quem
praemovet; nec enim infallibiliter connectitur cum solo agente: ergo ut praemo-
tionis voluntas necessitatur ad bonum.

426 Probatur ~~deinde~~ quod id non est indifferens ad illud
quod est determinatum ad unum; tanta enim est oppositio indifferentiae cum determina-
tio, ut ubi haec non sit, nequit ibi esse indifferentia et determinatio, nequeque
nequeat ab indifferentia et tali omnino determinatio. Idem pro praemotione physica
motio, seu praedeterminatio, quae a pro indifferentia et tali omnino
determinatio, et atque voluntas ut praemotionis non sit determinata ad bonum

veru etiam praedeterminata ad illum, et fatentibus ipsis Thomistis: ergo voluntas sub praedeterminatione non est indifferens ad tam, contra naturas [illegible], quae si indifferens non sit nec libera erit libertate indifferentiae, quae est libertas a necessitate, sed solum est erit libertas a coactione

427 Respondent Thomistae ad argumentum et confirmationes celebri illa distinctione [illegible] in sensu composito et diviso, docent enim [illegible] ad quem praedeterminatio praemovet non posse aliter se habere, eius quae naturas non esse [illegible], sed agentem contradicti, habere se esse indifferentem in sensu diviso praemotionis, quod sufficit et tamen non sit naturas sed liber, et voluntas sit libera non solum a coactione, sed etiam a necessitate, ideo quae libera libertate indifferentiae.

428 Sed contra est 1º: quia omnis effectus naturalis et non liber est, si agens talis est ex eo in sensu composito alicuius [illegible], sive conditionis praerequisitae non posset aliter se habere, sive non esse, et in sensu diviso posset non esse, [illegible] calor in mea manu naturalis et agens est ex suppositione, sive in sensu composito applicationis ignis ad meam manum, quod in eo sensu composito non potest non esse, quamvis in sensu diviso applicationis possit non esse; sed tamen voluntas in sensu composito praemotionis non potest non esse, licet posset in sensu diviso: ergo talis tamen non est agens, sed naturalis et non liber.

429 Contra est 2º quia posita est in voluntate necessitas, quae necessitet ad aliquem tamen, quae non libere sed naturaliter eliciat, hoc est, taliter ut non posset illum non elicere; de hoc enim in voluntate plures tamen tales sunt, qui propterea peccata non sunt, quia non libere sed naturaliter eliciuntur, hoc est taliter ut non possit non elicere, ut et [illegible] motus primo primi, qui propterea peccata non sunt; sed in sensu diviso talis necessitas voluntas est quod se necessitas exigeret, et contra libera a necessitate, et potest elicere tamen, quin hoc [illegible] et in sensu composito necessitatis libera sit, et libere eliciat tamen.

430 Respondent ad hoc Thomistae illius [illegible] sensus compositi et divisi supra instantiis eo [illegible] aliquo ab eorum mente impositis, [illegible] a Molina, Suarez, [illegible] quae Societatis

est exposita fuerint praemotioni. Nunquam enim ipsi docuerunt voluntatem sub physica praemotione non habere potentiam ad negationem sui, sive ad actum oppositum illi, ad quem praemotio praemovet, et sine physica praemotione habere potentiam ad talem negationem, sive ad actum oppositum. hoc enim stulte, et haereticale, error fuit Calvini, et Lutheri.

491 Habet ergo voluntas in sensu composito praemotionis potentiam proximam ad actum ad quem praemotio praemovet, et ad ejus negationem, sive ad actum oppositum; hanc tamen negationem sive actum oppositum et ad quem praemotio praemovet non potest voluntas componere cum praemotione, quia praemotio essentialiter connectitur cum suo actu, quorum compositio non potest esse simul: verum, actum oppositum voluntas enim est libera habet facultatem potentiae, id est habet sufficientem potentiam, et indifferentem ad utrumque; non tamen habet potentiam facultatis, hoc est facultatem componendi vel conjungendi cum praemotione negationem vel actum oppositum [illegible] ad quem praemotio praemovet.

492 Quod sic potest explicari, et declarari; quia justus liber est ad peccandum, et non peccandum, et alia [illegible], cum peccare non possit licet in sensu composito gratiae, hoc est, non possit componere gratiam cum peccato, adhuc tamen in sensu composito tenet potentiam ad peccandum; nec enim quia in sensu diviso gratiae potest peccare libere, non peccat adhuc in sensu composito gratiae, eo quod licet non habeat potentiam facultatis ad gratiam et peccatum, habet facultatem potentiae ad utrumque.

493 Praeterea est et alterum exemplum justi non est ad rem, quia gratiam abjicere et a se dividere in eius sensu composito non potest peccare, est in potestate justi, alioqui justus non posset peccare; sed humanitas Christi licet non potest peccare, quia in eius potestate non est abjicere utramque hypostasim, neque illam a se dividere, in eius sensu composito non potest peccare; at qui physicam praemotionem abjicere, et a se dividere non est in potestate voluntatis, et in eius sensu composito non potest ponere negationem vel actum ad quem praemovet, ut illi fatentur; est enim per ipsos physica praemotio instrumentum divinae voluntatis efficacis ipsius, cui voluntas [illegible] non potest resistere, ipsa re [illegible] neque eius instrumentum [illegible] virtute, qualis est praemotio abjicere, et a se dividere ergo exemplum non est ad rem; desumitur enim ab eo quod

ẽ in poteste volũs, ẽ eidẽ subijcitur, ad id q n ẽ in ej poteste, neque eidẽ subijcitur, q in mara liberis impediendisse ẽ.

434 Ptrã ẽ 2o. qd voltas in sui statu formationis ad amorẽ q. het pog sfcq ad odiy ut ipsi docent alioqui in cidunt in errorẽ Calvini ẽ Lutheri, in eo q illo ithgq sui qui ẽ dixit, quod aquerunt a odiũ ut ipsi sponi, sed eo ipso qe in su statu formationis ad amorẽ ponere odiy: go si in su statu n potest, nec in eadẽ habit pog sfcq: valet eniy coa ab oposito coentis ad opostu antis: ideo q si poa sfca infert posse, a nece posse valet coa ad nacq. poa. sfcq. Probr mid: ea vere q subiy het pog sfcq ad ponendũ ty se, sive ẽ potens ponere ty ea eniy potens ad aliqd ẽ here pog sfcq ad id; sed voltas in su statu formationis ad amorẽ het pog sfcq ad odiy: go in su statu formationis ad amorẽ eo ipso qe n ponere amorẽ, sive qe poere odiy.

435 Ptrã ẽ 3o, declaratr: q om istq suppositis: voltas formata ad ty amoris n qe in su statu formationis ponere nacq amoris, sive ty odiy, ut ẽ doctrina thica, sed eo ipso voltas qi het in su statu formationis ad amorẽ pog sfcq ad odiy go. Probt mir: poa sfca ad try ẽ talis nacq ut sece illiq posset subty poere try, ty definatr poa sfca; sed in su statu phice formationis ad amorẽ voltas n qe ponere odiy: go in su statu formationis voltas n het pog sfcq ad odiy, sive ad nacq amoris.

436 Ptrã ẽ 4o: qd poa sfca ad eff ẽ oio expedita ad illy, ideo q nullo impedimento affecta ad eundem vg poa sustentandi corporis n applicata ligno n ẽ sfca poa ad sustinendũ lignũ, qr defectu applicationis n ẽ expedita, sed in su statu talis defectus impedita ad sustinendũ; at qui voltas formata ad odiy n ẽ expedita ad amorẽ, sed in illo su statu impedita, utpote habens maxime impedimenty ad amorẽ q subiy hens pog efaliter incompleny amore, qualis ẽ phica formatio ad odiy: go voltas in su statu formationis ad odiy n het pog sfcq ad amorem, ut et ne-

gationem ad 1.

§ 6. Solutiones aliae ejusdem argumenti.

437 [illegible] solutio, quae desumitur ex M. Banne [illegible] [illegible] aliquae [illegible] a [illegible] docentes [illegible] ex [illegible] [illegible] potentiam [illegible] tollere libertatem [illegible] ex [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] libertatem, [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ex suppositione [illegible] voluntas amet [illegible] posset [illegible] amare, [illegible] [illegible], [illegible] supposito amore [illegible] suppositio [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] amore, [illegible] [illegible] ad [illegible].

438 [illegible] [illegible] quare potentia [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vere influens in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] denotat [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] influens ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] potentia [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]. Nec [illegible] influens potentia [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] ex [illegible]; [illegible] [illegible] reductive [illegible] [illegible] ad [illegible], [illegible] [illegible] ad [illegible].

439 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gerens gerat, [illegible] gerens gerat [illegible], [illegible] [illegible] gerere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]. Nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gerent [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] [illegible] influens ad [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet ex [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vere influat in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obstat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

440 Contra 2.º quia voluntas in statu puro sufficienter ad amorem rectitudinis posset, et hic ad alium, ut docent Theologi contra Hereticos Luther, Calvinum, et Jansenium, in hoc differunt alii, magis dolent differentiam a ceteris, ut alii dissimulant. Nam voluntas in statu puro sufficienter ad amorem rectitudinis inferre ad alium; ut hoc per suppositionem sufficienter ad amorem et ex ipsorum doctrina ... indifferens ad hoc ... erit tamen ... ex ... sufficienter.

441 Contra 3.º quia ... de ... potentia ... ad ... nulla ... est ... efficax ... excogitari ad ... et ... cum ... nam ... ad ... quia ... et ... hoc ... tollere ... et ... indifferens ad ... ad ... libere ... et ... indifferens ... tollere ... liberum ... et ... indifferens ... et ... libere.

442 Confirmatur ... indifferens ... indifferens ... et ... tollere libertatem ... indifferens ... Quod ... indifferens ... indifferens ... et ... sufficiens ... sufficiens ... libertas ... et ... sufficiens ...

443. Contra e 1°. qa st. indiff. indifferens sit radix libertatis, n. inde sequitr. obtinuisse fuerit indif. indifferens status ca libertate; generatis enim e radix mali decursu, deinde mali fructum; nec tamen obtinuisse ... radices statum ... mali illius conveniens; ... enim grave mali impedit, ... movet, ut ... in hominem ... leve ad ... et ... delictis: go ex eo q. ... sine ... esse sub indiff. indifferenti n. status sequitur ... velle ... esse liberum.

444. Contra 2°. ... ... agnoscat eleemosyna honestatis ee bonum, et ... ee de ... alio modo, ... agnoscere ... indif. indifferens, adhuc voluntas n. tenderet eo ipso libere, ... necessario possit tendere in tale obj.: go indiff. indiff. n. est indifferens ad liberte ... ... stante eo indiff. indifferen... n. afferre auxiliu illo necesse esse ... sufficiens ad tale tendendum. nihil enim hoc prohibet, ... possit ... stante indiff. n. indifferenti ... vi ... ... ad ... amoris ... ad ... n. collato tali auxilio efficaci ..., sufficienter ad amorem eleemosyna, voluntas n. libere ... ... n. tenderet in eleemosyna; n. enim haberet ... ad tale tendere: go ... eleemosyna ... ee bonum honestatis, adhuc ... ...

445. Contra 3°. qa deus ... de ... libert. ... obtinuisse ex ... ... indifferentem ad amandum ..., non amari ad odium, ... odium, ... ex ... ... libert. ... ... sine 2°. ... ... indif. indifferens sine liberte. ... enim duo requirantur ad ... res, n. ... ... in binario, ... n. ... ... : ... stante indiff. indifferenti ... ... ad amorem ... qualis ... ... amore, ... ad ... amoris ..., ad odium; ... enim ... ... cognoscat ... indif. indifferens, hoc e q. cognoscat ee malum, n. ... malum, ... habeat ... ...

incumens alia, quem postea Deus habet pro fine nec remotam ad illud; habet se huiusmodi cognitio indifferens connectere creat. vel connectata pro fine ad amandum peccatum; hoc enim sub eodem gradu vel dicit, nec illud docet in creaturam, sed tunc stabit in dictis indifferentia [illegible] quo [illegible] ergo se habet sine [illegible]

446. Dices voluntas appetitus realis; sed appetitus realis sequitur directionem rationis: ergo si iudicium fuit vel sit indifferens, voluntas erit indifferens et liber; si vero iudicium fuerit non indifferens sed determinatum, voluntas non erit indifferens et liber. Sed nam [illegible] quod si posito in illa iudicio objective indifferenti voluntas operaretur non sequeretur quod in illa operatione voluntas operaretur sine illa cognitione, sed hoc est falsum; nihil enim volitum quin praecognitum: ergo voluntas sub iudicio indifferenti non est necessitari.

447. Solvitur nam: quod in illa operatione voluntas operaretur [illegible] directa ab iudicio objective indifferenti, [illegible] quod sub iudicio requiritur indifferentia objectiva in operatione requiretur indifferentia [illegible] quod sub illo iudicio est radicaliter libera operatio est [illegible] libera, ad quod non est alia cognitio quam qua voluntas dirigatur in illa operatione est supposita: quod si posito iudicio objective indifferenti in illa voluntas operaretur non sequeretur quod in illa operatione operaretur sine illa cognitione.

448. Dices iudicando amare, timere, et [illegible] [illegible] si ea sine iudicio sit indifferens &c. et adsint reliqua requisita ad libertatem, [illegible], si non adsint, non [illegible] stante iudicio indifferenti objective possit ex parte voluntatis deficere indifferentia [illegible] pro ad [illegible] [illegible] [illegible] ad unum; sic enim [illegible] medium sequitur [illegible] [illegible] possit hanc quae non [illegible] medium, si [illegible] deficiat [illegible] [illegible] copia mediorum ergo si quis intendat succurrere pauperi, et hic et nunc pecunia deficiat, non posset succurrere.

449. [illegible] notandum quod [illegible] voluntas sub iudicio indifferenti possit necessitari, ut patet ex [illegible], voluntas tamen sub iudicio indifferenti non posse libere operari quod unum est requisitum ad [illegible] [illegible]

sive tam completive, sive tam partialiter gradu; unde ea orta est indifferentia iudicii; unde bonum nullam habens rationem mali, sicut propositum non potest voluntas odio prosequi, quia si tale bonum immediate, et clare proponatur, non potest voluntas illud non amare, ut patet in Deo clare viso, quia propter non solum non potest odio haberi a voluntate, verum etiam non potest ab ea non amari.

450 Ad 3um nego maiorem, ad cuius probationem nego etiam maiorem; neque obstat iudicium esse absolute indifferens, quia hoc solum refundit indifferentiam formalem in ipsam voluntatem, quae voluntas est potens ad utrumque, et non praedeterminata ad unum; cum quia sub iudicio indifferenti possit hoc deficere voluntati, potest sub eodem resistari. Neque insuper obstat iudicium esse radicaliter liberum, quia solum est radicaliter liberum in tali sensu, quatenus sub eo potest elicere actus liber, si adsint reliqua requisita ad libertatem; non vero est radicaliter liberum in tali sensu nisi quod adsunt reliqua requisita, tunc enim solum refundit libertatem formalem in ipsam voluntatem.

451 Ad 4um. voluntas non aliter amat obiectum nisi ut eidem proponitur ab intellectu, non enim amat obiectum nisi ut cognitum; si ergo obiectum indifferenter propositum ab intellectu amaret necessario obiectum amaret aliter ac sibi proponitur, propterea non ut proponitur; amare enim indifferenter se necessario illud quod indifferenter proponitur est obiectum amare aliter ac proponitur: ergo voluntas non potest necessario amare obiectum indifferenter propositum, consequenter quod nec potest resistari sub iudicio obiective indifferenti.

452 Retorquendo nego maiorem; saepe enim voluntas sub duobus bonis propositis, sive mediis inaequalibus in ordine ad finem, amat minus bonum, cum tamen ab intellectu proponatur magis bonum ut absolute amandum, et ut magis amandum. Nec probatio urget; ea enim solum denotat non posse voluntatem amare obiectum nisi cognitum; non vero quod voluntas debeat sequi modum amandi ab intellectu propositum, alioquin non esset formaliter libera; sed aliter.

§° 7ª [illegible] impugnatur efficacia auxilii consistens in praemotione.

453 Quia si efficacia auxilii consisteret in praemotione, tolleretur e medio auxilium sufficiens; sed hoc est falsum, et oppositum definitum contra Jansenium: ergo efficacia auxilii non consistit in praemotione. Probatur sequella; praemotio est talis conditio, ut sine ea sit impossibile poni actum ad quem praemovet; sed eo ipso quicunque non habet praemotionem non habet auxilium sufficiens ad actum; non enim habet auxilium sufficiens ille, cui est impossibile actum, cum ad impossibile nulla sit sufficientia, neque potentia: ergo tolleretur e medio auxilium sufficiens, siquidem nullum tale est sine praemotione; hoc autem non est auxilium pure sufficiens, sed efficax.

454 Confirmatur et urgetur probatio majoris, in qua posse esse aliquid difficultatis, quia sine medio simpliciter necessario ad actum impossibilis est actus, ut equitatio sine equo, navigatio sine navi &c. Sed praemotio est medium simpliciter necessarium ad actum, ut docent Thomistae; est enim secundum ipsos determinatio causae secundae, quae determinat causam secundam, quae cum sit utpote indifferens requirit determinationem causae secundae ut ipsa se determinet ad actum, quoniam ut est apud ipsos, ab indifferenti ut tali nequit effectus determinatus oriri: ergo praemotio est talis conditio ut sine ea sit impossibile poni actum ad quem praemovet.

455 Docent Thomistae voluntatem sine praemotione adhuc habere auxilium sufficiens, quia habet potentiam ad actum, de ratione enim auxilii sufficientis solum est dari hujusmodi potentiam, neque obstaret adhuc esse impossibile actum, quia haec impossibilitas non oritur ex defectu potentiae, sed ex defectu applicationis causae secundae, sive ex defectu reductionis voluntatis de potentia ad actum.

456. Contra est 1° quia potentia quae dat auxilium sufficiens est proxima potentia ad actum, tum quia sic docent Thomistae, tum quia potentia quae dat auxilium sufficiens est potentia sufficiens ad libertatem; ad hanc autem non sufficit potentia remota, ut patet in voluntate, quae licet sine cognitione habeat potentiam remotam ad actum, ea non est sufficiens ad libertatem; at qui sine

premotione voluntas non habet potentiam proximam ad Deum, sive sine praemotione auxilium non dat potentiam proximam ad Deum: ergo sine ea non est auxilium sufficiens.

457 Probatur minor quia non est potentia proxima ad Deum quae sit coniungatur cum ... infert duo extrema, scilicet coniungi cum ... et supponit, et non coniungi, sicque praemotio adeo essentialiter est necessaria ad Deum, ut sine illa voluntas non coniungatur cum ...: ergo sine praemotione voluntas non habet potentiam proximam ad Deum.

458 Secundo: quia illa, quae non dat virtutem sufficientem ad Deum; inter alia enim quae requiruntur ad potentiam proximam, unum est virtus sufficiens ad Deum; sed auxilium sine praemotione non dat virtutem sufficientem ad Deum: voluntas enim cum omnibus complementis auxilio, nisi habeat praemotionem, quae est virtus divina, ... non habet virtutem sufficientem ad Deum, non enim est virtus sufficiens ea, cui adhuc deficit virtus simpliciter necessaria ad Deum, qualis est voluntas sine praemotione, quae est simpliciter necessaria ad Deum: ergo auxilium sine praemotione non dat potentiam proximam ad Deum, et consequenter sine praemotione non est auxilium sufficiens.

459 Tenent adhuc contra, est si ... effugium, a quo difficile, et vix possit removeri, voluntatem sine praemotione esse potentiam proximam ad Deum, quia id quod illi deficit scilicet praemotio, nec est potentia, nec se habet ex parte potentiae, quoniam licet praemotio non sit virtus simpliciter necessaria ad Deum, est tamen necessaria ... cum ..., quae est contra ..., ... est indifferens ad Deum, et ... Quare praemotio neque potentia neque ..., sed medium reducens potentiam ad Deum, ... medium ... non ... auxilium sufficiens adhuc ... sufficiens, quia dat ... sufficientiam requisitam ad Deum, quae se tenet ex parte medii ...

460 Sed contra 1°: quia ut ... a num. 438 non est de ratione potentiae indifferentia ad Deum et ...: ergo etsi praemotio non habeat ... indifferentiam adhuc erit potentia, et se habebit ex parte potentiae. Contra est 2°: quia ex omnium ... potentia activa est ... activa passiva ... passionis; ubi nec verbum quidem de indifferentia: ergo haec non est de ratione potentiae.

461 Arguitur 3°: quia non repugnat qualitas operativa, ut calor, essentialiter calefactivus in toto [illegible]; sicut enim naturaliter est calefactivus, et lux naturaliter illuminativa, nulla est repugnantia in eo quod habeant essentialiter hoc. Sed talis qualitas esset potentia non operativa: ergo non est de ratione potentiae indifferentia ad utrumque et ad rationem [illegible]: haec enim qualitas esset essentialiter connexa cum suo actu, ideo quod non indifferens ad illum et ad negationem illius. Probatur minor: operatio talis qualitatis esset [illegible] non talis qualitatis, si ea enim exerceretur virtute talis qualitatis, et insuper ei qualitas operativa esset exigens, quod est esse actum illius; sed omnis [illegible] alicujus potentiae est [illegible]; [illegible] enim et [illegible] dignior non sit [illegible] requisitus potentiae enim est actus: ergo talis qualitas esset potentia non operativa.

462 Arguitur 4°: quia ex doctrina solutionis sequeretur, quod si praemotio non haberet essentialiter connexionem cum actu, sed solum naturaliter, et a Deo dispensabilem, qualem habet ignis cum calefactione, sequeretur, inquam, in ea hypothesi, quod deficiente ea praemotione deficeret auxilium sufficiens, ea enim deficiente deficeret potentia proxima, qualis tunc esset praemotio, utpote indifferens ad actum et negationem [illegible], quae praemotio esset adhuc simpliciter necessaria ad [illegible]: haec enim necessitas est de natura praemotionis, quod sufficit ut deficiat auxilium sufficiens; hoc enim non subsistit sine potentia proxima.

463 At qui ex assertione [illegible] implicat deficere auxilium sufficiens per defectum praemotionis naturaliter connexae cum actu, et quod non deficere ex defectu praemotionis essentialiter connexae cum actu; [illegible] enim defectus auxilii non se [illegible] ad quod impossibile [illegible] est esse per defectum qualitatis essentialiter connexae, [illegible] solum naturaliter connexae cum actu: ergo tota doctrina solutionis [illegible] et absurda est.

464 Sed magis urgetur et [illegible] comparando praemotionem, quae de facto datur, cum praemotione [illegible] solum naturaliter connexa cum actu; haec enim haberet naturaliter connexionem cum [illegible], et se haberet ex parte [illegible] et [illegible], utpote [illegible] indifferens ad [illegible] et negationem illius, ideo quae tolleret libertatem, utpote suppositio [illegible], et se habens ex parte potentiae, sive [illegible], et aliunde necessario connexa cum [illegible]; atqui ex [illegible]

videtr impedatoriy qualitas se naltr meryg cy tu tollere illy in dissq, et liberty, et eandq n tollere qualitq ejaltr cy tu meryg: est eny idq ac tollr indisq, et liberty ponere neßetq, et n sper marq: go tota solutio absurda est.

465 Forte dicent Thq, neutrq qualitq tollere libertq; sd qua tuenda recurrent n mos ad indiq indifferq, sd etiq ad sq gpiy et dissy; sd hec satis impugnata manent. ideo sq tandem confugient ad nandq pmotioq se here ex pte poq; perpetuo eny ambulabunt in circuitu triy harq solutioq; sd refugium istud satis etiq a nobis oppugnatq e.

§. 4. Hinc reprobatur tandem auxilij efficacia in pmotioe.

466 Quia si auxij efficacia in orde ad actq salutares consisteret in pmotioe, etiq consisteret in pmotioe efficacia decursq illq, que Deq exhibet creaq in peccy, tq qr creara e indifferq ad peccy, et nq pecci, tunc qr Deq nullq decursq offert vagq, et indeterminatq, sd certq et determinatq, tq qr creata e liberq creara vo q de eny qe e determi ad l, q n fit nisi p pmotioneq, et sic de ßuacq alijs rebq liciq, eque stante pmotioe Dei ad bony, et maly, quare maliter decedr a Thq, modo mox explando, pmotis Dei ad peccy.

467 At qui efficacia decursq illq, que Deq exhibet creaq in peccy n consistit in pmotioe: go nec efficacia auxij in orde ad actq salutares. Probr mir: qr Deq eet caa p se pecci; ideo eny creara e caa p se pecci, qr se determinat ad peccy, cy sq Deq n se detrret, sd etiq predetret creaq ad peccy erit caa p se pecci; sd hoc e herecy, caq e heresis Calvini damnata a Tridentino sess. 6 cap. 6: go efficacia decursq que Deq exhibet creaq in peccy n consistit in pmotioe.

468 Confr: qr decurrentibq duobq in effectum

vno unico decursu, alio vo duplici, patz e caa effi decurrens
dupli decursu q unico decurrens, decursus enz e vo fmalis denomi-
natiois caz; ergo si Dus pmoueat creaz ad peccz, dupli decur-
su decurrit ad peccz, vno pximo pmotiois, et altero fultaneo, qui
oritr a creata et Deo pxima pmotioe, cz taen creata d-
currat ad peccz unico to, scilt fultaneo orto a pmotione
et creaie: go efficacia decursus q Dus decurrit ad peccz n debs
sit illa.

469 Itent Deus Dus n ee caz p se pecci, qr et pmo-
ueat ad peccz, n taen pmouet ad illud q fmale peccati,
hoc e q eis maliq, sed so q marale, hoc e q q phice e
et exens: cz enz malia sit extra sphera actiuitis diuq
Dus n pt illa caare, neq ad illa pmouere; so go malia
pecci e ab impfe creata, quz vo sue impfois pt peccare,
et deficere ab honestate.

470 Quod explari exemplo claudicatis, in quo
duo sunt considranda, q motz ipse, q imperfectio talis motus; q fuere-
nit a pa gressiua, q ab impfe, imbecillitate, siue malitia [illegible]
et nullatenus a pa gressiua. Similr in pecco marale illud, scilt
q sit bz et exens prouenit a Deo, ad id qz pmouet: fmale vo illius
scilt malitia tota ab impfe creaturae, et nullo mo a Deo, ideo
q ad illud n pmouet.

471 Sed dices: fmale pecci vt tale, e ens
et bz exens, l n: si pmum dicatur e absurdum: go et falsum Prbr mai
q ad 2m pte; si enz fmale pecci vt tale sit ens, et bz exens erit
a Deo, vt caa p se, a Deo enz e vt caa p se qdqd e q e ens,
et bz exens, absurdum auz e fmale pecci ee a Deo vt caa p se:
Prbr mir q ad 2m pte: qr si fmale pecci n e ens, neq bz exens
e n ens, et n exens: n entis auz et n exentis nulla e caa
p se, ideoq et si Dus n eet, n ens, et n exens eet, id q absq
nulla caa p se: go neq crea eet caa p se q fmale peccati

coendi q̃ nec creata peccabit ponendo pecc., siquidẽ so ponet
ipse morale pecci, & ponet Deus quin peccet: ergo sed data pmo-
tione Dei ad morale pecci, siue hoc & frale sit & exercitus, et
ens, siue non sit utrumq; est absurdum: tum quia id frale faciet Deus causa
per se: tum quia id frale non habebit creatam causam per se.

472 Itm 2°: quia sed data pmotione ad ma-
rale pecci l., creata maet determinata ad frale pecci, l. non 2° sit 3
ergo Deus non so determinat ad male pecci, sed etiã ad frale, siquidẽ non p-
motionis, quæ est determinatio Dei creata maet ad utrumq; determinata:
si 3: ergo ad frale pecci maet indifferens: ergo ad id non poterit se
determinare, nec frale pecci poterit oriri a creata; & sthas enim
ab indifferenti ut indifferenti nequit quis determinatum oriri, nec indi-
fferens ut tale potest se determinare: ergo pmotio est omnino impossibilis.

473 Itrã est 3°: quia ex doctrina cui in-
niti solutio sequitur posse Deum suadere, et allicere ad morale
pecci usq; ad pjurium, mendacium &ca quin ipse causa sit causa per se pecci
& frale pecci; sed hoc est absurdum; rugnat enim, ... suasio ad
male pecci absq; causalitate per se in eidẽ frale; idem q̃ nullus pe
prædicta exercere circa male pecci quin peccet, et censeatur causa
per se pecci: ergo Deus non pe pmouere ad male pecci, quin censeatur
causa eiusdẽ per se. ... quia tunc causa non est causa per se effectus
nec illius pe causare, quod est extra sphæram actiuitatis eius; sed quis
Deus ... suadeat, et alliciat ad morale pecci, frale pecci est
extra sphæram actiuitatis Dei, ut ... ex data solutione: ergo quis
Deus hæc omnia ... non erit causa per se pecci & frale huius.

474 Itrã est 4°: quia ... creata peccat, se determinat
ad frale pecci ut & liberum, operatur enim ut creata, ... determi-
natione est non esset; sed & ; sed determinatio liberi est ... operari se
determinando, sed cum determinatione et pmotione, præveniente ... liberi, ... Deus ...
ergo Deus non so determinat, et pmouet creaturam ad morale, sed etiã ad
frale pecci. Quod si dicas creaturam ut efficientem ea & liberum

ideo quod est talis egere permotione et determinatione Dei; qui vero esse liberum et deficientem, seu liberum, ideo quod non indigere a tali permotione et determinatione ad formale peccati, quae a creatura, quae est ab efficienti sed deficienti.

475 Non satisfacis 1o: quia creatura est deficiens, est creatum ens, non enim est ens increatum, aut non ens; sed de ratione entis est, quod sit liberum sed liberum; est enim de ratione entis creati operari dependenter ab ente increato, et eius subordinatione ad illud, quae non esse liberum, sed subordinatum; ergo creatura ut deficiens indiget determinatione, et permotione ad formale peccati, quod ponit ut deficiens.

476 Non satisfacis 2o: quia creatura ut deficiens est creatura: ut deficiens enim peccati subiectum est, subiectum autem peccans Deus non est, neque increatum, at creatum creatura; sed creatura in esse talis dependet in esse et operari a determinatione, et permotione Dei, ut docent Thomistae: ergo creatura ut deficiens dependet in esse et operari a Deo, eiusque determinatione et permotione; at quia ut deficiens operatur formale peccati, est que illius causa per se: ergo ut deficiens determinatur et permovetur a Deo ad formale peccati.

477 Non satisfacis 3o: quia creatura, quae in statu 1o est deficiens, id est, ut potens peccare dependet a Deo in esse, fieri, et conservari, ita quod in ratione deficientis esset a se, et increata, et consequenter essentia, ideo quod summum malum, et summum bonum, quae utrumque implicat: ergo creaturae formalitas efficientis, et deficientis non valet idem, ideo quod ratione quae est valde dependens ab eo, at quia dependet ab alio in esse, fieri, et conservari ab eadem, eius quod determinatione, et permotione dependet in operari. Ergo quia non alia ratione creatura ut efficiens dependet a Dei permotione; ergo quia iuxta Thomistas modus operandi sequitur modum essendi: ergo creatura ut deficiens ponendo formale peccati dependet a Deo, eiusque determinatione, et permotione, consequenter quod Deus determinat et permovet creaturam ad formale peccati.

478 Tandem exemplum motus claudicationis non favet Thomistis, quia valde longe motus claudicationis totus est ...

hoc est, effectus a sua gratia, quae de se est indifferens ad ponendum motum rectum, sive, et claudum, imperfectum ex aliquo defectu, mali dispositio quae eidem accidit; quae dispositio diversitatis a sua gratia cooperatione subtrahitur, et si desinuatur in sua tradita effectus, et imperfectus singulariter si redeunt in esse perfecto, et imperfecto motu; non tamen tollit ratione supposito totum motum, ejusque perfectio, et imperfectio esse a sua gratia. Atque aut si ostenditur, quod ratione promotionis Deus valeat promovet ad formale peccati, hoc enim absurdissimum, et si dicitur a Thomistis alunde si loquitur Deus formale peccati nec determinare, nec promovere.

479 Dices et si alunde dicitur: quod si bene argumentatio penetretur, probant si bene Deo concurrere imperfectio peccati et formale, quod malitia eius importat, quoniam cum haec malitia tribuatur creaturae, non alia ratione, nisi quod se determinat vel determinans ad malum peccati, potius Deo tribuitur, quod vel determinans determinat creaturam ad ipsum materiale peccati. Deus obstat Deum esse causam eius imperfectionis, ideo quod non posse ei tribui imperfectio mali peccati; non inde obstat, quod libera talis sit, non talis esset si promoveret et determinaret ad malum peccati, se haberet imperfectio cui posset si tribui imperfecto peccati, quod est absurdum, quod argumentum intendit. Quemadmodum enim si Deus mentiretur haberet imperfectio cui si tribuerentur imperfectiones mendacii; talis si promoveat et determinet creaturam ad mendacium, necesse est habere imperfectio cui si deberet tribui imperfectio hujus effectus.

§ 9. Gratiae efficacia in promotione probatur a Thesi a subordinatione causae secundae ad primam.

480 Quia causa libera non solum subordinatur Deo in essendo, sed etiam in causando; cum enim Deus non solum est ens, sed etiam prima causa. Sed talis subordinatio nequit intelligi sine promotione: ergo causa libera dum causat debet promoveri a Deo: ergo et dum causat actus salutares, quoniam non causantur nisi per gratiam efficacem, gratia efficax promotionem claudit. Probatur minor: quod vera est subordinatio unius ad aliud ibi est ordo unius ad alium; ordo

aut vniq ad aliud sine connotatione vniq ad aliud nequit intelligi
e enim ordo habendo prioris ad posterius; sed sine connotatione nequit
intelligi prioritas et posterioritas in causando inter causam liberam et Deum,
spectata enim connotatione, subtracta sed causant Deus et causa libera
non ille prius, et hec posterius: ergo talis subordinatio nequit intelligi sine
connotatione.

481 Probatur 1º ex 1º Ita; debent enim agentium ordinata
inferius moveri a superiore, et corpus ab anima, virtus inferioris
a superiore; sed ex eodem 3º Ita gentes: motio moventis procedit mo-
tum mobilis causaliter naturam: ergo Deus causa se movet ad bonum liberum
efferens salutare moveri a causa superiore, moveri, inquam, mo-
tione procedente causaliter, et natura motus causa libera; id autem
est connotatio, sive motio procedens prioritate causalitatis, et natura
motus mobilis.

482 Probatur 2º: quia ut causa 2ª subordinari Deo in cau-
sando debet ab eodem constitui in ratione prius actus; debet enim eadem causa in
causando esse prius tale operans; sed hoc fieri nequit sine conno-
tatione: ergo hec est simpliciter necessaria. Vnde sed ut causa libera operetur bonum
salutare, verum etiam ut qualibet causa 2ª operetur suum effectum. Probatur
minor: quia spectata connotatione sed restat in potentia tale virtus operativa
que utpote indifferens ad prius tale, et ejus negatio, nequit constituere prius
tale, et ut distinctum a primo habitu. Restat etiam operatio actualis
que nequit constituere prius tale; operatio enim oritur a primo actu
ut ut tale, nihil autem constituit id a quo oritur, sed quod ab eo oritur,
cum posterius non constituat prius ut tale: ergo sine connotatione nequit
intelligi causam bonum constitui a Deo in ratione prius talis.

483 Probatur 3º: quia de ratione subordinationis causa 2ª
ad Deum est applicari causam 2ª a 1ª ad operandum: sed quia causa res-
piciens finem ultimum aliarum causarum easdem applicat ad operandum.
Deus autem respicit se ipsum, qui est finis ultimus aliarum causarum.
Vnde etiam quia ratione hujus subordinationis dux applicat melius ad operandum

voltas reliquas rotas, et ultimas partes inferiores; sed haec applicatio necessario fieri sine praemotione; sine ea enim solum restat deinde substantia, quia non per ea applicatio, sicut quia serra non applicatur ad scindendum per sectionem, neque calamus ad scribendum per scripturam, neque duo qui subtrahunt cymbam unus per alterius tractum: ergo subordinatio causae 2ae ad 1am necessario intelligi sine praemotione.

484 Probatur 4o: quia ut causa 2a ut talis subordinetur Deo debet a Deo dependere in sua causalitate ut causalitas est, per hanc enim constituitur in ratione causae; sed seclusa praemotione causa 2a non dependet a Deo in sua causalitate ut causalitas est ergo causa libera ut subordinetur Deo in causando actus salutares eget praemotione ad illos. Probatur minor: quia causalitas causae efficientis ut est talis causalitas est actio quae ut sic egreditur ab agente; sed actus istius formaliter non potest intelligi dependens a Deo nisi praemoventis: ideo quod equus adiuvans alium, ut possit dici causa tractionis quae ut ab alio, non dependet ab eo alius, quia eum enim non praemovet, neque applicat: ergo seclusa praemotione causa 2a non dependet a Deo in sua causalitate ut tali.

485 Probatur deinde maxime argumentum: causa libera non solum subordinatur Deo in essendo sed etiam in causando subordinatione causalitatis causae liberae ad causalitatem Dei nostro: ad Deum dico. Causa libera et idem est de omni causa 2a in essendo subordinatur Deo, quia omnes est a Deo, et hac ratione Deo postea; hinc est causa libera subordinari Deo non solum in essendo, sed etiam in causando, non tamen causa libera in causando, sine eiusdem causalitas subordinatur causalitati Dei; quia cum sit eadem causalitas Dei et causae liberae, nihil quod sibi subordinetur, ut probatur in argumento, inde est causalitatem causae liberae non subordinari causalitati Dei, eo etiam quod nec Deus per praemotionem causare causalitatem causae liberae.

486 Quod argumentum 1um ab ipsis Thomistis solvendum est; quia praemotio non solum in essendo, sed etiam in causando subordinari Deo, sed eo ipso Deus debet prius causare quam praemotio, et per

aliq caalte, sive pmotioq; eiusdem enim ad se ipsum non datur subordinatio: ergo est pmotio caet requirit alia pmotio, que cum in causando subordinetur Deo, de qua est eadem ro, procederetur in infinitum. Ad 2 so poss vere dici, pmotione subordinari Deo qu procedit a Deo, non vero causari Dei, qu ipsa est caalitas Dei, nec datur caalitas caalitis, nec subordinatio eiusdem ad se ipsum; quae latio est ipse eorum argto apud eiq a nobis excluditur.

487 Ad 1am dico que urgentissa est omnium, que desumi poss ab authoritate Di Thome et Arist, veri dicendo movere mire, et nando eaq, atque ad dg pte que inpit, que est autem pmotio non enim est pmotio Phica, et quam reijcimus, motio procedens causalitate, et nara motu mobilis. motio enim qua mobilis se movet, et qua immediante movetur ab extrinseco motore procedit caalite, et nara motu mobilis, est enim ipsa caalitas et prioritas nare, que motorem extrinsecum, et mobile afficit caalte et nara priora motu, non tamen talis est pmotio Phica, que non se habet motu mobilis, sed eiq eius motionem.

488 Pro cuius intelligentia notandum, dum mobile movetur duo intervenire; scilicet motionem, quae est actio, et passio terminata ad formam, qua mobile movetur, ergo qu procedit causalitate et nara, est enim caalitas qua talis forma causatur. Deinde inest ipse motus qui aliud non est quam forma motione causata; quae forma posterior est caalte, et nara motione que caalitas, cuius individualis fit a motore, ergo et a mobili, motio mobilis, et motoris procedunt caalte, et nara motum mobilis. At Thomistae per dictum motionem nomine pmotionis volunt inducere motionem aliquam priorem supradicta motione, qua mobile non se promoveatur ad motum, sed etiam ad motionem, cuius nec leve vestigium stat in Sancto Thoma et Aristotele.

489 Ad 2m Resp. dco maior et nō minor, ad cujus prob. dico antiq. quod ad 1m pte, nō illius qtm ad 2m; sed licet opus nō posset cstituere prius tale, prius eius tale vel aliud est, q prius operans; denominat autem operandus cstituit facultas p opus, sicut denominatio albi p albedinem; nec obstat opus omni a prīo tali et tali ... sive reduplicative. Nec insufficiens est prius cstitui p posterius ut dicebamus supra sect. 4 § ad 3m in.

490 Ad 3m, dico nō mai.: de me enim subordinatis causis ad 1m nō est q a 1a aplicetur ad operandum, sed solū q 2a nō se aplicet, nisi aplicetur aliter p virtute propriam a 1a, cfundens ... eamdem; cum tamen causa 1a possit se aplicare ad suas operationes p virtute nō propriam et sine ... causa 2a. Nō deinde causas respicientes finem ultimum aliarum causarum easdem aplicare ad operandum, ut pt exemplis ipsis in argto allatis: neque enim nō aplicant militias ad operandum, sed solū imperat opus, ad q ipsi postea libere se aplicant vel nō aplicant.

491 Voluntas autem neque aplicat propria vel alias cteri locomotivas ad operandum; nutritiva vero suum opus exercet, videt oculus, auditu audit, et sic de aliis ad potentias prius obtinet nulla mediante aplicatione voluntatis. Denique charitas proprie loquendo nō aplicat reliquas virtutes ad operandum, quinimo voluntas aplicat charitatem ad operandum; charitas enim est habitus, habitus autem ut est cmune ploquium, utimur cum volumus, hoc est, eisdem utendo agimus eos operari: dicitur autem charitas aplicare ceteras virtutes ad suos ..., q a hi ut ... evadant bene omni ... voluntate eos imperante p ... charitatis; q nō tollit easdem ... posse nō ... tali imperio.

492 Ideo et possunt reliquae virtutes eadem mō aplicare charitatem ad operandum, ut pt in eo, qui in articulo mortis reus pecc. lethalis elliceret ... efficacem ... amando ... beatudinem, ut ... bonum; hic enim ... aplicaretur ad

Mediu[m] by charitas, utraq. sit potr. Dei summe dilectum;
hec enim est per nunc medium unicu[m] ad beatitud., q. n[on] pe n[on] appli
cari stante itae efficaci beatitudis, quale supponimus esse hic.
Potest ergo subordinare cau[sa]le ad h[oc] n[on] stare in eo, q[uod] l[oqui]tur applicet ad
operandu[m]. Nec dicas, ut subordinet sibi motibus, q[ui] eis imperat, easde[m]
applicare ad operandu[m], et tamen charitas sibi subordinare alias virt
utes n[on] vae applicatas sed vae manifestas, que in earum actib[us]
resultat si ex imperio charitas procedant.

493 Voluntas aut[em] n[on] subordinat sibi potentias inferiores
nec illas applicat ad operandu[m], nisi indirecte, quatenus eas n[on] ducet
sit a suis objectis, vg. n[on] claudendo oculos ne videant, et sic de
aliis, h[oc] quatenus sibi capit, h[oc] applicare unde objecta eas; potentia aut[em]
loco motibus agat ad operandu[m], q[uia] hec est cara hui[us], ut in
applicare ad operandu[m] subjectam voluntati, sit eidem subjectam illius
operis sit imperfecti potentia in pluribus ... , quales sunt fidei et op
pinionis.

494 Dico 4o dispositio mane: ut cau[sa] 2a sit talis h[a]
bet a Deo depere in sua causalitate, ut causalitas e[st] saltem identice
et realiter Deo; sic, no. n[on] enim requiritur ut causalitas h[oc] illigata
Deo subordinata, q[uod] ipsa procedat tanquam prius Dei a q[uo] si et im
mediate profluit, q[uod] e[st] depere a Deo causaliter ut si causalitas est.
Sed saltem e[st] talis causalitas si egredi a cau[sa] 2a, que n[on] operatur n[on]
si per virtute participata a 1a, ideo q[ui] nec operatur nisi cooperante
illa, q[uod] e[st] talis causalitas realiter depere a Deo, et ei adhuc si
subordinare, magna enim subordinatio est ad Deum si motare
virtute participata a Deo, et realiter immediate procedere a Deo.

495 No deinde mane, ad cui[us] probationes no[tandu]m.
pe enim h[oc] istius saltem illigari ut mediate depen[dere] a Deo; h[anc]
enim saltem procedat virtute contractionis per ut ab alio, q[uod] ipsa ali
ium adimplet. Potest tamen Deus dici cau[sa] aeq[uivoca] h[oc] ps ut ad 2a q[uo]
hunc efficit virtute ad eos, q[uod] ex equus n[on] efficiunt equo ad ima-

tione, postrea n. dicti caa tractionis po. ut ab alio aequo.

§. 10.a Ide probant Thomistae ex decessu libertatis creati et increati.

496 Quia de rōe libertatis creati ē moveri et determinari a Deo, ut probat ex S.to Tho. 1.a pte q. 19 art. 8.o ad 2.m ubi ait, voltas divina se determinare, q.a nario ē, causas vo. agentes determinari ab aliquo extremo; sed nisi efficacia gratiae consistat in praemotione causae 2.ae liberae n. determinabuntur ab aliquo extrinseco; n. enim apparet quale illud sit; praeterea q. si haec determinatio opponatur cum libertate, potiori iure haec opponetur cum praemotione: ergo efficacia gratiae consistit in praemotione.

497 Resp.: q. haec motio, et determinatio Dei n. tollit q. creatura se moveat et determinet, ut enim inquit S.to Thomas q. 3.a de malo, cum aliquid movet se ipsum, n. excluditur q. ab alio moveatur, et sic n. repugnat libertati q. Deus sit causa 2.ae liberae; sed stante praemotione adhuc creatura libera se movet et determinat ad 2.m; efficit enim motionem, et determinationem cuius, et n. efficiat ante: ergo efficacia gratiae in praemotione consistens non repugnat causae liberae creatae.

498 Resp. 2.o q. voltas creata habet q. se determinet ad suos 2.os rōe donis q. habet in eos; sed id donum n. impedit effectum Dei donum in eosdem; q. praeterea humanae naturae notum est, ipsius docenti a SS.tis Aug. et Tho.: ergo Deus per gratiam efficacem determinat voltatem creatam ad 2.os salutares. cum determinatio n. possit ea nisi praemotionem in hac auxilii efficacia.

499 Resp. 3.o: q. n. determinationis creatae Deus ē 2.a libera; sicut enim omnis causa ē 1.a causa, ita omnis liberi, erit q. determinationis ē 2.a libera; sed nisi per praemotionem ad determinationem creatam n. talis determinationis n. erit 2.a libera; sublata enim praemotione solo restat concursus Dei simultaneus, per quem Deus n. ē 2.a libera n. determinationis creatae, nec ē quod illa, 2.a q.a concursus simultaneus expectat determinationem creatam: ergo ut sit 1.a libertatis in Deo

subsistat efficacia grã in connotatione ɔfuendae.

500 Itr nando mare ḡy ad 2ᵃ ptē, sed ḡy ad destruẽ: nec probatio urget; qᵃ ibi S. Th. Loquitr de detroe sata quatenus decurrit ex depen ēt motioe; ideo q ide ē ac si diceret volte dum oprari suos 2 idepen ab alio extremo movente; qᵃ Deus ē, ēt narō ē, cas vero 2endes, qᵃ creare 8, n oprari nisi depeter ab alio extrico motore sed Deo, quę efficacia desumiti ex eodem S. Dre 1ᵃ pte q 105 art 5 ubi loquens de aplicoe caarum 2darum a Deo, quę ē ide ac detroe, et depotet se n loqui de detroe sive aplicoe stricta, sd so de lata pponit parte quasi ibi enim inquit, Deus movet res ad oprandum, quasi applicando formas, ēt virtes rerum ad oproes, ubi ex motioe sine limitatioe ɔcedat Deus, applicoes enim n ɔcedit, nisi limitatus parte quasi extrahenti ab stricta aplicoe ēt detroe.

501 Adde ɔtra no mare, q n bene ptrī ex S. Tha, qᵃ ibi nil dicit de ɔnotoe ethica, sd tm q Deus ēt cream possint sub decurrere ad bonum, ēt q hunc posse movere cream salva ejus lbte. Ad 2ᵐ dispᵒ mare voltas creata rōe domini ɔfecti, ē partarii. rōe domini ɔteruni no; sub enim qui het domin utile fundi, uti fructibus ejus pt ut vult; n rōe domini ɔteruni; domini fundi etiam het, qui het domin directum quin possit uti fructibus ejus ut vult, sd rōe domini utilis, ēt imps. similiter voltas creata het q se detret ad suos 2 rōe domini imps, ēt quasi utilis, qhet in eos, n rōe dominii ɔteruni.

502 Sᵈᵒ deinde mīre; sub enim domini utile n impedit domini directum, ēt ɔfectum in alio; ita nec domin partare creare in suos 2 n impedit in Deo domini univale p ɔfectum in eosdem 2, ēt no cog; n enim quęcumq pe creara rōe domini partaris, pe Deus rōe univalis; pe enim creara rōe domini, qhet in suos 2, suadere, ēt ɔsulere peccare; nec tamen pe Deus ratione

donij vnalij q het in eosde ly suadere & consulere peccaty.

903 Ad 3g ossi Jde marg et no mirg, cuis ppoe

dispuo: Jo restat dcursg dei sultaneg l, in tu 1o l, in tu 2o Jde,

ssz in tu 2o no. dcursg dei sultaneg in tu 1o e decrety voltes dony,

quo offert creare et parat illi dcursg in tu 2o indifrente, sue in

creare detrog; ideo q n e ipsa detrao creare, Jd caa taly detroy,

cag, ing, ex se et ab itro n inferens detrog creare, Jd indifrens

se hens ad illg, q n e otra vog creare.

904 Per hoc aug decrety Deg n detroys

creare exercet vog l libere, siquis sine hoc decreto creare n

pe poere sug detrog; Jd Deg et heat hoc decrety n indiget

detrae creare, nec depet ab illa, q fo ee de roe l libere dr

tebamg q 3a; n solue l agit eig q detraty. Ab go dcursg

sultaneg in tu 1o n ee detrog creare, neg tale dcursg spec

tare detrog creare; e enig eig caa, indnexa taen a detrao

cg ea, et indifrens et dungat cg detrae l, eig nae.

905 Sile suppority e aliud argty Shicy

vdlt apticare creare ad oprandy e eg pdetrare; n enig

hoc fieri pe p dcursg sultaneg, vt pt exgdis serre, calamo,

et equi, que n aplant ad oprandy p sectiog, scriptiog, et trac

tiong, que n dignant a dcursu sultaneo; Jd Deg aplicat

creary ad oprandy, et offerty ad ty salutarg: go hec apli

catio fit p detrog, sue pmotiog. Pbtr mis: q Deg het offez

dony creare, vt est evidens; Jd de roe hentis offu donum

rei est apticare rg ad oprandy; de roe enig dony est re

oti; vsg aug rei nill aliud est q aplicao rei ad opag

go Deg aplat creary ad oprandy.

906 Ossi 1o: q Deo voltas aplat pras

inferiores, q het eary dony; Jd Deg het pfectissy dony

creare voltis: go eg applicat ad oprandy; atque hec apli

cato n fit p dcursg sultaneg, vt vidimg sequeit ee p dcursg

forum p̄motionis. Cf 2º ex Sto Tha de verite q 22 art 8: sicut volttas se mutaret sui in aliud, ita multo amplius Deus.
Cf 3º ex Aug in Enchiridione cap 98: quis enim tam inepte desipiat, ut dicat Deum malas hom voltes, quas voluerit, ubi voluerit, et qdo voluerit in bonum non posse convertere; at qm hoc fieri nequit, nisi applicet Deus voltē creatam ad operandum, go eam sic applicat. Cf 3º: qa dominium Dei in nras voltes non est subalternum, hoc ē, depens ab eis, sed monarchicum, et independens; sed tale non eet si applicaret eas ad operandum, at enim assequeretur earum effm, dependeret ab eo q ipse se applicarent ad operandum: go Deus eas applicat &c.

907 Resr ad argtum dtendo mare, et neg mire, concedo mare et nego mire, cuius pbac dissolvo: de ratione est re vtr, qdo vtti ē potis qdo, qdo ē impotis non. Sic dominus pallii rie domini non vtitr pallio, si ipse ē Thessalonicae et pallium Romae, qa pro tunc vtti ē impotis. Praeterea dominus fundi, dum ille offert fructus ad opros non applicat fundum, nec vtitr fundo eum applicando ad fructus labore, qa huiusmodi vsus est oio impotis; cum go Deus applicare volte ad tum, et hac ratione vti volte offertam media p̄motione physica sit impole; inde est, nec Deus applicare, nec posse applicare volte ad tum liberum.

908 Obs autem mare; qa hanc applicare sit detrare quod est de voce, in quo theologi innocentes procedunt, ut enim ipsi fatentur, et ipsi vidimus dux applicat milites ad operandum et eos non predetrat; chartas reliquas virtutes, et voltas propas inferiores applicat, nec tamen illas p̄motione ponit chartas in reliquis virtutibus, nec voltas in potentiis inferioribus: non ergo applicare ē detrare; quidquid urgentissimus, voltas ita applicari et predetrari a Deo ad operandum, ut ipsa se applicet, et detret ad operandum, que doctrina ē physica, ut videre est in 1a parte huius sectionis; sed voltas non se predetrat ad operandum, ut certissimum est

quo applicare vel e[xtra] applicare.

509 Not[andum] est quod in mare. voluntas enim non habet dominium proprie [illegible] inferiorum, non enim potest de illis disponere pro libito destruendo [illegible] visibus, et auditibus, et sic de aliis. sed potest disponere de [illegible] et pane, quorum dominium habet. Item insuper [illegible] potentias [illegible] loco [illegible] applicat ad operandum [illegible] ad summum indirecte, ut dicebamus supra [illegible] ad [illegible]; si quas potentias applicat ad operandum, non eas applicat [illegible] dominii, quod non habet, [illegible] naturalium potentiarum, ut exigant applicari a voluntate, quale exigentia [illegible] non habet voluntas ordine ad [illegible], ex talis applicatio destruat actus liberi.

510 Not[andum] est [illegible] mare, [illegible]; ut enim habet voluntas potestatem [illegible] [illegible], [illegible] et non e [illegible] applicare [illegible] potentias voluntas actus, ut quod in ipsa voluntate, quae tum [illegible], quin ipsa antea se applicet [illegible] potentias, potest [illegible] immutare [illegible] applicando [illegible] potentias; [illegible] voluntas habet [illegible] peccatoris [illegible] illustrat, et [illegible] quibus [illegible] cognoscit [illegible] peccatoris, et [illegible] salutaris. [illegible] creare [illegible] mutabit [illegible], [illegible] mutabit, [illegible] autor [illegible] creare mutat [illegible].

511 [illegible] et [illegible] mala [illegible] voluntas, quod [illegible], et [illegible] in bonum, non e [illegible] applicet voluntas ad bonum [illegible] potentias, [illegible] velit, [illegible] [illegible] se [illegible], [illegible] ad [illegible] [illegible] necesse [illegible] possit, [illegible] ea [illegible] vera, [illegible] in [illegible] peccati [illegible] peccati, [illegible] se [illegible] mala [illegible] voluntas. [illegible] velit, [illegible] in [illegible] peccati. [illegible] efficaciter [illegible], [illegible] in [illegible] sequitur [illegible] [illegible] efficacis [illegible], [illegible] sequitur, [illegible] non [illegible] efficaciter

nisi id, q e posse, ideo q semp ponendu id, q Deus efficaciter vult.

912 Ad 2m dist. maior: dominium Dei 2o iuris-
dictionis, Co; proprietatis, Nego: vno supposito q dominium proprietatis dividatur
in monarchicum, et civile dominium iurisdictionis e potestas regendi
subditos p praecepta et prohibitiones, quae potestas sistit in vno,
possit que exerceri, eius fo dicit dominium monarchicum, et hoc het
Deus in creaturas, qst se solo pe eas regere praecipiendo et prohiben
do. Quod si haec potestas sit in pluribus, nec insolidum possit
exerceri nisi ab oibus collective, dicit dominium civile, q proprium
e Reipublicarum, ut Venete, Genuensis, et aliarum, quale do-
minium n het Deus in creaturas, sed oio independens a consortio alterius.
Ideo q pure monarchicum dominium aut proprietatis e potestas dis
ponendi de re p libito in ordine ad posse, et lege n prohibitum
q n dividitur in monarchicum, et civile, sed in alia membra
quae n spectant ad rem, et hoc het Deus in creaturas, ideo q pe illis ut
pro libito disponere debet potius eius effectus creaturae liberae
applicandi ad operandum p praedeterminationes sit impossibilis, inde e Deus re
hinc dominium n posse p praedeterminationes applicare creaturam liberam ad
operandum, sed narrasse q ipsa se applicet.

§ II.a Instituunt Thomistae ex decessu in-differentiae delectati.

913 Quia a principio indifferenti eius delectato n sequitur
actus delectatus nisi principium detretur ad aliquod, q sit in tali indif-
ferens ens, sine indelectatus, et delectatus opponuntur n minus
q calidus, et frigidus, et sicut ex calido ut tali nequit oriri
frigidus, ita nec ab indifferenti ut tali pe oriri actio deter-
minata; sed voluntas sine praemotione est indifferens ad actus
salutares, sive eius natura, aliunde eius salutaris e qd delectatus:
ergo nisi auxilia efficacia existant in praemotione, et praedeterminatione
n poterit oriri a voluntate eius salutaris.

914 Ostr 1º; qª id q e ad utrumlibet est sub ens in potentia ens aut in pota n e princip agendi, sed ens in actu, ut est doctrina Sti The; sed voltas ex se e indifferens ad utrumlibet, scilicet ad actu salutare, et ejus naoe: go nisi praedeterminetur a Deo n erit princip actus salutaris. Ostr 2º: qª nisi voltas praedetermineretur a Deo ad actu salutare, vel determinaretur ad illu erit determinans seu prima causa determinationis, enim in aliquo genere e, q in illo aliud n supponit. Sed voltas n e determinans, neq prima causa determinationis, hoc enim e proprium Dei, qui sub e ens ita prima causa, et determinans: go

915 Ostr 3º: qª juxta Suarez, quem nostri communiter sequuntur, qª licet determinet se creata quoad substantiam actus, determinatur tamen et applicatur a Deo quoad individuationem; sed in hac determinatione divina retorquentur contra Suar. omnia argumenta, quae ipse torquet contra praemotionem: go licet Deus determinat creaturam quoad speciem actus, licet n determinat quoad individuationem. Probatur minor: quia creata libera operatur individuationem actus, et a Deo ad eam determinatur, deinde creata sine hac determinatione n posset actum ponere, et tandem individuatio actus peccaminosi e mala, et peccaminosa, cum tamen fit a Deo; sed haec sunt argumenta nostra et Suarez contra Thomistas: go in determinatione quoad individuationem retorquentur contra Suarez et nos omnia argumenta, quae in Thomistas torquemus.

916 Ostr ad argumentum nando majorem; cum propositione distinguo: indifferens in actu 1º et determinatus in actu 2º opponuntur, otto; indifferens in actu 1º et determinatus in actu 2º opponuntur, nego. Sub enim amor et odium in actu 2º opponuntur, n tamen opponuntur amor in actu 2º et odium in actu 1º; sicut n opponuntur determinatus in actu 2º scilicet actu salutaris, et indifferens in actu 1º nempe voltas sine praemotione. Item exemplum calidi impotentis producere frigus e ad rem, qª ea impotentia n oritur ex oppositione calidi cum frigido; sed ex natura ipsius calidi consequitur haec impotentia; n enim e major oppositio calidi cum frigido q

ipsi as imperfo, cū taen ex se vt ipsū e, possit oīm imperfecti
vt tale, vt pt in ... , que vt tales ... e, et taen ab
ea oīs creara, que vt tales imperfa e.

517 Obsr aut indifrens sive indetraty in tu p°,
et detraty in tu 2° apparenti, qd re vera oīno apparenti, vt
pt in tu libero, qui que detraty e, et ... hic ... ille, et taen
indifrens est, sive indetmty; nego liber a neste, et indi
frens pro eadē vsurpatur in oīi schola; ex se go indetra
ty ... vt dicit vaguite et ... cū detrato, ... vo
... vt dicit indifra. Ad ... nare ... e ad ...
est sit ens in ... quaty sit ens in ... non
dicit detrate ... etramlt indetrate, ...
q e ad ... dicit detrate. At q e ad ... vo
luntas ... e sit ens in ... ad ty exende ... dicit
eny detraty ex ty, ideo ... ee ... agendi; ... eny ens in
... ad ty extendo ... ee ... agendi. Quare
... volitas e ex se indifrens ad ... impor
tando ... illy excluendo, ... ab illo ... scindendo
no, et no eo; qd ... volitas sit ens in tu ... ee ... a
gendi ... et ...

518 Ad ... volitas
... erit ... detrans cū depen ab alio in ee, fieri, et ... servari,
... sine hac depea no, ideo ... no creara fore ... de
... eny e ... caa detrons, que e illy caa sine depea
ab alio in ee, fieri, et servari; ... volitas ... sit causa
suē detrons, depeat taen a Deo in ee, fieri, et servari,
inde est, q ... possit dici ... detrans quaty ab alio ... detrat
... taen possit dici ... caa determinationes.

519 Quemadmody creara ... vivens ...
... in tu ... dici ... vivens quaty ... tals vity nullius
aly prior vitri, ... taen ... dici ... caa suē vitē in tu ...

q ipsa in ee fieri, et conservari a Deo debet. Similiter vo-
luntas, ut cum sua determinatione possit dici se determinans, quatenus
ab alio prior non determinatur, non tamen potest dici libera causa determinationis
suae debere, q ipsa habet a Deo.

920 Quare, quando creatura non posse causa se
sua determinatione, non vero non posse esse se determinans, propterea ut asseritur in
minori. Ad cuius probationem quando ee proprium Dei esse causam determinationis, non
vero ee proprium illius esse se determinans, propterea ut hoc extenditur ad se de-
terminans, q determinat independenter ab alio in esse, fieri, et conservari;
hoc enim est proprium causae liberae; Deus autem est se determinans quatenus de-
terminationes illius a nullo extra ipsum tamquam a causa dependent, et insuper
extra ipsum nulla sit determinatio independenter ab ipso.

921 Ad 2 ... quo sequaces ... maxime insultant
... est sed minimi roboris, procedens ex prava ... doc-
trina Suarez, sic ... disputando maiorem: ut creatura se determinet libere de-
terminari tamen ... a Deo ... positive, non
nave, ... et non minorem; ad cuius probationem ... maiorem: creatura
libere operatur ..., et si a Deo determinetur nave, ... positive, non.
Non deinde sine hac determinatione nave creaturam non posse operari.
ut enim ... haec determinatio nihil aliud est, q ... ad
aliquid ... in individuo, ... non nihil ... du-
cit ad ... qui ... individuus ... peccatorum
sit mala, cum tamen non sit a Deo determinante positive, sed nave
in tali determinatione nulla est absurditas. Quare non minorem. ...
enim Suarez non ... procedunt contra determinationem navam, quae vera
determinatio non est, sed ... contra determinationem positivam, ... ut
ut explicatur a ...

922 Pro cuius ... sciendum est duplex ee
determinationem ad ..., unam positivam et alteram navam. Positiva est quando ex parte
... aliquid ... connexum cum ..., ut quando Deus infundit ...
sui ..., q haec ... se habet ex parte ..., et aliunde navam

connecti cum amore Dei. Haec distinctio est determinatio possibilis ad a-
morem, ideo quod auferens huius indifferentiam, et libertatem, tales quae esse promo-
tiones extendunt Doctores nostri cum Suarez, ideo quod tollere libertatem
actus, ad quem promovet.

523 Alia est determinatio naturalis, quae consistit in
natura cursus ad aliquod [illegible] ei, qui producitur, ex quo natura cursus
sui non sequitur naturaliter [illegible], quia ad eum adhuc Deus parat cursus
sui indifferentis, et subiectus potestati voluntatis, [illegible] non [illegible] pro
libito adhuc ex suppositione determinationis naturae ad illud, sive naturalis
cursus ad aliquod.

524 Unde ex hac naturali determinatione quae ad indi-
viduum [illegible] sequitur posse naturaliter non producere [illegible], quos [illegible]
[illegible] producere [illegible] cursus ad illos, non vero sequitur istum
quem producit, naturaliter producere, cum producat [illegible] cursus indifferentis
ad illum cum potestate non producendi eum, et [illegible] illa determinatione pos-
sibili. Unde [illegible] distat determinatio naturalis Dei ad individuum [illegible]
a determinatione possibili [illegible], quae ad individuum est [illegible].

525 Si rogas, cum Deus et creatura sint causa
determinationis liberae creatae, cur potius dicitur creatura se determinare quam illud
quod Deus se determinare; vel quare potius dicatur Deus se determinare
quam creatura libera, quam creatura a Deo? Dicitur in primis, quaestionem
esse de voce, ideo quod non magni momenti; praeterea plures
ex nostris concedere creaturam determinari a Deo ad [illegible] bonum non
solo naturali sed possibili, quatenus per auxilia gratiae moraliter allicit crea-
turam ad [illegible] salutare, dummodo enim haec determinatio non fiat per aliquid
[illegible] naturaliter connexum cum [illegible], qualis esset praemotio physica, absolute [illegible] modo
do posse concedi creaturam determinari a Deo, ideo quod sic docetur a [illegible].

526 Deus modo iste determinationes [illegible] satis, [illegible]
relinquens in creatura [illegible] indifferentiam ad [illegible] interroga-
tionem, quod duo concurrunt ad determinationem, [illegible] determinare se, et [illegible] trahe-
re [illegible], sive eundem determinare, qui concurrit ad determinationem cum

poste p(ro)xa, et immediata n(on) ponendi detrs, ag voltas ethis
supnalis Jcurrunt ad ty salutare, sive ad hanc detrs volts
tra Jcurrit ut poste p(ro)xe et immediate n(on) ponere ty, q(uia) li-
bere ey n(on) ponit: hic eni(m) het tale potestem, nec ponit ty nisi
ad nutus voltis, ipse eni(m) liber n(on) est, sed subditur voltæ tam in
operando, q(uam) in non operando; ideo q(uando) voltas se detrat ad acty,
et hicy detrat, n(on) vero hicy se detrat, sed voltas detrat.

527 Quando vero Deus et creara sal Jcurrunt ad
ty salutare, sive ad hanc detrs creara Jcurrit ey poste
p(ro)xa, et immediata poendi ty illy sed n(on) poendi, q(uia) Jcurrit ut
immediate sit libera; Deus aute n(on) Jcurrit ey poste p(ro)xa, et imme-
diata ty illy ponendi, q(uia) ex supposi(tio)ne q(uod) offerat creare Jcursy
indifferente, ipse p(ro)xe et immediate n(on) se curat tale acty,
nec curat illy e immediate p(ro)xe liber, sed se remote, q(uatenu)s
libere voluit Jcursy indifferente, illy q(ui) subiecit poesti creare
p(ro)ptrea q(uando) creara detrat se, et Deus ad ty salutare, n(on) vero Deus
se detrat, nec creare, ut detrao n(on) minus sit a Deo, q(uam) a crea-
tura, creara taen vocat p(er) illa n(on) vero Deus, sicut ut de-
trao, q(ua) creara se detrat n(on) minus sit a Deo, q(uam) a creara,
hec taen p(er) illa se detrat, n(on) vero Deus.

§. 13. Arguunt adhuc Thg p(ro) p(rae)motione ex Ita gre sufficienty.

528 Gratia nisi efficacia consistat in p(rae)motione
voltas eliciet ty salutare, quem ad illy heat auxiy adhuc su-
fficiens: go e absurdity: go efficacia gre consistit in p(rae)motione.
Probr mai: q(uia) ut voltas heat auxiy sufficiens ad ty bed p(rae)-
parata q(uia) opreti ce phice, et p(ro)xe poens ad illy eliciendy, n(on)
eni(m) se moralr, sed etiam phice illy p(ro)duit; sed hoc n(on) fit sine
p(rae)motioe; hac eni(m) sublata se restant illustraes ex pte intes
et pie affectioes ex pte voltis, que n(on) dant virtutes phisicas

restat insuper durities substantiae, quae non se habet per priori neg: ergo
nisi efficacia gratiae existat in promotione &c.

929 Resp. 1°: quod si illustrationes et inspirationes sint
naturales non dabunt pos supernatum, si vero sint supernales per eas erit na-
turae qualitates supernaturalis, quae est physica promotio: ergo tandem in hac exis-
tet gratiae efficacia. Nec sit satis dicendo per indeliberatos illustrationes
et affectiones physice influere in deliberatos; 1° quia hi per se insufficientes
sunt deliberatis; non vero dabunt virtutem physicam sufficientem ad deliberatos.
2°: quia adhuc restat difficultas, quomodo autem voluntas fiat
proxime potens ad indeliberatos supernales, cum enim hoc fieri debeat
per qualitatem intrinsece supernalem, haec erit promotio: ergo haec est simpliciter ne-
cessaria ad salutare.

930 Resp. 2°: quod natura non potest fieri intrinsece po-
tens ad salutare per suum applicatum per Dei virtutem, nisi homo de-
mum recipiat aliquid intrinsece virtutis in natura, impossibile enim est intrinsece po-
tens ad aliquid fieri nisi per receptionem formae intrinsecae, quae habet intrinsece
potentiam ad id; sed haec virtus denuntiata promotio est physica: ergo in
hac existit tum gratiae efficacia, tum sufficientia. Resp. 3°: quod utique
voluntas de impotenti sit proxime potens habet esse formam operativam
huius enim effectus formalis est proxime potens; sed Deus in ea entitativa
non se habere naturam formae: ergo neque per sui usum facere voluntatem proxime
potentem.

931 Resp. 4°: quotiescumque aliqua potentia ducit per actionem ordi-
nis, sic per naturalem et humanam elicientem, ut sit in habitibus super-
naturalibus, qui hac et non alia ratione infunduntur per habitus supernales:
ergo per se sola non sit voluntas proxime potens elicere per supernales.
Resp. 5° ex D. Thoma: quod si aliqua duo fuerint non unita et pos-
tea uniantur, oportet, ut hoc fiat per mutationem utriusque vel alterius;
sed Deus concurrendo substantiae cum voluntate, unitur eidem per modum
operis: ergo cum Deus non mutetur debet voluntas mutari per qualitatem intrinsecam
quae est physica promotio.

932 Aliter ad argu. nando marj; ad eius proba. d. marj et no. minj; illustrares enim ex parte volis, et ipsas affectiones ex parte voltis et so dant virtus moralis, so etiam physicam ad bj salutares, ut constat ex dicta 1a parte q. 3a sect. 6a. At id q. dixi de ~~sub~~ subitaneo generis, volis, eius in tu l. nil aliud ee, q. ovig applicatj volis ding, quae extra se tenet ps prior neq ad bj salutare.

933 Aliter dico no ans. qu. ad ultimum parte, sed hanc ee physicam ponendas. n. enim talis est, tum q. n. e simpliciter nara ad bj indeliberatos, cum hi saltis de ipsa absolta possent fieri q. auxiliis extrinsecum, etiam q. hanc qualitatem supernale ponimus nos, ut supernaliter eliciantur bj indeliberati, eius n. heant aliud pri. intrin. supernale a q. possint elici; n. vo ponimus pro actibus deliberatis, qui hent suficiens princip. intrin. supernale in ipsis actibus indeliberatis, a quo diciamus n. so moraliter, sed etiam physice producere.

934 Neque obstat bj indeliberatos ee minus perfectos q. bj deliberati; sepe enim id, quod minus perfectum est dat virtus ad magis perf., ut pt in specie impressa, quae cum minus perfecta sit q. intellec., dat tamen virtus intellec. ad illus. Licet ergo bj indeliberati sit minus perfectus q. deliberati, quia tamen affert volis supernaletem, q. ipsa caret, confert eidem virtus ad bj deliberatos, quia voluntas corroborata supernalitate deliberata. So eque so magis perfecta est, q. bj salutaris deliberati, ideo hic pe inde procere physice.

935 Fateor deinde bj indeliberatos supernales fieri a qualitate extra supernali; ut enim concertanee fiant, sic hent fieri, no vo hanc ee ponendas, ut ig vidimus, q. dicta ee ponendas, inde nil extra nos, sed potius in nobis, tales eius bj nary, ideo q. eis n. repugnat procere a ponendas; at licet, de q. e q., et in ipsis quaerit efficaciam gratie ad bj hoc, q. eius esaltr repugnat

promotio Physica, ut a nobis probatur.

936 Praeterquam quod rationes duo probant, 1.° actus saluta-res non fieri nisi media aliqua qualitate supernaturali intra voluntatem, quod verum est, quod actus deliberati fiunt ab actibus indeliberatis intra supernaturalibus, qui actus a qualitate transeunte influxa a Deo, et desinente cum actu indeliberato, quae qualitas debet esse promotio saltem Physica ejus ordinis.

937 2.° probant actus supernaturales non posse adhuc de potentia absoluta fieri per auxilium extrinsecum obiectivum sine virtute supernaturali intra voluntatem; ad has et similes rationes satis responsum est, quae nihil ad rem nostram; licet enim adhuc de potentia absoluta voluntas non posset operari actum salutarem sine qualitate intra supernaturali, non sequitur eam esse promotionem Physicam nec ea ipso deberet qualiter intra actum, nec ipsa est requisita ad promotionem.

938 In quo nempe P. Suarez, quem major nostrorum pars sequitur, tenet actus indeliberatos supernaturales moraliter se influere in actus deliberatos, idem quod impotentiam voluntatis supplent auxilium extrinsecum obiectivum; ... est ad hoc quod hoc esset ipsa ... actus ... illustrando, salt in hypothesi elevationis fieri intra potentiam, non enim fit nisi extra potentiam, ipsa enim intra ... ex se potens est posse causa partialiter, non totaliter, quae extra adiuvando obiectum reddit proxime et absolute potentem. Sed enim sequens intra impotens ad agendum naturam, impotens enim, impotentia causae totaliter, potens tamen ex se, et intra posse causa partialiter, fit proxime et absolute potens per adjutorium extrinsecum alterius equi, similiter natura fit proxime et absolute potens per adjutorium obiectum.

939 ... discursu ... , id quod voluntas debet esse ... operabatur, vel equivalenter, ... Nec potest esse ... frater, ... quod est a ..., quia talis est; quod est ... equivalenter ..., est ... fratris equivalenter, cum unus equus non fit vera ... alterius equi, sed ... equivalenter, quando in ordine ad ... valet

ac si eet verum sic.

§. 13.ª Arguunt deinde ex ratione gratiae convenientis.

940 Quia gratia conveniens vere et proprie efficit in nobis actus salutares, sine ea enim nihil possumus in ordine ad ipsos, ut saepe definitum est contra Pelag: probat quod eadem Aug. sed eos vere et proprie non efficeret, nisi ea consistat in connotatione: ergo in hac consistit efficacia gratiae. Probatur min: quod secluso connotatione a gratia conveniente solum restat hanc esse illustrationem ex parte intellectus, et gratiae affectionem indeliberatam ex parte voluntatis; sed haec vere et proprie non efficiunt actus salutares; solum enim moraliter concurrunt ad illos: ergo nisi gratia conveniens consistat in connotatione, ea vere et proprie non efficeret actus salutares.

941 Resp 1.º quod causa quae solum moraliter causat effectus, vere et proprie illos non causat, nec est vere et proprie causa illorum; propterea quod Oratores vere et proprie non causant volitionis motus, neque diabolus est vere et proprie causa peccati: nec enim pomum dum movet puerum ad currendum est vere et proprie causa cursus; sed secluta connotatione gratia conveniens solum moraliter causat actum salutarem: ergo vere et proprie illum non causat. Resp 2.º quod causa efficiens physica et strictè est ad quam infallibiliter sequitur effectus; sed hic non sequitur ad causam moralem, ut constat ex pluribus exemplis: ergo ea non est causa efficiens.

942 Resp 3.º quod quod non existit, non potest vere causare: sed motus indeliberati saepe non existunt, dum causatur actus salutaris, ut patet in peccatore, qui tempore illos non sentit: ergo tales motus vere non sunt causa actus salutaris. Resp 4.º quod deliberatus, et indeliberatus saltem contrarie opponuntur: ergo unus non potest esse causa alterius: unus enim contrarius non est causa alterius: Resp 5.º quod gratia conveniens est causa praevia actus salutaris; sed talis non potest esse actus indeliberatus vel deliberati: causa enim praevia debet esse ut minimum aeque perfecta ac effectus; cum tamen indeliberatus consistit tam perfectus quam deliberatus: ergo causa conveniens non consistit

in talibus motibus fuerit; sed quod restat consistere in formatione.

543. Ad argumenta contrariorum facile patet ex dictis disp. 1ª q. 3 sect. 6 dicendo majorem. Ut enim loco relato vidimus, illustrationes, et affectiones per se physice influunt in actus salutares. Ad 2m distinguo majorem et nego minorem. Ad 3m etiam totum; cum enim defendamus influxum physicum gratiae concurrentis in actus salutares, nihil refert, an ad causam moralem infalliter sequatur effectus, vel non sequatur; sed est animadvertendum nec ad causam physicam, nec ad moralem in tali infalliter sequi effectum et ad utramque in tali infalliter sequi. Propterea quod ex hoc capite non apte desumi differentiam unius ab alia.

544. Ad 4m distinguo majorem et nego minorem; nec sufficit per se peccatores diu perversos, quae est actus salutaris Deo vere vocanti, et excitanti, non sentire per has affectiones, et illustrationes in quibus vocatio et excitatio consistit. Ad 4m nego consequentiam. Sunt enim agens et necessarium omne non opponuntur ideo quod agens potens est ex necessario, ut sit in creatura quae est a Deo, liberum deliberatum et indeliberatum non opponuntur natura, et ita opponuntur ut non possint verificari, sed res agens et necessarium possit verificari, quin hoc tollat unum posse ab alio procedere.

545. Ad 5m distinguo majorem et nego minorem, cujus probatione distinguo. Causa principalis illa indifferens est; indifferens nego. Cum quod voluntate modo sit subjectum volitae, et reliquae principii concurrentibus causa adaequata actus deliberati sint non solum aeque, sed magis sufficit quod sit deliberatum; hinc est posse esse hujus causam principalem; non enim instrumentalis causa, ut dicebamus in physicis, physice et stricte non desumitur a mari, sed minori fore instrumenti collatione cum effectu; sed ab eo quod instrumentum operatur gerens vices alterius, et tanquam illius virtute, non vero propria; sic enim serra scindit impulsa et expressa a scindente, et virtute hujus; ideo quod gerens vices impellentis. Species impressa producit expressam tanquam virtute objecti et vices illius gerens. Nec non semen producit viventem et vices gerens alterius viventis, et tanquam virtute cujus semen est.

3

§. 14.a Eandem instant ex opposito decursus indifferentis.

946 Quia decursus iste indifferens paratur Deus per decre-
tum absolutum et efficax, vel per decretum conditionatum; sed neutrum potest dici;
Si enim decretum hoc sit absolutum et efficax, cum sit suppositio ante, et
aliunde variatio indifferentiae opponitur tollet libertatem; quod si tale decretum
sit conditionatum, debet eidem assignari conditio sub qua decernat talem
decursum; ea autem conditio non est assignabilis: ergo repugnat talis de-
cursus indifferens.

947 Probatur 1o quia conditio sub qua Deus decernit decursum
indifferentem non est alia praeter detractionem creaturae, vult enim Deus indifferenter
decurrere cum creatura ad tum, si ipsa ad eum se detraxerit; sed detractio
creaturae non potest esse conditio ad decursum indifferentem; detractio enim creaturae,
et decursus indifferens sunt omnino idem, cum tamen nil possit esse conditio ad se
ipsum: ergo decretum hoc non potest esse conditionatum.

948 Probatur 2o quia stultum est Deum velle decurre-
re cum creatura, si cum creatura decurrat, sicut stultum est Deum decer-
nere Petrum videre, si Petrus videat; sed Deum decernere decursum
creaturae si ipsa se detraxerit, est Deum decernere decurrere cum
ea, si cum creatura decurrat; detractio enim creaturae et decursus
Dei sunt idem: ergo huiusmodi decretum stultum est.

949 Respondetur ad argumentum negando maiorem: non enim pa-
ratur Deus decursus iste per decretum absolutum et efficax, neque per decretum
efficax conditionatum, sed ad summum per decretum quasi conditionatum, ut loqui-
tur P. Suarez. Vel ut aliis placet, per decretum virtualiter conditionatum,
quod decretum absolute et simpliciter non est dicendum nisi decretum suspensivum,
absolutum tamen; quia re vera et formaliter nullam spectat conditionem ex parte
creaturae, ut in illo ipso decurrat cum creatura, ut bene probat
in argumento. Dicendum ergo est decretum suspensivum; quia in illo Deus nec-
titur ipsa cum creatura, ut ex modo tendendi in creaturam
et in illo effectus creaturae habeat ipsum ex parte Dei requisitum ad pro-

decendi esse.

550 Vult ergo Deus per illud decretum concursus creare necessarium, si creatura sit naturalis causa, indifferentem si causa libera sit, affirmative si esse sit bonum, et indignum affirmative comprehensive, si esse sit malum, et peccaminosum, indignum quod divina affirmatione. Non tamen vult ex se efficaciter Deus per tale decretum effectum quod supponit esse ei non ponitur; neque ex se inefficaciter, quod supponit ponitur; vult ergo esse suspensive, ita ut relinquatur potestati creaturae reddere esse efficax per positionem esse, et inefficax per non positionem sive negationem ejusdem esse.

551 Neque hujusmodi voluntas in Deo ex se suspensiva, non vero efficax, neque inefficax, nova, et inaudita est in Deo; reperiuntur enim in illo tales voluntates, ut praeceptum, prohibitio, et consilium, hae enim voluntates in Deo, neque efficaces sunt, neque inefficaces ex se in obiectum, cum hae quodam ponantur a creatura, quodam non; sed potius suspendentes, quatenus creatura operans per affirmationem, vel defectum ad illas modo bene, modo male operatur.

552 Sicut hae voluntates ex solo modo tendendi in sua objecta in eandem bonitatem et malitiam, similiter voluntas divina ex solo modo tendendi in concursum sustanens, et causae creatae refundit in has propria efficacia in propria esse, ad hoc quod illi necesse est operi, et quasi subordinationem, non quia quod necessarie voluntas Dei supernales per horum insufficientiam, eosque subordinat voluntati in ordine ad salutares.

553 Unde patet ad id quod, cum majorem natura, non enim decernit Deus concursus sub aliqua determinatione, sed omnino absque, non ita efficaciter, neque inefficaciter, sed solo ex se suspendenter; ideo quod falsa est probatio majoris sumpta parte sit in non ei propriae causalitatis solum quae est vera tamen si deducebatur determinatio concursus divini se tenere ex parte creaturae, non vero ex parte Dei, in quo solum sit admittenda nostris [illegible].

554 Ad 2um probato majore, et distinguo minorem; Deus decernere

concursu creare, si ipsa se detraverent 8a sumpto ly si in ex
causalis, sive conditionate, sumpto pro ut se denotat detraere
se tenere ex parte creare non; sic enim ly si explicatur ex me
volo concursu, et placet causa illius, ideo annecto illi meum
concursum, et quasi subdo, ut ea creare possit ut, et concursus
detret meum indiget; quod si ly sit peccatoris sic explicatur, concursus
concursu, et ex me illum volo, adhuc tamen creare annecto
to meum concursum, et eidem quasi subdo, ut concursus eius detret
indifferentiam; sic enim satisfacit muneri causae et uni-
versalis.

Q.o 5.a

Utrum gratia efficax consistat in connexione morali?

Resp.o 1.a Gratia efficax non consistit in connexione morali.

555 Doctores aliqui ut medium viae inter nostram
et aliorum ingrederentur medium se tenent de efficacia gratiae sub-
tilius, per connexionem moralem, hoc est per auxilium non metaphysice, sed moraliter
connexum cum operatione, ideo quod inferens illa non metaphysica necessitate, quae libertatem
evertit, sed morali, quae cum libertate componitur.

556 Est autem moralis necessitas inclinatio etiam vehe-
mens potentiae ad effectum, ut semper illum ponat, licet absolute possit eundem non po-
nere; ut famelicus sibi appositis cibis gratissimis necessitatem habet mo-
ralem eius vescendi, quia quamvis absolute possit abstinere, et non vesci, semper
tamen eis vescitur; et idem est de febricitante ardentissime, qui licet possit
absolute, oblatis sibi aquis frigidis non bibere, semper tamen bibit: gratia ergo
efficax consistit in prima affectione, et illustratione, sive in aliqua alia qua-
litate inclinante liberum vehementer voluntatem ad bonum, ut licet haec possit absolute
illud non ponere, semper tamen ponet.

557 Haec sententia displicet: ideo quod impugnatur 1.o quia auxilium
efficax habet connexionem cum operatione non solum moralem, sed etiam metaphysicam, sed ne-
cessitas moralis ad bonum non habet connexionem metaphysicam cum operatione

ut constat ex explicatione hujus sententiae; si enim posita tali connexione cum ea necessitas erit metaphysica, qualis est connexionis physicae structae: ergo efficacia non consistit in connexione morali.

558 Haec est recepta ab omnibus theologis, constat que ex eo, quod auxilium efficax sit medium id, sive bellum, quo certissime ponitur bonum, ideo et quod est omnibus connexionis defectus ab auxiliis efficacia est praeparans bellum, quibus certissime liberantur electi; sed ideo auxilium efficax metaphysice connexum cum opere certissime ponitur bonum; sola enim certitudo metaphysica est omnium maxima, sive certissima; haec autem fundatur non connexione metaphysica: ergo auxilium efficax habet connexionem non solum moralem, sed metaphysicam cum opere.

559 Obiicitur 1.º quod magis certum est sub auxilio efficaci ponendum opus, quam ponendum comestionem sub inclinatione famelici ad comedendum; ex eo enim quod non ponatur comestio sub ea inclinatione nulla sequitur contradictio, et quod operantur homines contra vehementissimas inclinationes, ut quotidianis constat exemplis in victoria tentationum, et in omissione plurium, ad quae vehementissime inclinantur; at vero quod sub auxilio efficaci non ponatur operatio sequitur contradictio, scilicet auxilium esse efficax, ut supponitur, et non esse efficax, quod cum opere non conjungitur.

560 At quia certus famelici ad comestionem est moralis, nullam involvens contradictionem si non conjungatur cum opere ideo est solum fundata in connexione et necessitate morali; ergo certitudo auxilii utpote magis moralis, ea est fundata in connexione metaphysica inferente contradictionem nisi conjungatur cum opere erit necessitas non moralis sed metaphysica.

561 Obiicitur 2.º quod in connexione morali, ut se habet ex parte termini, est inclinatio ad terminum, et cognoscitur infaliter metaphysice fore esse opus, et non cognoscitur, si termini: ergo connexio connexionis moralis cum opere metaphysica causa est, et non moralis; solum enim in medio metaphysice connexo cum termino hic infaliter metaphysice cognoscitur. Sed termini: ergo in connexione morali non consistit efficacia auxilii.

Hic ergo Deus auxilium efficax cognoscendo in eo infallibiliter intrinsece operationem, ex cuius ratione auxilium efficax confert tamquam speciale beneficium; nec enim Deus cognoscit, quod non cognoscat infallibiliter intrinsece: ergo auxilii efficacia non consistit in connexione morali.

962 Deinde 2° impugnatur sententia, quod operatio salutaris numquam fit sine auxilio efficaci; auxilium enim quod cum operatione coniungitur, cum non sit pure sufficiens, necesse est esse efficax: sed saepe operatio salutaris fit sine vehementi inclinatione ad illam, sic enim saepe quis audit sacrum, et peccata confitetur absque tali inclinatione, imo cum summa repugnantia et renitentia, ut patet in ieiunio, castitate et iniuriis, quae ut plurimum non sine magna repugnantia patienter sustinentur: ergo in hac vehementi inclinatione non consistit efficacia auxilii. Quod si necessitas moralis non solum importare inclinationes ex parte potentiae, verum etiam tales ipsas operationes, ita ut hac, vel illa sublata tollatur connexio moralis; ideo sicut certum morale posse fundare certum intrinsece Dei scientiam operationis; quia quando positum est, ex suppositione quod sit, intrinsece certum esse.

963 Probatur 1°: quia ut vidimus stare hoc auxilium efficax sine hac inclinatione, ergo debet eius efficacia non consistere in connexione morali. Probatur 2°: quia si connexio, sive moralis necessitas involveret tales operationes non posset Deus conferre auxilium ut efficax, quin cognoscat tales operationes; nec enim velle, quin praecognitum, cum haec cognitio non sit scientia visionis, haec enim sequitur tales operationes et conferri auxilium.

964 Atque insuper fit cognitio simplicis intelligentiae, haec enim tradit ad operationes non ut tales, sed ut possibiles, sequitur esse cognitionem scientiae mediae, sicut auxilium illud iungendum cum tali operatione, si sub illa voluntatis inclinatione, et aliis quarumvis circumstantiis conferatur, quae est contra sententiam circa auxilium efficax constituens, ad quod ostendendum introducitur haec necessitas moralis, et connexio explicatur.

965 Sane patet, non audiendos eos, qui dicunt auxilium

esse consistere in tali auxilio cum natura adjunctione, ut auxilium infallibiliter inferat operationem, sive quod fere idem est, auxilium esse consistere in eo, quod activitas gratiae sit major in ordine ad operationem salutarem quam resistentia naturae. Et insuper non audiendos, qui quomodolibet explicent efficaciam auxilii, per contrapositam connexionem auxilii cum operatione, quod diximus esse de ratione auxilii efficacis, ponunt antecedenter ad operationem, sic enim incidunt in sententiam thomisticam a nobis satis impugnatam.

966 Vel hanc connexionem contrapositam ponunt ex suppositione operationis, sicque confugiunt in nostram sententiam; operatio enim non constituit auxilium esse, sed ut praevisa, et quomodolibet sese habeat, ut satis a nobis explicatum et probatum est supra, tota fere quaestio ergo frustra vacillantes vacuum a gemmantibus et receptis systematibus recedunt.

967 Itaque pro constitutione auxilii efficacis per moralem determinationem ad duo capita reducuntur. Primum quod in pluribus auxiliis ea vehemens inclinatio expressa probetur, sed ut constat, non semel intendunt, deinde quod in pluribus ea vehemens inclinatio non reperitur, ut a nobis probatum est; deinde etiam quod ea inclinatio sine contraposita connexione cum operatione non satis est ad efficaciam auxilii; cum hoc inclinatio etiam semper non afferat, alioquin tollet libertatem, sequitur in ea non posse efficaciam auxilii reponi.

968 Caput est non posse aliter explicari auxilium efficacia, nisi per hanc moralem necessitatem; sed hoc falsum constat ex dictis sectione 3ª, ubi sine ea et sine adjunctione gratiae cum natura, nec non sine majori activitate auxilii, et minori naturae resistentia a nobis explicata est efficacia auxilii.

Sectio 9ª Ex duobus hominibus aequali gratia praeventis dignus est unus consentiens gratiae altero dissentiente

969 Hic Patres Societatis Jesu contra thomistas favent quod unus

innumeri extraneorum intus quos S. Eduardus, dapes, et S.
Franciscus Salesius Episcopus Genevensis lib. 2 divini amoris
cap. 9 ex Sto Thoma quod Matth. 11 inquit Christus, Vae tibi Coro-
zain, Vae tibi Bethsaida, quia si in Tyro et Sydone
factae fuissent virtutes, quae factae sunt in vobis, olim in cilicio
et cinere poenitentiam egissent: quibus verbis exprobrat Christus
Judaeis eorum impoenitentiam.

570 At quia irrationabilis esset exprobratio Christi
nisi omnium aequalis esset gratia, tum externa miraculorum, tum inter-
na illuminationis, et piae affectionis; irrationabile enim est exprobrare ali-
cui quod non efficiat id, quod efficiunt alii viribus superioribus et inaequalibus
ut si exprobrarentur tyrones in militia vel litteris quod non sic
effecerint quam veterani, et emeriti: ergo cum aequali gratia prae-
veniente contingit unum consentire gratiae, altero dissentiente, si-
quidem cum eadem gratia, quam non consenserunt Judaei, consentiunt [illegible]
Tyrii et Sydones.

571 Neque dices irrationabiliter adhuc exprobrare Judae-
is, quia propter peccatum impedimentum apposuerunt gratiae mari internae quod non
imposuerint propter peccatum Tyrii, et Sydones, ut constans est in
doctrina Thomistica, quod satis est ad irrationabilem exprobrationem a Christo re-
legandam. Sed contra est quia adhuc hoc impedimento irrationabiliter ex-
probraret Judaeis, hi enim subtracti erant ad ponendum hoc
impedimentum, atque non subtraherentur Tyrii, et Sydones, ut cer-
tum est apud Thomistas, quod satis est ad irrationabilem exprobrationem. Sic enim
irrationabiliter exprobraretur oppresso lethargo, quod impedimentum appo-
neret saepius, quod non apponet expeditus a tali lethargo: ergo si
in omnibus gratia fuit aequalis, fuerunt [illegible] ipse natura ad gratiam
etiam aequalia, vel exprobratio manet irrationabilis.

572 Unde etiam rejicitur responsio alia Thomistica
scilicet Judaeos realiter exprobrari eo quod non se disposuerint ad gratiam
mare, atque Tyrii se disposuerint; rejicitur, inquam, quia ad tale

dispositiōes q̄ fuerunt ponderati Judici, ponderarenti eo dyr
ut certū ē in doctrinā Ethica: ḡo expositio ē irrevocabilis;
hæc enim tabis ē, q̄do ille qui defficit, et alter qui effic, ut
minimum vinctis, et requisitis adeffe et deffe n̄ pparet;
irrevocabiter enim alicui expectareti q ante lucanis splen
dorem n̄ videret, q alter videt meridianis: ḡo ut p̄
dicta expositio Dei adversus Judeos sit revocabilis, ut mi
nimum gratia interna, et quæcunque simpliciter necessaria ad agen-
dum debet esse equalia Judeis, Tyrijs, et Sydoniis.

573 Probatur deinde: quia posita equali gratia pre-
veniente in duobus, posito q unus dissentit n̄ ē necesse alterum etiam
dissentire; n̄ enim necessitat hunc ad dissensum gratia, neque alterum
expensum in alio, et ipsa ē, et eo modo q est necessario n̄ est,
contingenter ē, ut ex terminis patet: ḡo ex duobus equali gratia p-
ventis consensum ē unum assentire altero n̄ assentiente sed dissen-
tiente.

574 Confirmatur: quia liberum ē libertate indifferentiæ agens est,
hanc enim agentis afert libertas indifferentiæ, q n̄ afert libertas
mere spontaneitatis. Sed q̄do duo equali gratia preveniunti
utrique liber et dissentis liberum est libertate indifferentiæ: ḡo posito unius dis-
sensu ē alterius dissensus, alioquin uterque liber n̄ esset: ḡo assen-
tiente uno consensum ē alium dissentire, quod vero probat n̄ solum ex
duobus equali gratia preventis posse unum assentire altero dissen-
tiente, verum etiam preventum minori gratia posse assentire dis-
sentiente eo, qui maiori preventus gratia: consensum enim est dum
preventus maiori gratia n̄ assentire.

575 Prevent haec utrique assensu, sive dissensu esse liberum, ideo
q agendo absolute, sive in sensu diviso, n̄ vero ex suppositione, sive
in sensu composito, ideo esse possibile dissensum unius, et assensum alterius in
sensu composito equalitatis gratiæ in utroque, l' maioris in eo, qui dis-
sentit. Sed contra ē: quia q male cohæreat cum libertate hæc necessitas

assu, et impotis dissu in su composito gra anter ad assu, et ...
que non involvendo in tuto satis a nobis ostensu et suss.
§ 4 et 8 priores sectiones: ergo si liber est assu et dissu, adhuc in su
composito, posito uno assu altero dissu consens est; q si consens est,
non pono consens est: ergo consens est uno consentiente alterum
dissentire.

§ 3.ª Arguitur contra sententiam.

976 Primo: quia ille qui consentit habet gratiam
efficacem; qui vero non consentit habet gratiam solo sufficientem; sed gratia efficax
est major gratia solo sufficiente: ergo repugnat sub equali gratia unum
consentire altero dissentiente. Respondetur: quia ille qui consentit non solo
habet gratiam prevenientem, excitantem, sive operantem, sed etiam gratiam
subsequentem, adjuvantem, sive cooperantem: ille vero qui non
consentit solo habet gratiam prevenientem; sed major est gratia preveniens ope-
rans cum subsequente, adjuvante et cooperante, quam sola gratia pre-
veniens: ergo qui consentit semper habet majorem gratiam.

977 2.º arguitur quia major gratia est majus
beneficium sed positis eisdem, consentienti confertur majus beneficium, quam non consen-
tienti: ergo est major gratia: ergo repugnat gratiam esse equalem in duo-
bus, unum consentire, et alterum non. Respondetur: quia gratia de proposito
dupliciter accipitur est major illa gratia, quae non est de tali proposito,
ut aperte constat ex Augustino; sed gratia de proposito est illa, quam quis
consentit; ea enim Deus consequitur finem a se intentum, sive pro-
positum; gratia vero non de proposito est illa, qualis, ut quis possit con-
sentire, non consentit tamen: ergo gratia consentiens est semper major gratia
illius qui non consentit.

978 3.º: quia intensius petenda est a Deo gratia efficax, qua
consentimus, quam sufficiens qua possumus consentire, et pro illa ma-
jores gratiae sunt Deo referendae quam pro ista; sed hoc est, quia illa in se et ab
intra est major quam ista; si enim in se et ab intra non esset major, sed solo ab extra

cooperatione frustra impensius peteretur a Deo, et frustra pro illa maiores gratiae referentur; frustra enim impense peteretur quae est in propria voluntate, et frustra pro eadem unus referret gratias quia gratia qua unus consentit semper est maior illa qua alter non consentit.

579 4º quia ubi causae sunt aequales et effectus quoque sunt aequales; effectus enim commensurantur viribus causae; sed si e duobus aequali gratia praeventis consentiret unus altero non consentiente, ubi causae sunt aequales effectus non essent aequales, tunc enim a causis inaequalibus orirentur effectus inaequales. Effectus enim etiam non solum orirentur diversi inaequales a voluntatibus praeventis aequali gratia, quae sunt causae aequales: ergo repugnat e duobus aequali gratia praeventis unum consentire, altero non consentiente.

Sectio Ultima, retur ad argumenta.

580 Ad 1um dicendo maior, et distinguo minorem: gratia efficax est maior sola quae datur in ordine physico et 2º sub distinctione; ergo dico; etiam sic dicitur in tali ordine. Hoc enim solo dicitur entitate et circumstantiis gratiae, scilicet illustrationes et piae affectiones, quae possunt esse aequales in gratia efficaci et pure sufficientis, imo maior in hac quam in illa, ut gratia efficax semper sit maior quatenus importat ipsum consensum, quae saltem physice non dicit gratia sufficiens.

581 Ad 2um distinguo maiorem et minorem et distinguo consequens: qui consentit semper habet maiorem gratiam ex parte ipsius dei non ex parte ipsius nostra. Gratia enim subsequens, et adiuvans, necnon et cooperans solum adiuvat praevenientem excitantem et operantem tales operes, quae a se habet ex parte ipsius.

582 Ad 2um distinguo maiorem: maior gratia sola est entitate physica et circumstantiis gratiae, nego; et extrinsecis et moralis dico; dico deinde minorem et distinguo consequens: maior gratia moraliter dico, physice nego. Gratia moraliter etiam in re bene importat ultra entitatem physicam et circumstantias gratiae circumstantias congruas operationi, huius personae dispositiones et peculiarem

amore Dei, qa tales opes, que oia que n importet gra pure
sufficiens, sequitr moralitr gra efficax ee maius semp q sufficiens
qvis physice posset utraq ee equalis, imo e maior pure sufficiens
Unde pt ad 3 cuius maior dignitas: gra 3 composita e maior mora-
liter dico; physice no; gra enim 3 composita e pure sufficiens
illa aut se moralitr maior est ista.

563 Ad 2 dico maius e no maius, no deinde.
gra efficax ee se maius a ntra coopaoe, si ab intro maior n sit,
e enim maior ab extro ex circumstantiis, que reddunt illas
congruas opes ed a volte dina conferente tales gra specialiter
ntris opis, que oia n s in ntra poteste; ideo q petitr a
Deo, q det gra in circumstantiis congruis, eo q velit efficaciter physi-
ce minime ex speciali amore ntre salutis conserva in
gra, l, ipsis opis salutaris, que oia cu n sint in ntra
poteste, et aliunde constituant gra efficax; hinc e hanc im-
pensius petendu a Deo, pro ea q maiores gras referendas.

564 Sd instas: semp e in ntra poteste gra
reddere efficax l, illa relinquere pure sufficientem; semper
enim e sub ntra poteste opari sub gra, q reddatr gra effx
l, n opari, q relinquitr pure sufficiens; hoc enim e de liba
bertas, que semp manet sub gra, go frustra petitr a Deo gra
effx pro pure sufficienti.

565 Rndr: semp e in ntra poteste libera andr
ad opes tu absolute q conditionate dico. Ex suppositione opis salus condi-
tionate: nego. Ex suppositione enim illius ipsole e volti impossa
coenti gra efficax reddere pure sufficientem l, e converso. Pe-
titr go specialiter a Deo, du petitr gra effx, q det gra illam
sub q conditionate providit conditionatis opes, que fra n e absolute in
ntra poteste, imo neq nisi opis ex suppositione opis con-
ditionate, illis q consistunt; q si hujusmoi gra recepti maiores
gras Deo referri bent.

586 Ad 4. dixquo mare: ubi cae sunt equales illa si operentur tota virtute adaequata Deo: si non operentur tota virtute adaequata non. Essent enim commensurantur virtuti cae quando haec operatur tota virtute adaequata: quando vero quando non tota operantur: ideo quod a beo de illa modo apprehensiones, modo media illa procurando tamen sunt esse inaequales ab eadem: quo volte cum eadem l. equali gratia se egredi modo dis, modo diss, quando voltas utpote libera modo applicat suam virtutem ad illam modo eandem applicat ad diss. Atque hactenus de gratia divina tali eiusque effectibus ad ipsius gratiae, omnium que eius effectuum Authoris, et largitoris maiorem gloriam et utilitatem omnium etc.

Index.

ff